

2024-02-20

Rapport

Rapportnummer
PTS-ER-2024:4

Årsredovisning 2023

Post- och telestyrelsen

Rapportnummer

PTS-ER-2024:4

Diarienummer

24-345

ISSN

1650-9862

Post- och telestyrelsen

Box 6101

102 32 Stockholm

08-678 55 00

pts@pts.se

www.pts.se

Generaldirektören har ordet

Post- och telestyrelsen växer med nya uppdrag och nya medarbetare. Det står tydligt efter ett 2023 där vi både förberett oss för de nya uppdrag som kommer från EU-direktiv och samtidigt fortsatt leverera på befintliga viktiga uppdrag.

Vi har under året utrett och förberett hur vi ska hantera uppdragen som rör tillgänglighetsdirektivet, direktivet för digitala tjänster (DSA), dataförvaltningsakten (DGA) samt det nya direktivet för nätverks- och informationssäkerhet (NIS2). Vi har förberett oss genom att rekrytera, skapa rutiner och utveckla e-tjänster. Vi har också, för att ta oss an uppdragen, samverkat med andra myndigheter nationellt och varit aktiva i internationellt arbete. Vi har genomfört informationsinsatser när det gäller reglerna kring tillgänglighet och anpassat organisationen efter det nya uppdraget.

Vårt bredare ansvarsområde inom digital inkludering har kompletterats genom att vi tagit in initiativet Digitalidag i vår verksamhet. Digitalidag är en samverkansplattform där offentliga och privata aktörer engageras för att öka den digitala kompetensen hos dem som ännu inte tagit steget in i den digitala världen fullt ut.

Året har också inneburit ett fortsatt fokus på att bygga upp totalförvarsarbetet i samverkan med andra myndigheter. Det är ett långsiktigt arbete där vi stärker Sveriges beredskap tillsammans. Vi har också förberett oss genom att sätta oss in i vad som förväntas av oss när Sverige blir en del av Nato-samarbetet som fullvärdig medlem.

Vi har också fördelat cirka 1,2 miljarder i bredbandsstöd under 2023. Mer än 16 000 byggnader i mer glesbefolkade områden kommer att kunna anslutas med årets stödmedel. Samtidigt har vi påbörjat att förbereda verksamheten för en ny utbetalningsmodell där vi framöver ska fördela medlen för bredbandsutbyggnad i efterskott.

Sammantaget har 2023 inneburit flera steg framåt för säker och tillgänglig kommunikation för Sverige.

Dan Sjöblom
Generaldirektör

Innehåll

Generaldirektören har ordet.....	3
En beskrivning av PTS och myndighetens styrning.....	9
Om PTS	9
Mål för verksamheten.....	9
Resultatredovisningens struktur	11
PTS finansiering.....	11
RESULTATREDOVISNING	
1. Post	12
1.1 Tillgång till samhällsomfattande posttjänster	12
1.1.1 Tillsyn på postmarknaden.....	14
1.1.2 Förändrad reglering på postområdet 2023	15
1.1.3 PTS främjandeinsatser på postområdet.....	16
1.1.4 Gränsöverskridande pakettleveranstjänster och priser	16
1.1.5 Obeställbara brev.....	17
1.1.6 Arbete inom totalförsvaret.....	18
1.2 Inkluderande posttjänster.....	19
1.2.1 Förlängda avtal för inkluderande posttjänster	20
1.3 Internationellt arbete på postområdet.....	20
2. Elektronisk kommunikation	22
2.1 Tillgång till Bredband.....	22
2.1.1 Bredbandsstöd.....	24
2.1.2 Stödfunktion för Bredbandsforum	27
2.1.3 Avvecklingen av kopparnäten samt avvecklingen av 2G- och 3G-näten	27
2.1.4 Samhällsomfattande tjänster (SOT) – telefoni och internet.....	28
2.1.5 CEF 2 Digital – Fonden för ett sammanlänkat Europa.....	29
2.1.6 Marknadsanalyser och annat SMP-relaterat arbete	29
2.1.7 Tillsyn av konkurrensregleringen	30
2.1.8 Tillsyn och tvistlösning enligt utbyggnadslagen	31
2.2 Säkerhet och robusthet.....	32
2.2.1 Säkerhetsskyddsarbete.....	33
2.2.2 Tillsyn av skydd av behandlade uppgifter och säkerhet i elektroniska nät och tjänster	34
2.2.3 Betrodda tjänster.....	37
2.2.4 Informations- och cybersäkerhetsfrågor	37

2.2.5	Arbete inom krisberedskap och totalförsvaret	38
2.3	Användning av begränsade resurser	40
2.3.1	Tilldelning av tillstånd för radiosändare	40
2.3.2	Tillgängliggörande av frekvenser genom auktion	41
2.3.3	Störningsfri radiomiljö	43
2.3.4	Marknadskontroll	43
2.3.5	Tilldelning av nummertillstånd	44
2.4	Slutanvändarnas behov	46
2.4.1	Trygga och välinformerade slutanvändare	47
2.4.2	Kontakter med allmänheten om telefoni och bredband	48
2.5	Digital inkludering	49
2.5.1	Uppföljning av funktionshinderspolitiken	50
2.5.2	Inkluderande telefonitjänster	51
2.5.3	Främjandeinsatser för användning av it och elektronisk kommunikation	52
2.6	Internationellt arbete	54
2.6.1	Export- och investeringsfrämjande	54
2.6.2	EU-reglering	54
2.6.3	Globalt arbete	56
2.6.4	Övrigt internationellt arbete	59
3.	Grundläggande betaltjänster	60
3.1	Tillgång till grundläggande betaltjänster	60
3.1.1	Regionala stöd- och utvecklingsinsatser inom grundläggande betaltjänster	62
3.1.2	Tillsyn av kraven att tillhandahålla kontanttjänster	63
4.	PTS som myndighet och särskild återrapportering	65
4.1	PTS som myndighet	65
4.2	Kompetensförsörjning	66
4.3	PTS bidrag till regional utvecklings- och landsbygdspolitik	67
4.4	Agenda 2030	68
4.4.1	Ökad jämställdhet (mål 5)	68
4.4.2	Minskad ojämlikhet och Hållbara städer och samhällen (mål 10 och 11)	68
4.4.3	Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål 9)	69
4.4.4	Bekämpa klimatförändringarna (mål 13)	69
5.	Ekonomi	71
5.1	PTS totalt	71
5.2	Ekonomiskt utfall för Post	72
5.3	Ekonomiskt utfall för Elektronisk kommunikation	72
5.4	Ekonomiskt utfall för Grundläggande betaltjänster	73
5.5	Avgiftsbelagd verksamhet	74
5.5.1	Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras	74

5.5.2	<i>Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras</i>	75
6.	Finansiell redovisning	76
6.1	Resultaträkning.....	76
6.2	Balansräkning.....	77
6.3	Anslagsredovisning.....	79
6.3.1	<i>Redovisning mot anslag</i>	79
6.3.2	<i>Redovisning mot inkomstitlar</i>	80
6.3.3	<i>Åtterrapporering av finansiella villkor</i>	81
6.3.4	<i>Redovisning av beställningsbemyndiganden</i>	82
6.4	Finansieringsanalys	83
6.5	Väsentliga uppgifter	85
7.	Tilläggsupplysningar	87
7.1	Kommentarer till noter	87
7.2	Redovisnings- och värderingsprinciper	87
7.3	Ersättning m.m. till styrelseledamöter och ledande befattningshavare	89
7.4	Sjukfrånvaro	89
7.5	Notförteckning.....	90
8.	Underskrifter	102
	Redovisade regeringsuppdrag 2023	103
	Förkortningar	105

Tabellförteckning

Tabell 1 Resultatindikatorer: Tillgång till samhällsomfattande posttjänster	12
Tabell 2 Obeställbara brev.....	17
Tabell 3 Resultatindikatorer: Inkluderande posttjänster	19
Tabell 4 Resultatindikatorer: Tillgång till bredband	24
Tabell 5 Översikt bredbandsstöd	25
Tabell 6 Fördelning av bredbandsstöd per landsdel 2023.....	25
Tabell 7 Åtgärder för grundläggande internet och telefoni	28
Tabell 8 Avslutade tillståndsärenden (antal)	41
Tabell 9 Genomsnittlig handläggningstid (dagar).....	41
Tabell 10 Hantering av radiotillstånd	41
Tabell 11 Utredningar av störd radiokommunikation	43
Tabell 12 Kontrollerade utrustningar.....	44
Tabell 13 Tilldelning av nummertillstånd	45
Tabell 14 Kontakter med allmänheten – telefoni och bredband	48
Tabell 15 Användning av tjänster för personer med funktionsnedsättning	52
Tabell 16 Resultatindikatorer: Tillgång till grundläggande betaltjänster	60
Tabell 17 Utveckling av verksamhetskostnader och intäkter (tkr).....	71
Tabell 18 Kostnads- och intäktsutveckling lämnade bidrag (tkr).....	71
Tabell 19 Post - verksamhetskostnader och intäkter (tkr)	72
Tabell 20 Post - lämnade bidrag (tkr)	72
Tabell 21 Elektronisk kommunikation - verksamhetskostnader och intäkter (tkr)	72
Tabell 22 Elektronisk kommunikation - lämnade bidrag (tkr)	73
Tabell 23 Grundläggande betaltjänster - verksamhetskostnader och intäkter (tkr)	73
Tabell 24 Grundläggande betaltjänster - lämnade bidrag (tkr)	73
Tabell 25 Avgifter som disponeras - budget enligt regleringsbrev 2023 (tkr).....	74
Tabell 26 Avgifter som inte disponeras – budget enligt regleringsbrev 2023 (tkr).....	75
Tabell 27 Sjukfrånvaro, fördelat på kön och ålder (%).....	89

VIKTIGA INSATSER OCH HÄNDELSER

Här redovisas några insatser och händelser som myndigheten bedömer har varit betydelsefulla under 2023.

- PTS har under 2023 utövat tillsyn av säkerhetsskyddet hos flera stora operatörer. I samband med tillsynen har PTS beslutat om sanktionsavgift i två fall. Besluten har överklagats och rättsprocesserna fortsätter. Tillsynen har lett till att operatörerna fått större kännedom om lagstiftningen samt att brister i säkerhetsskyddet har åtgärdats. Lagstiftningen har därmed också prövats vad gäller tolkning av tillsynsuppdraget, regler och bestämmelser samt eventuella påföljder vid brister inom säkerhetsskyddet. Detta bidrar till att upprätta en praxis inom rättsområdet.
- Vart fjärde år håller Internationella Teleunionen (ITU) sin världsradiokonferens (WRC). Där arbetar världens länder gemensamt i syfte att uppdatera ITU:s radioreglemente. Under höstens konferens (WRC-23) har PTS företrätt Sverige och verkat för långsiktigt hållbara förutsättningar för utvecklingen på radioområdet. Konferensen resulterade bl.a. i global harmonisering av frekvenser för rörliga jordstationer för att möjliggöra bredband ombord på fartyg och flyg, ny allokering till luftfartskommunikation via satellit samt ytterligare allokeringar av spektrum till jordutforskning.
- I september 2023 genomförde PTS en auktion av tillstånd i frekvensbanden 900 MHz-, 2,1 GHz och 2,6 GHz-banden. Tre budgivare - Telia Sverige AB, Hi3G Access AB och Net4Mobility HB - vann tillstånd i frekvensbanden. Den totala auktionslikviden uppgick till drygt 4,23 miljarder kronor, som tillfaller statskassan.
- Myndigheten har under året bedrivit tillsyn av Postnord gällande eventuella brister i utdelningsverksamheten. Tillsynen avslutades i december eftersom PTS då bedömde att Postnord hade en tydlig plan för att kunna upprätthålla en tillförlitlig verksamhet. Månadsvisa befordringstidsmätningar har under 2023, med undantag för september och oktober, visat att Postnord fortfarande inte lever upp till befordringstidskravet i postförordningen. Myndigheten kommer att fortsätta bevaka utvecklingen.
- PTS har publicerat en vägledning för att minska problemen med telefonbedrägerier. En stor del av de telefonbedrägerier som förekommer idag baseras på att bedragaren använder sig av så kallad spoofing. Spoofing innebär att telefonnumret förfalskas och gör att det ser ut som att samtalet kommer från någon annan. Den vägledning som PTS tagit fram syftar till att förhindra bluff-samtal från utlandet som ser ut att komma från en svensk avsändare. Genom att stoppa dessa samtal kan operatörerna hindra en stor del av de bedrägeriförsök som görs via telefon.

En beskrivning av PTS och myndighetens styrning

Post- och telestyrelsen (PTS) är en förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. Begreppet elektronisk kommunikation rymmer telekommunikationer, it och radio. PTS arbetar även med tillgång till grundläggande betaltjänster. Arbetet sker genom tillsyn och beslut utifrån de bestämmelser som reglerar verksamheten. Därutöver bedriver PTS ett omfattande främjandearbete, där myndigheten agerar och påverkar genom att analysera och beskriva marknaden, informera, föra dialog och samverka.

Sedan 2022 är PTS beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet¹.

Om PTS

PTS är en myndighet som hör till Finansdepartementet. Myndigheten leds av en styrelse tillsatt av regeringen. Generaldirektören, som är verkställande chef, ingår i styrelsen. Verksamheten är uppdelad i tre divisioner, med underliggande avdelningar och enheter samt generaldirektörens stab. Myndighetens ledningsgrupp består av generaldirektören, divisionscheferna samt stabschefen.

Utifrån de uppdrag som PTS har genom instruktion² och regleringsbrev har myndigheten formulerat en ny vision. PTS vision är Säker och tillgänglig kommunikation för Sverige.

PTS styrelse har fattat beslut om en strategisk verksamhetsplan som gäller från 2023 till 2026. Planen pekar ut områden som PTS behöver fokusera på de kommande åren. Den löpande uppföljningen av verksamhetens resultat har utgått från årlig verksamhetsplan och budget, som generaldirektören beslutat om.

Mål för verksamheten

Åtterrapporeringen i årsredovisningen 2023 utgår från de mål som regeringen anger i myndighetens instruktion. Det innebär att de övergripande mål som myndigheten rapporterade mot i årsredovisningen 2022 inte längre används.

¹ Förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

² Förordning (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen.

Enligt instruktionen ska PTS verka för att:

- målen inom politiken för informationssamhället uppnås
- målen som anges i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation uppnås (inom ramen för myndighetens uppgifter)
- målen för funktionshinderpolitiken uppnås inom myndighetens ansvarsområde

Politiken för informationssamhället

Politiken för informationssamhället³ har tre mål för områdena digitaliseringspolitik (inklusive delmål för elektronisk kommunikation och bredband), postsektorn samt grundläggande betaltjänster.

Målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Under detta mål finns följande två delmål:

- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.
- Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. De elektroniska kommunikationerna ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden.

Målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen.

Målet för grundläggande betaltjänster är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Lagen om elektronisk kommunikation

Målen i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) framgår av 1 §. Där anges att lagen syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer, dels till största möjliga utbyte för alla av elektroniska kommunikationstjänster sett till urvalet samt till deras pris, kvalitet och kapacitet.

Syftet ska uppnås främst genom att konkurrens, innovation, internationell harmonisering samt säkerhet i nät och tjänster främjas. Samhällsomfattande tjänster ska därutöver alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.

³ Budgetpropositionen för 2023, prop. 2022/23:1 Utgiftsområde 22.

Vid tillämpningen av lagen ska särskilt Sveriges säkerhet liksom elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet beaktas.

Funktionshinderpolitiken

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken⁴ är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Resultatredovisningens struktur

Resultatredovisningen är indelad i tre verksamhetsområden som utgår från PTS ansvarsområden enligt myndighetens instruktion. Verksamhetsområdena är:

- Post
- Elektronisk kommunikation
- Grundläggande betaltjänster

Varje verksamhetsområde är uppdelad i den målstruktur som myndigheten valt. Mot några av målen redovisas resultatindikatorer med fokus på effekter i samhället. Om PTS inte har fått in utfallet i tid till årsredovisningen redovisas utfallet till och med 2022.

Myndighetsgemensam verksamhet och återrapportering av tvärfunktionella uppdrag återfinns under rubriken PTS som myndighet och särskild återrapportering.

PTS finansiering

Myndighetens verksamhet finansieras av avgifter, anslag och bidrag. Avgifter tas ut av anmälda operatörer samt av företag och personer som har sådana tillstånd som PTS utövar tillsyn över, exempelvis tillstånd för radioanvändning. Till detta kommer dels förvaltningsanslag och dels anslag för att finansiera åtgärder inom bland annat robust kommunikation, stöd för bredbandsutbyggnad, tjänster för personer med funktionsnedsättning och grundläggande betaltjänster.

Direkta kostnader hänförs direkt till PTS verksamhetsområden samt resultatindikatorer. Indirekta kostnader (OH) fördelas med antalet arbetade timmar som fördelningsnyckel.

⁴ Nationellt mål och inriktning för funktionshinderpolitiken, prop. 2016/17:188.

1. Post

1.1 Tillgång till samhällsomfattande posttjänster

Mål: Målet för postsektorn är att det ska finnas en posttjänst av god kvalitet i hela landet som uppfyller de krav som anges i postlagen. Det innebär att alla användare kan ta emot postförsändelser samt för befordran avlämna sådana försändelser till rimliga priser.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

Tabell 1 Resultatindikatorer: Tillgång till samhällsomfattande posttjänster

	Mål-värde	2023	2022	2021	2020
Genomsnittlig andel av inrikes brev som har lämnats in för tvådagarsbefordran som kommer fram i tid	95 %	-	94,7 %	97,9 %	98,1 %
Antal synpunkter och klagomål till PTS ¹⁾	-	1 687	1 535	1 345	1 264
Undantag från 5-dagars utdelning	-	-	1 164	1 211	1 303
Uppföljning av prishöjningstak (frimärkt, inrikes, upp till 50 g)	-	15	13	12	11

¹⁾ Myndigheten saknar underlag som möjliggör statistik uppdelad efter kön eftersom det inte registreras i samband med klagomålen.

En viktig del i kvalitetsuppföljningen på postmarknaden är mätningen av hur stor andel av enstaka inrikes brev inom den samhällsomfattande posttjänsten som levereras i tid enligt de bestämmelser som anges i 6 § postförordningen. Reglerna innebär att minst 95 procent av de inrikes brev som har lämnats in för tvådagarsbefordran före angiven senaste inlämningstid ska ha delats ut inom de två påföljande arbetsdagarna, oavsett var i landet breven har lämnats in. Postnord är för närvarande utsedd tillhandahållare av den samhällsomfattande posttjänsten. Mätningen för 2022 visade att Postnord för första gången inte nådde upp till kravet för helåret. Postnord delade i genomsnitt ut 94,7 procent av de tvådagarsbefordrade breven i tid på nationell nivå. Motsvarande siffra för 2021 var 97,9 procent. Det innebär att Postnord inte uppfyllde befodringskravet för den samhällsomfattande posttjänsten på nationell nivå under 2022. Problemen har fortsatt under 2023.⁵

PTS ser med oro på utvecklingen i de mätningar som Postnord redovisat beträffande kvalitetskravet på befodringsstider i 6 § postförordningen. Myndigheten har därför

⁵ Siffrorna för 2023 kommer att redovisas för PTS den 20 februari 2024 och redovisas i Svensk postmarknad i april.

bedrivit tillsyn och haft en dialog med Postnords ledning om vilka åtgärder som krävs för att vända den negativa utvecklingen (se avsnitt 1.1.1). Månadsvisa mätningar för september och oktober 2023 har indikerat att Postnord lyckats vända trenden, men inte för november eller december. Myndigheten kommer att fortsätta bevaka utvecklingen.

Användarnas synpunkter till PTS ger myndigheten viktig information om hur postmarknaden fungerar och hur väl posttjänsterna motsvarar användarnas behov och förväntningar. Att medborgarna har möjlighet att framföra synpunkter och klagomål på posttjänsterna är en viktig del i att säkerställa att deras rättigheter tillgodoses. När allmänheten vänder sig till PTS framförs oftast klagomål på postutdelningen där det framförallt handlar om att försändelser inte kommit fram, delats ut för sent eller till fel mottagare. Under 2023 har PTS tagit emot 1 687 synpunkter, vilket är en ökning för tredje året i rad. I de synpunkter PTS tog emot från användarna framträdde en nära koppling till hur väl Postnord levde upp till befordringstidskraven.

Ett grundläggande krav på den samhällsomfattande posttjänsten är att det varje vardag ska kunna delas ut post till samtliga mottagare i Sverige, oavsett var i landet de bor. Postnord kan dock låta bli att dela ut post fem dagar i veckan (femdagarsutdelning) till vissa adressater vid särskilda omständigheter eller geografiska förhållanden. Undantagen ska godkännas av PTS. Sedan 1990-talet finns en politisk målsättning om att antalet hushåll utan femdagarsutdelning inte får öka. Under 1990-talet saknade 1 600 hushåll tillgång till femdagarsutdelning. Siffran har minskat stadigt sedan dess och under 2022 har undantagen från femdagarsutdelning minskat jämfört med året innan. Vid årets slut uppgick antalet hushåll i Sverige som har färre utdelningsdagar än fem dagar i veckan till 1 164 stycken, enligt uppgifter från Postnord. Det är 47 färre hushåll än vid motsvarande tidpunkt 2021.⁶

Tillhandahållaren av den samhällsomfattande posttjänsten måste vid prisändringar ta hänsyn till de regler om prissättning som finns i postförordningen och postlagen. Prishöjningstaket, som följer av 9 § postförordningen, avser frimärkta brevfröskändelser. Prishöjningstaket ger, utöver inflationen, också ett utrymme för prishöjning baserat på de ökade styckkostnader som volymnedgången medför.

Den 1 januari 2022 höjde Postnord det aktuella portot med 1 kr (från 12 till 13 kr), vilket innebar en höjning med 8 procent. Detta ligger inom det tillåtna utrymme, då utrymme för 2022 med hänsyn till inflation och volymminskning enligt postförordningens regel var 19 procent.

⁶ Värt att notera i sammanhanget är att Postnord i maj 2022 implementerat en produktionsmodell över hela landet som går ut på att vissa av operatörens tjänster distribueras varannan dag som regel.

Den 1 januari 2023 höjde Postnord portot med 2 kr (från 13 kr till 15 kr), vilket motsvarar en höjning med 15 procent. Denna höjning kan inte bedömas förrän volymutvecklingen för frimärkt brev har fastställts. Givet att det finns ett outnyttjat prishöjningsutrymme från föregående år, att volymerna har minskat medan inflationen har ökat kraftigt, skulle även höjningen för 2023 kunna anses ligga inom det tillåtna intervallet.

Samlad bedömning:

I takt med att brevvolymer sjunger som en följd av samhällets digitalisering kommer kostnaderna per utdelat brev att stiga. I syfte att bibehålla en relativt låg prisnivå för posttjänsterna har tillhandahållaren av den samhällsomfattande posttjänsten framförallt arbetat med kostnadsbesparingar i verksamheten. Det har fått till följd att kvaliteten blivit lidande. Det gäller framför allt vid tillhandahållandet av postförsändelser under 2 kg där beföringstidskravet inte uppfylldes för 2022. PTS har utövat tillsyn på området och fört samtal med Postnords ledning. Myndigheten har fortsatt ställa krav på operatören och Postnord har angett att de från och med september 2023 ska uppfylla kravet. Kravet är uppfyllt för september och oktober, men inte för november eller december. Kravet är sannolikt inte uppfyllt för helåret 2023.⁷

1.1.1 Tillsyn på postmarknaden

Från sommaren 2022 började det komma in fler klagomål från allmänheten till PTS gällande brister i Postnords utdelningsverksamhet. Då klagomålen om försenade brev var fler än tidigare och kom från mottagare över hela landet, gjorde PTS bedömningen att det kunde finnas större och mer systematiska problem i utdelningen. PTS beslutade därför i augusti 2022 att inleda tillsyn med syfte att utreda vad som hade hänt för att i förlängningen säkerställa att Postnord skulle komma tillrätta med utdelningsproblemen. PTS granskning gick ut på att kontrollera om Postnord bedriver en tillförlitlig postverksamhet i enlighet med postlagen och operatörens tillståndsvillkor. För att kunna bedriva en tillförlitlig postverksamhet ska Postnord enligt sina tillståndsvillkor genomföra riskanalyser vid händelser i bolagets verksamhet som har orsakat större avsteg från kravet om tillförlitlighet.

PTS noterade i tillsynen att Postnord inte kunde bekräfta om postoperatörens utdelningsproblem var åtgärdade. Därutöver uppgav Postnord att bolaget enbart genomför riskanalyser årligen eller vid större produktionsförändringar. Mot denna bakgrund förelade PTS Postnord att upprätta en riskanalys med handlingsplan med anledning av utdelningsproblemen. Efter ytterligare ett föreläggande inkom Postnord i april 2023 med en komplett riskanalys som var i enlighet med operatörens tillståndsvillkor. Risker som bedömdes utgöra mycket allvarlig risk rörde lönsamhet, bemanning, utbildning och infrastruktur. Till riskerna presenterades en mängd olika

⁷ Postnord rapporterar in siffran till PTS den 20 februari 2024.

åtgärder som PTS fortsatte att följa upp i tillsynen. Tillsynen avslutades i december 2023 eftersom PTS då bedömde att Postnord hade en tydlig plan för att kunna upprätthålla en tillförlitlig verksamhet.

Utdelningsproblemen som framträder i de klagomål som beskrivs ovan har även en nära koppling till hur väl Postnord lever upp till befordringstidskraven. I rapporten Svensk postmarknad 2023 (PTS-ER-2023-11) rapporterade PTS att Postnord inte levde upp till befordringstidskravet 2022. Myndigheten har därför fört samtal med Postnords ledning under 2023 om vikten av att vända den negativa utvecklingen. Månadsvisa befordringstidsmätningar har under 2023, med undantag för september och oktober, visat att Postnord fortfarande inte lever upp till kravet. Myndigheten kommer att fortsätta bevaka utvecklingen.

1.1.2 Förändrad reglering på postområdet 2023

PTS nya föreskrifter och allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållande av den samhällsomfattande posttjänsten och nya tillståndsvillkor trädde i kraft den 1 april 2023. Reglerna syftar till att trygga och säkra servicen för de som har störst behov, tydliggöra vilken nivå av service den utsedda tillhandahållaren av samhällsomfattande posttjänster ska säkra samt vad postmottagarna kan förvänta sig. Föreskrifterna säkerställer exempelvis att de som har längst avstånd till sin postanordning inte ska få längre än vad de har idag.

PTS har under oktober 2023 gjort en uppföljning av de klagomål som har inkommit till myndigheten som kan hänföras till föreskriften. Uppföljningen visar att de klagomål som har inkommit inte har varit av den omfattningen eller karaktären att något behov av planerad tillsyn med stöd av föreskriften kan anses föreligga i dagsläget.

Tillståndsvillkoren kompletterar övrig reglering genom att säkra en servicenivå för utdelning och insamling av post upp till 20 kg. Tillståndsvillkoren innehåller bl.a. krav på tillhandahållaren (Postnord) att erbjuda en särskild posttjänst för de postmottagare både i tätort och utanför tätort som inte har förmåga att hämta sina postförsändelser i ordinarie postanordning på grund av ålder (över 80 år) eller varaktig funktionsnedsättning. Dessa postmottagare ska utan kostnad få sin post utdelad i anslutning till bostaden. En nyhet i tillståndsvillkoren är att kravet även gäller tätort. En reglering i tillståndsvillkor innebär en förbättring för nämnda postmottagare, eftersom sådan reglering är bindande till skillnad från de rekommendationer i de allmänna råden som varit tillämpliga innan PTS uppdaterade regler trädde i kraft.

1.1.3 PTS främjandeinsatser på postområdet

PTS främjandearbete inom postområdet syftar till att bidra till lösningar där det kan finnas ett glapp mellan användarnas behov och det kommersiella utbudet eller det myndigheten har möjlighet att reglera.

PTS har under 2023 haft dialog med flera av marknadens aktörer, intresseorganisationer, Sveriges kommuner och regioner, Tillväxtverket och andra myndigheter. PTS har även följt utvecklingen efter att myndigheten beslutat om att införa föreskrifter och nya allmänna råd för utdelning av post. Dessa började gälla i april 2023 och till följd av införandet har PTS arbetat med förberedande insatser för de berörda aktörerna.

Som en följd av en rapport från Trafikanalys⁸ och med stöd av Vinnova bildades projektet Framtidens hållbara e-handel med deltagare från näringslivet, myndigheter, forskare och innovatörer. Projektet går nu under namnet ASTER (Alliance for sustainable e-commerce) och drivs under tre år från 2021. PTS har en representant i styrgruppen och arbetar i det forumet aktivt för att skapa förutsättningar för hållbara leveransplatser och en hållbar e-handel.

PTS har fortsatt att följa utvecklingen av nya flexibla och mottagaranpassade lösningar och särskilt service kopplad till själva utdelningen. Exempel på sådana lösningar är utvecklingen av paketboxar eller paketskåp, där trenden är att dessa fortsätter att öka men där dess plats i våra offentliga miljöer i vissa lägen ifrågasätts av vissa kommuner.

PTS anser fortsatt att det krävs insatser för att det ska finnas goda förutsättningar för att kunna bo och bedriva verksamhet i hela landet. För att få ökad tyngd i frågorna samarbetar PTS fortsatt med olika aktörer inom den regionala tillväxtpolitiken. PTS deltar bl.a. aktivt i Tillväxtverkets nätverk "Centralt samordningsforum" där myndigheten under 2023 också samarrangerade ett möte med temat Post. PTS fortsätter också övrigt samverka med främst myndigheter på nationell nivå såsom Tillväxtverket men i viss mån även med myndigheter på regional nivå samt med enskilda. Under året har PTS t.ex. hållit ett webinarium för regionala företrädare med syfte att informera om PTS nya föreskrifter och allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållande av den samhällsomfattande posttjänsten.

1.1.4 Gränsöverskridande paketleveranstjänster och priser

PTS är nationell tillsynsmyndighet över gränsöverskridande paketleveranstjänster, vilket har givit PTS utökade möjligheter att samla in data från företag verksamma på den svenska paketmarknaden. Det resulterar i den årliga rapporten Svensk paketmarknad 2023 (PTS- ER-2023-11) som beskriver marknadens utveckling 2022 i

⁸ Trafikanalys: Hur kan e-handels transporter bli mer hållbara? Redovisning av ett regeringsuppdrag (Rapport 2020:2).

termer av tillväxt och marknadskoncentration. Sammanfattningsvis kan PTS konstatera att under 2022 har inhemsk paketdistribution haft en måttlig tillväxt, medan gränsöverskridande volymer har sjunkit. Utvecklingen reflekterar det svagare allmänna ekonomiska läget, omvärldshändelser som kriget i Ukraina, samt att paketdistributionen nu inte ökar på samma sätt som under Corona-pandemin. PTS kan också konstatera att marknaden har gått in i en mer mogen fas med en hög grad av konsolidering av redan etablerade företag på marknaden.

PTS har även i uppgift att bevaka prisutvecklingen på postmarknaden. PTS har under året utfört en europeisk jämförelse av priset på ett inrikes enstaka frimärkt brev. För detta ändamål använder PTS prisdata från The European Regulators Group for Postal Services (ERGP). Analysen visar att det svenska portot ligger relativt nära det europeiska genomsnittet, och jämfört med nordiska porton är det svenska det lägsta bland jämförbara porton.⁹

1.1.5 Obeställbara brev

PTS har i uppdrag att hantera obeställbara brev, dvs. brev som av någon anledning inte kan delas ut till varken mottagare eller avsändare. Utöver hantering av inkomna brev utövar PTS tillsyn över att operatörerna har behandlat dessa obeställbara brev tillförlitligt och på ett sätt som upprätthåller användarnas integritetsskydd.

Antalet obeställbara brev till PTS minskade med 4 procent under 2023 jämfört med 2022 och följer trenden med att landets brevvolymer sjunker överlag. Den främsta orsaken till att brev blir obeställbara är att adresser är felaktiga och att breven saknar uppgift om vem som är avsändare.

I november 2023 lanserade PTS informationskampanjen, En andra chans, som en del av myndighetens främjande arbete. Avsikten är att öka kunskapen om avsändaradress hos målgrupperna, som är privatpersoner som skickar brev inrikes och utrikes med fokus på unga i åldrarna 18-30 år samt utrikesfödda personer med släkt utomlands. Om ett brev inte kan delas ut så kommer det tillbaka till avsändaren och får ”en andra chans”. Effekten av kampanjen förväntas bli att en ökad andel av breven kan delas ut av postoperatörerna, istället för att bli obeställbara.

Tabell 2 Obeställbara brev

	2023	2022	2021
Antal inkomna brev (st.)	205 156	213 404	263 464
Antal uppklarade/spårade brev (st.)	39 187	49 454	44 280
Kostnad inkl. OH (tkr)	12 358	11 074 ¹⁾	8 717 ¹⁾
Kostnad per inkommet brev (kr/st.)	60	52 ¹⁾	33 ¹⁾

¹⁾ Jämförelsetalen har justerats med anledning av utvidgad definition av kostnaderna.

⁹ Svensk postmarknad 2023 (PTS-ER-2023-11).

Under 2023 har PTS klarat upp färre antal brev jämfört med 2022. Den genomsnittliga kostnaden per obeställbart brev har ökat jämfört med föregående år. Även om den totala mängden obeställbara brev minskar, ökar mängden paketliknande obeställbara brev. Hantering av dessa paketliknande försändelser kräver mer resurser jämfört med hantering av vanliga brev. Det innebär därför ökad resursåtgång, högre fraktkostnad samt högre kostnader för förvaring och avveckling.

1.1.6 Arbete inom totalförsvaret

PTS har till uppgift att tillgodose totalförsvarets behov av posttjänster under höjd beredskap. PTS bedömer fortsatt att avsaknaden av en motsvarighet till förordningen (2018:1300) om statligt stöd för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer utgör ett hinder för myndighetens arbete med robusthetsåtgärder inom postområdet. Detta har framförts i rapporten PTS redovisning av myndighetens totalförsvarsarbete 2021 (PTS-ER-2021:36).

PTS utbildnings- och övningsstrategi för krisberedskap och totalförsvaret 2022–2026 omfattar även postsektorn. Under 2023 deltog PTS och Postnord, tillsammans med ett stort antal myndigheter och andra aktörer, i den nationella samverkansövningen SAMÖ 2023. För PTS del låg fokus på postområdet, och i den övande krisstaben var bland annat sakkunniga från postområdet representerade. SAMÖ gav deltagarna möjlighet att öva samverkan, lägesbildshantering, kommunikation och stabsarbete vilket bedöms ha ökat den gemensamma förmågan vid en eventuell kris.

1.2 Inkluderande posttjänster

Mål: Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

PTS har i uppdrag att tillhandahålla inkluderande posttjänster för personer med funktionsnedsättning. Dessa tjänster har en direkt påverkan på målet att alla, oavsett funktionsförmåga, ålder och kön, ska ha tillgång till tillförlitliga posttjänster. Antalet blindskriftsförsändelser minskar i takt med att digitala motsvarande tjänster utvecklas.

Undersökningen Utvärdering av Posttjänst för äldre och personer med funktionsnedsättning boende i glesbygd (PTS-ER-2022:5) visar att de som använder tjänsten är mycket nöjda, men att en stor andel av målgruppen inte har kännedom om den, vilket kan medföra att antalet användare är lägre än det annars skulle ha varit. PTS har därför under 2023 låtit göra en riktad informationskampanj till äldre över 80 år i glesbygd. Antalet användare har ökat med 34 procent under 2023, sannolikt främst till följd av informationskampanjen.¹⁰

Tabell 3 Resultatindikatorer: Inkluderande posttjänster

	2023	2022	2021
Posttjänster för personer utanför tätort som på grund av ålder eller funktionsnedsättning inte kan ta sig till ordinarie utdelningsställe			
Antal användare (st) ¹⁾	1 415	1 055	1 118
Portofri befordran av blindskriftsförsändelser			
Antal försändelser (st)	290 047	335 043	403 375

¹⁾ Myndigheten saknar underlag som möjliggör statistik uppdelad efter kön.

Samlad bedömning:

Att PTS upphandlar inkluderande posttjänster har en direkt påverkan på målet att alla ska ha tillgång till tillförlitliga posttjänster oavsett funktionsförmåga. PTS inkluderande tjänster bidrar till att uppnå målet jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet, vilket är det nationella målet för funktionshinderspolitiken. PTS samverkar även med bl.a. Synskadades riksförbund (SRF) och paketleverantörer med syfte att göra paketskåp

¹⁰ I undersökningen Utvärdering av Posttjänst för äldre och personer med funktionsnedsättning boende i glesbygd (PTS-ER-2022:5) framgick att få äldre kände till tjänsten, och att en del äldre skulle ansöka om tjänsten om de fick information om den. PTS gjorde därför en pilot med informationskampanj i några områden i taget, och kunde följa ökningen per område. Antalet användare har ökat i varje område efter informationskampanjen med brevutskick till äldre, efter att ha haft en nedåtgående trend i några år.

mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. PTS arbetar också med digital inkludering och deltar t.ex. i utredningen om digital post (se även avsnitt 2.5 digital inkludering).

1.2.1 Förlängda avtal för inkluderande posttjänster

PTS har under 2023 förlängt avtalet för den inkluderande posttjänsten Portofri befördan av blindskriftsförsändelser av Postnord. Tjänstens målgrupp är personer som är blinda, synskadade samt personer med andra läshinder som gör dem oförmögna att läsa skrift som är tryckt på papper. Tjänsten innebär att målgruppen kostnadsfritt kan skicka blindskriftsförsändelser (exempelvis talböcker, taltidningar och material i punktskrift). Bibliotek och organisationer som har blivit godkända av PTS har rätt att skicka blindskriftsförsändelser upp till 7 kg kostnadsfritt till sina låntagare i målgruppen.

PTS har även förlängt avtalet för en särskild posttjänst för personer utanför tätort som på grund av ålder (fyllda 80 år) eller en varaktig funktionsnedsättning inte kan hämta sin post vid ordinarie utdelningsställe, t.ex. vid en lådsamling. Tjänsten innebär att posten delas ut till tomtgränsen eller i undantagsfall vid boningshuset, om samtliga i hushållet uppfyller kriterierna. Kostnaden för särskild posttjänst för äldre utanför tätort har minskat på grund av införande av varannandagsutdelning. Tillståndsvillkoren innehåller ett nytt bindande krav på tillhandahållaren att erbjuda en särskild posttjänst på grund av ålder eller varaktig funktionsnedsättning, både i tätort och utanför tätort (se avsnitt 1.1.2).

1.3 Internationellt arbete på postområdet

Världspostföreningen (Universal Postal Union, UPU)

PTS har i uppdrag att handlägga frågor som rör Sveriges deltagande i verksamheten inom UPU. PTS strävar efter att svenska ståndpunkter ska få så stort genomslag som möjligt i det internationella arbetet. 2023 höll UPU sin fjärde extraordinarie världspostkongress. Kongressen fattade bl.a. beslut om att öppna upp unionen genom att fastställa ramarna för samverkan mellan unionen och övriga aktörer på postmarknaden, dvs. aktörer på postmarknaden utöver de särskilt utsedda nationella operatörerna. PTS har som ett led i kongressförberedelserna deltagit i arbetet inom European Committee for Postal Regulation (CERP).

European Regulators Group for Postal Services (ERGP) och postdirektivet

PTS har i uppdrag att delta i det europeiska samarbetet kring regleringsfrågor t.ex. inom ramen för ERGP, som är ett rådgivande organ till EU-kommissionen där PTS är medlem, liksom övriga nationella regleringsmyndigheter inom EU. PTS gd har valts till ordförande för ERGP 2024 och PTS har haft som uppgift att leda arbetet med att ta fram organisationens arbetsprogram för 2024.

Den europeiska brevmarknaden präglas, på samma sätt som den svenska, av snabbt sjunkande volymer, samtidigt som det är stark tillväxt på marknaden för varuförsändelser. PTS har genom arbetet i ERGP verkat för att EU-kommissionen ska komma igång med en revidering av postdirektivet, som i väsentliga delar tar sin utgångspunkt i förhållandena som rådde i början av 1990-talet. ERGP har under året bland annat utrett effekter av genomförda förändringar av den samhällsomfattande posttjänsten i medlemsländerna samt vilka åtgärder för miljömässig hållbarhet som genomförs inom den europeiska postsektorn. PTS har aktivt deltagit som skribenter i arbetsgrupperna Regulatory Framework respektive Sustainability som har gjort dessa utredningar.

PTS internationella arbete har bidragit till att stärka förutsättningarna för att ett nytt europeiskt regelverk kommer på plats, som även långsiktigt säkerställer att marknaden för post kännetecknas av en posttjänst av god kvalitet i hela landet.

2. Elektronisk kommunikation

2.1 Tillgång till Bredband

Mål: Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Samhällsomfattande tjänster ska alltid finnas tillgängliga för alla på likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

Tillgång till bredband

PTS har, i enlighet med instruktionens 1 §, 2 st. i uppdrag att verka för att målen inom politiken för informationssamhället uppnås. Av förarbete (prop. 2022/23:1) framgår att "Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband"¹¹. I den nationella bredbandsstrategin, Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi¹², definieras målen för bredbandsutbyggnaden i Sverige. I strategin konstaterats att utbyggnaden ska vara marknadsmässig driven men vid behov kompletteras av offentliga insatser.

PTS bidrar till bättre förutsättningar för investeringar i utbyggnad av infrastrukturen genom ett flertal aktiviteter. Myndigheten bevakar och analyserar kontinuerligt marknaden och bidrar till att sprida information om marknadens utveckling till aktörer genom publicering av ett flertal rapporter och kartläggningar. Den samlade effekten av dessa är att bredbandsutbyggnaden och konkurrensen främjas genom att kunskap upparbetas och sprids såväl inom myndigheten som till regering, riksdag och övriga offentliga och privata intressenter inom bredbandsområdet. Vidare främjar PTS utbyggnaden genom samverkan och utbildning, genom att bedriva tillsyn, tilldela bredbandsstöd, i vissa fall reglera marknaden samt genom att tilldela radiospektrum.

PTS har följt upp tillgången till bredband i Sverige genom rapporten PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2022 (PTS-ER-2023:13). Kartläggningen visar att även om Sverige har en god tillgång till bredband överlag, finns det skillnad i tillgång mellan tätbefolkade områden och glest befolkade områden. PTS gör årligen en uppföljning av målen i bredbandsstrategin, rapport Uppföljning av regeringens

¹¹ (Prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).

¹² Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi, Näringsdepartementet (N2016/08008/D).

bredbandsstrategi 2023 (PTS-ER-2023:23). I uppföljningen identifieras flera faktorer som främjar bredbandsinvesteringar och därmed bidrar till utbyggnad av bredband i enlighet med regeringens mål.

Investeringarna i bredbandsinfrastruktur ökade med 1 procent mellan 2021 och 2022. Samtidigt anger marknadsaktörerna att utbyggnaden nu har kommit så långt att de har svårt att hitta nya områden som är kommersiellt lönsamma att ansluta. En betydande del av de fortsatta investeringarna utgörs därför av PTS bredbandsstöd (se avsnitt 2.1.1). Under 2023 har bredbandsstödet bidragit till att drygt 21 700 hushåll, fritidshus eller arbetsställen har fått möjlighet till bredband om minst 1 Gbit/s.

I auktionen av frekvensutrymme i 900 MHz-, 2,1 GHz- och 2,6 GHz-banden (se avsnitt 2.3.2) som genomfördes under 2023 var det tre aktörer som vann tillstånd. Dessa tre aktörer vann tillstånd i alla de tre aktuella frekvensbanden. Aktörerna fick sina tillstånd förenade med villkor om täckning och utbyggnad utefter högtrafikerad järnväg, vilket är ytor som ingår i uppföljningen av regeringens bredbandsstrategi. En aktör fick dessutom ett tillstånd i 900 MHz-bandet som innebär krav på etablering av nya master för ökad täckning av områden, där täckning saknas, men där människor normalt befinner sig.

Utbyggnaden som sker nu till följd av täckningskravet i 700 MHz väntas öka tillgången till stabila mobila tjänster av god kvalitet i hela landet.

Samhällsomfattande tjänster – telefoni och internet

I lagen om elektronisk kommunikation 1 kap. 1 §, 2 st. framgår att ”Samhällsomfattande tjänster ska därutöver alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser.”

PTS bedriver arbete som syftar till att ge samhällsomfattande tjänster till samtliga i landet. Arbetet bedrivs både i form av främjande insatser och genom stöd till sökande som annars inte kan få tillgång till bredband om minst 10 Mbit/s. Under 2023 beviljades stöd till 4 hushåll (se avsnitt 2.1.4).

Under 2023 kan PTS se en nedtrappning i antalet nya ansökningar vilket dels kan antyda att de hushåll och företag som inte har tillgång har minskat, och dels att den information om hur man själv kan förbättra sin täckning generellt till viss del har nått ut till de som behöver den. Vidare har hushåll och företag i södra Sverige fått tillgång till ny teknik genom satellittjänster. PTS publicerar årligen rapporten Svensk Telekommarknad, en operatörsundersökning som visar utvecklingen av antal abonnemang, intäkter och trafik inom området elektronisk kommunikation. Den senaste insamlingen¹³ visade att antalet abonnemang via satellit har ökat markant, även om de fortfarande utgör en mycket liten del av det totala antalet

¹³ Svensk Telekommarknad första halvåret 2023 (PTS-ER-2023:15).

bredbandsabonnemang. En av orsakerna till detta tros vara att priserna för satellitbredband närmast sig priserna för andra bredbandstekniker.

Tabell 4 Resultatindikatorer: Tillgång till bredband

	Mål- värde	2023	2022	2021	2020
Tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet i områden där man normalt befinner sig.	100 % ²⁾	-	94 %	93 %	93 %
Hushåll och företag med tillgång till 1 Gbit/s ¹⁾	98 % ³⁾	-	97 %	96 %	95 %
Hushåll och företag med tillgång till 100 Mbit/s ¹⁾	99,9% ³⁾	-	97 %	96 %	95 %
Hushåll och företag med tillgång till 30 Mbit/s ¹⁾	100 % ³⁾	-	99 %	99 %	99 %

1) Alternativt tillgång till bredbandsinfrastruktur i absoluta närheten som medger en sådan bithastighet

2) Målvärdet avser år 2023

3) Målvärdet avser år 2025

Samlad bedömning:

I princip alla hushåll och företag i Sverige har tillgång till eller har möjlighet att få tillgång till en internetuppkoppling. När det gäller uppkoppling med högre kapacitet, dvs. 100 Mibit/s eller mer, saknar cirka 3 procent eller motsvarande cirka 110 000 hushåll och företag tillgång eller möjlighet att få sådana tjänster. PTS ser att utbyggnaden av snabbt bredband fortsätter under 2023, särskilt i mer glesbyggda områden där tillgången till bredband om minst 1 Gbit ökat mest under 2023. Utbyggnaden av 5G har gått snabbt och omfattar nu större delen av alla hushåll och företag i Sverige. Den snabba utvecklingen av satellitmarknaden har bidragit till att fler hushåll och företag i glesbygd nu har tillgång till bredband. PTS bedömer att de insatser myndigheten sammantagit vidtagit bidragit till måluppfyllelsen.

2.1.1 Bredbandsstöd

PTS är ansvarig myndighet för ett nationellt bredbandsstöd för att vidare främja bredbandsutbyggnaden. PTS ska verka för en god tillgänglighet till snabbt bredband i hela Sverige, inte minst i mer glesbefolkade områden, samt främja att stödet får god geografisk spridning. Vidare ska myndigheten säkerställa att olika typer av aktörer kan komma ifråga för stöd och då särskilt bredbandsföreningar.

PTS har, i linje med uppdrag från regeringen samt EU:s statsstödsregler, tilldelat stödsökande nätbyggare runt 1,22 miljarder kronor. Tillgängliga medel har fördelats proportionellt mot andelen stödberättigande hushåll och arbetsställen som finns i respektive landsdel.

Tabell 5 Översikt bredbandsstöd

	2023	2022	2021
Antal beviljade projekt (st)	327	384	428
Total kostnad inkl. OH (tkr)	1 275 990	1 294 819	1 569 438
<i>Lämnade bidrag (tkr)</i>	1 221 071	1 244 562	1 527 232
<i>Förvaltningskostnader (tkr)</i>	54 918	50 257 ¹⁾	42 206

1) Jämförelsetal har justerats med anledning av utvidgad definition av kostnaderna.

Tabell 6 Fördelning av bredbandsstöd per landsdel 2023

	Norrland	Svealand	Götaland	Totalt
Antal byggnader i beviljade projekt (st)	4 540	5 662	6 293	16 495
Antal beviljade projekt (st)	77	110	140	327
Beviljade stödmedel/lämnade bidrag (tkr)	372 841	373 077	475 153	1 221 071

Det finns fortfarande ett stort intresse för PTS bredbandsstöd och år 2023 ansökte aktörer om 2,76 gånger mer stödmedel än vad som utlysts. PTS ser att stödmodellen fortsatt bidrar till målen i bredbandsstrategin såväl som uppfyller inriktningen i myndighetens regleringsbrev genom att ge hushåll och arbetsställen som inte nås på kommersiell grund möjlighet att ansluta sig till snabbt bredband.

Den minskade andelen fritidshus i ansökningarna visar att styrningen mot hushåll och arbetsställen fungerar väl.

Inför utlysningen 2023 valde PTS att förändra principen för hur stödmedel ska fördelas mellan landsdelarna. Förändringen innebär att mängden stödmedel som utlyses inom varje landsdel bättre motsvarar efterfrågan och har därmed gett önskat resultat. PTS har även infört ett stödtak för att minska risken att stora mängder stödmedel koncentreras till ett fåtal aktörer. En effekt av stödtaket är att stödmedel har spridits till fler aktörer och en större andel stöd tilldelas utanför aktörgruppen företag. Kommuner och kommunala bolag har fått bredbandsstöd för fler projekt 2023 jämfört med 2022. Byanäten fick bifall för cirka 60 procent av sökta projekt, vilket motsvarar cirka 80 procent av det stöd som de har sökt. Det går dock inte att dra någon säker slutsats i vilken omfattning stödtaket bidragit till resultatet.

En stor förändring jämfört med tidigare år är att sökt stöd per byggnad har ökat med 93 procent jämfört med förra året, från 46 835 kr/byggnad till 90 559 kr/byggnad. Detta kan bland annat bero på generella kostnadsökningar för bredbandsutbyggnad och anskaffning av kapital samt att det är allt dyrare områden, med längre avstånd mellan byggnaderna, som återstår att söka stöd för.

Under 2023 har flera revisioner av bredbandsstödet ägt rum. En revision från EU-kommissionen pågår och slutlig rapport väntas under 2024. Riksrevisionen färdigställde en revision av stödet under 2023 som passerade utan anmärkning. PTS

har under året fortsatt arbetet med att motverka oegentligheter och dubbelfinansiering.

Totalt har PTS hittills återkrävt ca 261 miljoner kronor av de ca tre miljarder kronor som delats ut sedan 2020. Inför tilldelningsåret 2022 vidtog PTS åtgärder för att förbättra byggnadsförteckningens kvalitet och därmed minska risken att stöd tilldelas i områden där det redan finns eller planeras för utbyggnad av bredband. PTS har också sett en viss ökning av projekt där stödmottagare väljer att inte slutföra på grund av dåligt intresse från slutkunder i området, vilket lett till att de återkrävda beloppen ökat.

Samordning bredband

Enligt 2023 års regleringsbrev ska PTS verka för ett samordnat agerande i frågor som rör statligt stöd och främjande för bredbandsutbyggnad.

Samverkan med andra stödgivande myndigheter (Statens Jordbruksverk, Länsstyrelsen och Tillväxtverket) har inriktats på framtagande av riktlinjer och rutiner samt uppföljning av frågor som rör statligt stöd till bredbandsutbyggnad. Samverkan med tillståndsgivande myndigheter (Trafikverket och Lantmäteriet) har inriktats på planering för inflöden av ärenden rörande tillståndsprocesser.

Genomförande av regionalfondsprogram och landsbygdsprogram under perioden 2021–2027

PTS ska bidra i genomförandet av aktuella regionalfondsprogram under programperioden 2021–2027 och bidra i genomförandet av landsbygdsprogrammet 2021–2027.

PTS har bidragit med juridisk och teknisk expertkompetens i det förberedande arbetet hos Tillväxtverket inför utlysning av stöd till accessnät via Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), som planeras i övre Norrland år 2024. Myndigheterna har även stämt av uppgifter när projekt som ansökt om PTS bredbandsstöd valt att kombinera sin utbyggnad med planerad utbyggnad som beviljats stöd via Eruf. Det är nytt i förhållande till tidigare år att det går att ansöka om att kombinera sin utbyggnad, till följd av ändring i förordningen om statligt stöd för utbyggnad av bredbandsinfrastruktur.

Samverkan med Jordbruksverket har fortsatt inriktats på insatser för att undvika dubbelfinansiering. EU-regelverket prioriterar särskilt vikten av kontrollerande åtgärder inom området. Som ett resultat av samverkan kommer adressdata för beviljade stöd via landsbygdsprogrammet sammanställas, i syfte att kontrollera via flera källor att dubbelfinansiering inte sker. Det har inte funnits behov av att PTS bidrar i genomförandet av landsbygdsprogrammet, i och med att det inte går att söka nya stöd för bredbandsutbyggnad inom aktuell programperiod.

2.1.2 Stödfunktion för Bredbandsforum

PTS ska tillhandahålla en stödfunktion för regeringens Bredbandsforum. Forumet främjar samverkan kring bredbandsutbyggnad, och är en plattform för diskussion och kunskapsutbyte. Bredbandsforum leds av en styrgrupp. Stödfunktionen bistår i arbetet med att ta fram underlag, förbereda och genomföra styrgruppens möten och ansvarar för utredningar, projekt eller andra aktiviteter som styrgruppen anser bör genomföras inom ramen för verksamheten.

Bredbandsforums styrgrupp sammanträdde fyra gånger år 2023 och årets fokusområde har varit 5G och digital mobilitet. Fokusområdet syftade till att identifiera åtgärder för bättre täckning för mobilt bredband i områden där tillgången i dagsläget är bristfällig samt undersöka hur övergången till nästa generations mobilnät kan underlättas och accelereras.

Stödfunktionen har under året tagit fram en sammanställning av befintligt material och tidigare lagda förslag och rekommendationer om relevanta åtgärder för att förbättra tillgången till digital mobilitet på landsbygder, samt publicerat en vägledning i form av en samverkansprocess för strategisk hantering av områden med utmaningar. Parallellt med detta har stödfunktionen etablerat ett 5G-nätverk och samlat relevanta och representativa aktörer för diskussion i ett antal workshop-möten. Inom ramen för 5G-nätverket har Bredbandsforum identifierat hinder och lösningar för en accelererad övergång till nästa generations mobilnätverk. Arbetet sammanfattas i en övergripande slutrapport, Bredbandsforum, Digital mobilitet för framtiden (PTS dnr 23-2246). Genom att bidra med ökad kunskap på området bidrar insatsen till målen i regeringens bredbandsstrategi.

2.1.3 Avvecklingen av kopparnäten samt avvecklingen av 2G- och 3G-näten

PTS ska följa avvecklingen av kopparnätet respektive 2G- och 3G-näten samt vilka informationsinsatser som genomförts med anledning av avvecklingen. PTS har haft regelbundna avstämningsmöten med Telia vad gäller avvecklingen av kopparnäten. PTS har samtidigt följt avvecklingen av 2G- och 3G-näten genom regelbundna möten med Tele2, Telenor, Telia och Tre.

Dessa avstämningsmöten har resulterat i en ökad insyn för PTS i arbetet hos nätägarna och har gett myndigheten kunskap om avvecklingens effekter. PTS har fått information om att de ersättningslösningar för telefoni och bredband som erbjuds inte har utvecklats eller medfört något nytt erbjudande för de hushåll och företag som berörs. De informationsinsatser som genomförts av operatörerna har inte heller utvecklats under året. För att sprida kunskap om avvecklingen har PTS arrangerat ett offentligt informationsmöte där nätägarna medverkat. Information presenteras på PTS webbplats för att så många som möjligt ska kunna ta del av den. Informationen syftar till att flera kan förbereda sig och färre drabbas av problem.

2.1.4 Samhällsomfattande tjänster (SOT) – telefoni och internet

PTS har i uppdrag att säkerställa tillgången till telefoni och funktionell tillgång till internet (även kallat grundläggande internet) för de hushåll och fasta verksamhetsställen som inte kan få tillgång till sådana uppkopplingar genom erbjudanden på marknaden. PTS har under året mottagit 70 ansökningar om stöd till åtgärder, och beviljat fyra lösningar i enlighet med förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet (SOT-förordningen).

Att antalet beviljade ärenden är så få beror till stor del på att de flesta kan få funktionell tillgång till internet genom åtgärder som kostar under 5 000 kronor, vilket är gränsen för att man ska kunna få stöd. PTS konstaterar att den information och vägledning som lämnas till sökande är av stor betydelse för deras möjlighet att vidta rätt åtgärder för att realisera en funktionell tillgång till internet och telefoni. Ett viktigt resultat av PTS arbete med stödet är således att även de som inte kan beviljas stöd får viktig hjälp genom den information som lämnas i samband med exempelvis ett avslag. På detta sätt bidrar även det arbete som avslutas med avslag till att förbättra tillgången hos slutanvändarna.

Under året har det skett en förändring i tillgången till funktionellt internet eftersom en ny satellitoperatör tillkommit som erbjuder bredband via satellit. Satellitoperatören använder små satelliter, vilka rör sig i en låg omloppsbana och tjänsten har därför inte samma fördröjningar som tidigare satellittjänster på marknaden. Tjänsten är fortfarande under utbyggnad men i södra Sverige (under 60 grader nord) bedömer PTS sedan hösten 2023 att satellitbredbandstjänsten är att betrakta som en tillgänglig marknadslösning och att SOT-ansökningar därför i normalfallet avslås. PTS följer utvecklingen aktivt men kan inte med säkerhet bedöma när detta fullt ut även kan gälla för norra Sverige. Myndigheten ser ett behov av att fortsätta följa utvecklingen, då tekniken ännu är relativt oprövad och att den i dagsläget endast erbjuds av en leverantör. Detta medför bland annat osäkerhet kring marknadsutvecklingen och tjänstens tillgänglighet över tid.

Arbetet med att säkerställa grundläggande tillgång till internet och telefoni i enlighet med SOT-förordningen har således inte bara varit viktig för att finansiellt hjälpa de som inte har tillgång att få sådan, utan har också haft en stor betydelse när det gäller information och kunskapshöjning om hur man själv på bästa sätt kan få tillgång till telefoni och funktionellt internet. Detta innebär att förvaltningskostnader uppstår oavsett utfallet av lämnade bidrag eftersom ärendehantering till stor del innefattar vägledning och information till sökande.

Tabell 7 Åtgärder för grundläggande internet och telefoni

	2023	2022	2021
Total kostnad inkl. OH (tkr)	6 523	5 905	4 924
Lämnade bidrag (tkr)	403	323	590
Förvaltningskostnader (tkr)	6 120	5 582	4 334

2.1.5 CEF 2 Digital – Fonden för ett sammanlänkat Europa

PTS är ansvarig myndighet för CEF 2 Digital och arbetar med att informera, rekommendera och motivera svenska aktörer att söka EU-medel. Syftet med EU-fonden är att påskynda utbyggnaden av den digitala infrastrukturen i EU. Myndigheten ger en rekommendation till Regeringskansliet som beslutar om vilka projekt som får söka finansiering. Sveriges CEF-ansökningar konkurrerar med andra medlemsländer.

CEF-ansökningsprocessen kan uppfattas av aktörerna som både tidskrävande och byråkratisk. Några av de många utmaningar som PTS CEF-kansli identifierat är att skapa starka konsortier, hitta en relevant partner samt säkerställa medfinansieringsbudget. PTS kan se att den osäkerhet som föreligger för sökanden om projektet kommer godkännas kan leda till att en del väljer att avstå från att söka eller avbryter sin ansökan i förtid. En annan utmaning är att gränsöverskridande projekt behöver få medlemslandets godkännande för gränspassagen. En stor del av CEF-kansliets arbetsinsats har gått till att vägleda, motivera och föra dialog med inblandade parter för att potentiella ansökningar ska klara av ansökningsprocessen i tid.

Under 2022 skickade EU-medlemsländerna in totalt 69 EU-projekt, varav 42 blev godkända. Det motsvarar ungefär 1,5 projekt per medlemsland. Finansiering för gränsöverskridande sjökablar var extra stort från samtliga EU-medlemsländer, där fokus på säkerhet har förstärkts. Intresset för att söka EU-medel har varit stort. PTS mottog intresseanmälningar från svenska aktörer som överskred 200 miljoner euro. Sveriges ansökningar som slutligen skickades in till EU motsvarade 119 miljoner euro i medfinansiering. Under 2022-års utlysning hade CEF-kansliet kontakt med ca 60 organisationer. Ungefär 45 svenska aktörer deltog i projektkonsortier som skickade in ansökningar. Slutligen var det ca 30 svenska (offentliga och privata) aktörer som deltog i nio stora projekt som skickades in till EU. Av dessa beviljades fem svenska projekt medfinansiering för drygt 14,1 miljoner euro av totalt 260 miljoner euro. Det motsvarar 5,4 procent av EU-finansieringen som delades ut.

I samband med att en ny utlysning öppnades i oktober 2023, höll PTS CEF-kansli ett informationsmöte där ca 100 aktörer deltog. Myndigheten har även informerat om fonden tillsammans med Tech Sverige, Stadsnätsföreningen, Business Sweden samt Sveriges Kommuner och Regioner. PTS CEF-kansli deltar även i CEF expertgruppskommittee samt ett nationellt EU-nätverk där samordning, koordinering och samfinansiering diskuteras i syfte att utbyta erfarenheter.

2.1.6 Marknadsanalyser och annat SMP-relaterat arbete

PTS har i uppdrag att fortlöpande analysera vilka relevanta marknader i Sverige som har sådana konkurrensproblem att de bör bli föremål för förhandsreglering. Förhandsreglering innebär att operatörer som har betydande marknadsinflytande (eng. Significant Market Power, SMP) på sådana marknader åläggs särskilda

skyldigheter om grossisttillträde och villkor för tillträdet. Syftet med regleringen är att skapa en långsiktig och hållbar konkurrens till nytta för slutanvändarna.

På bredbandsmarknaden för lokalt tillträde till nätinfrastruktur har PTS under 2023 fattat beslut om att upphäva gällande skyldigheter för Telia att tillhandahålla lokalt tillträde till kopparnätet och tillhörande faciliteter. Anledningen var att skyldigheterna inte längre är motiverade för att säkerställa konkurrens på slutkundsmarknaden.

I juni 2023 publicerade PTS ett utkast till marknadsanalys avseende marknaden för lokalt tillträde till fibernät för samråd med marknaden.¹⁴ Utkastet omfattar PTS förslag till avgränsning av relevanta marknader och bedömning av vilka marknader som har sådana konkurrensproblem att det finns ett behov av förhandsreglering. I utkastet gör PTS bl.a. bedömningen att det förekommer konkurrensutmaningar vad gäller bredbandstjänster via fibernät till slutanvändare i enfamiljshus och att det därför generellt sett finns ett behov av reglering på de relevanta grossistmarknaderna. Innan PTS kan fatta beslut ska myndigheten fastställa vilka operatörer som har SMP på sådana marknader samt bedöma vilka skyldigheter som bör åläggas dessa.

Under 2023 har PTS även fortsatt arbetet med att analysera marknaderna för samtalsterminering samt fri-tv och analog radio via marknätet (broadcasting).

PTS avser att fatta beslut om pågående marknadsanalyser under 2024.

2.1.7 Tillsyn enligt konkurrensregleringen

PTS har under 2023 arbetat med ett flertal tillsynsärenden rörande skyldigheter på de marknader som myndigheten reglerar enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK). PTS har under året även utövat tillsyn av tjänster som omfattas av så kallad nolntaxa över en mobil internetanslutning enligt förordningen om ett öppet internet.

Tillsynen har bedrivits såväl planlagt som händelsestyrt.

Den årliga pristillsynen innefattar tillsyn inom broadcastingområdet och PTS har under året slutfört en pristillsyn avseende Teracoms priser för år 2022. Ärendet avslutades utan vidare åtgärd.

På marknaderna för fast och mobil samtalsterminering har tillsyn genomförts avseende de gemensamma termineringstaxorna (eurorate). En operatör underrättades om misstänkt felaktig tillämpning av regelverket och efter att operatören rättat sig avslutades ärendet utan vidare åtgärd. Övriga operatörer uppgav att de följer de högsta termineringstaxorna och även dessa ärenden avslutades utan vidare åtgärd.

¹⁴ Utkastet publicerades här: [Inhämtande av synpunkter på utkast till marknadsanalys - marknaden för lokalt tillträde \(marknad 1\) | PTS](#)

På bredbandsmarknaden för lokalt tillträde till nätinфраstruktur har PTS genomfört tillsyn av nyckeltal och myndigheten har funnit att dessa bekräftar att diskriminering inte sker.

PTS har under året slutfört tillsyn av tjänster som omfattas av s.k. nolntaxa över en mobil internetanslutning (zero-rating). Dessa tjänster är inte tillåtna enligt förordningen om ett öppet internet och myndigheten meddelade förelägganden att upphöra med dessa mot tre mobiloperatörer som vid tidpunkten tillhandahöll sådana tjänster. Samtliga operatörer har efterlevt sina förelägganden och tillsynen har avslutats.

PTS bedömer att myndighetens aktiva tillsynsarbete både direkt och indirekt bidrar till ökad regelefterlevnad, vilket även är till nytta för konsumenterna bl.a. i form av ett brett urval av prisvärda tjänster. Tillsynsarbetet syftar även till att bidra till en sund konkurrens mellan marknadens aktörer och till att exempelvis motverka monopolprissättning på marknader där monopol föreligger.

2.1.8 Tillsyn och tvistlösning enligt utbyggnadslagen

Syftet med reglerna i utbyggnadslagen är att sänka kostnaderna för utbyggnad av bredband för att fler i Sverige ska få tillgång till snabbt bredband.

Under 2023 har PTS inte handlagt några tillsynsärenden enligt utbyggnadslagen, vilket beror på prioritering av annan tillsyn och t.ex. arbete med utbetalning av bredbandsstöd. Ingen begäran om tvistlösning har kommit in under året.

2.2 Säkerhet och robusthet

Mål: Enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och robusta elektroniska kommunikationer.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

PTS arbetar för ökad tillgång till säkra och robusta elektroniska kommunikationer inom ramen för det ansvar och de uppgifter som myndigheten har. PTS har under året arbetat aktivt med åtgärder inom främjande, reglering och tillsyn för att både enskilt och tillsammans med andra aktörer långsiktigt bidra till uppfyllelsen av målet.

I underliggande avsnitt följer mer detaljerade genomgångar av olika delar av myndighetens arbete inom området säkra och robusta elektroniska kommunikationer, samt deras respektive bidrag till målet.

Det kan konstateras att samtidigt som PTS och andra aktörer gör mycket för att enskilda och myndigheter ska ha tillgång till säkra och robusta elektroniska kommunikationer så påverkar det generella säkerhetsläget förutsättningarna på ett negativt sätt. Under 2023 har hoten mot Sverige fortsatt att öka och det inbegriper hot mot både infrastruktur och tjänster för elektroniska kommunikationer. Detta ökar kraven på bl.a. PTS och kanske särskilt arbetet med säkerhetsskydd och beredskap på såväl kort som lång sikt.

En viktig del av PTS långsiktiga regleringsarbete görs inom ramen för EU. Under första halvåret 2023 har det svenska ordförandeskapet i EU ställt höga krav på myndighetens deltagande i det stundtals mycket intensiva förhandlingsarbetet. Långsiktigt har även det arbetet skapat bättre förutsättningar för säkra och robusta elektroniska kommunikationer.

Under 2023 har PTS påbörjat förberedelserna inför ikraftträdande av nya regelverk på flera områden. Några exempel är EU:s direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen och EU:s direktiv om kritiska entiteters motståndskraft (NIS2, CER), granskning av utländska direktinvesteringar samt nya förutsättningar för försörjningsberedskap. PTS har även fortsatt utvecklingen av rollen i beredskapssystemet som sektorsansvarig myndighet för sektorn elektronisk kommunikation och post. Det innebär deltagande i såväl utvecklingsarbete som övningar och operativ samverkan i vardagen. Förberedelserna för Sveriges medlemskap i Nato har också bedrivits med hög intensitet.

På området cybersäkerhet har PTS bidragit till arbetet inom Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC), där bl.a. framtagandet av lägesbilder och samverkan med externa aktörer varit i fokus under 2023. Under 2023 har utvecklingen av NCSC bedrivits i ett högt tempo och även PTS roll har utvecklats under året. Regeringen har

tillsatt en utredning inför att ansvaret för verksamheten inom NCSC under 2024 överförs till Försvarets radioanstalt. PTS har under 2023 samverkat med utredningen.

Samlad bedömning

Trots försämrade förutsättningar i omvärlden för arbetet bedömer PTS att både enskilda och myndigheter i Sverige har en i grunden god tillgång till säkra och robusta elektroniska kommunikationer. Denna bedömning bygger PTS på flera underliggande faktorer. Myndighetens undersökning Svensk telekommarknad (PTS-ER-2023:15) indikerar att det köps en stor mängd tjänster som erbjuder en högre nivå av säkerhet och robusthet och PTS har inte heller fått indikationer på att det är saknas utbud i detta segment. Inte heller påvisas i den incidentrapportering¹⁵ som görs till PTS en negativ utveckling vad gäller säkerhetsincidenter. PTS har även, tillsammans med operatörer, genomfört robusthetssatsningar som ökar motståndskraften i nät och tjänster.

För att detta förhållande ska gälla även långsiktigt behöver arbetet fortsätta och i flera fall intensifieras över tid. En osäker omvärld ställer högre krav på både PTS och övriga aktörer inom området, men också på de organisationer och privatpersoner som köper elektroniska kommunikationstjänster och ställer relevanta säkerhetskrav.

2.2.1 Säkerhetsskyddsarbete

I rollen som tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddslagen bedriver PTS tillsyn, vägledning och utbildning riktad mot enskilda verksamhetsutövare inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänst.

Under 2023 har myndigheten genomfört tillsyn gentemot Tele2 Sverige AB, PostNord Sverige AB, Telia Sverige AB och Teracom AB. Tillsynen har omfattat bolagens säkerhetsskyddsanalys, personalsäkerhet och säkerhetsskyddsavtal. I samband med tillsyn har PTS beslutat om sanktionsavgift i två fall, som båda har överklagats till domstol. Rättsprocesserna fortsätter i båda fallen.

Tillsynen har resulterat i att verksamhetsutövarna fått ökad kunskap om hur säkerhetsskyddslagstiftningen kan appliceras, och att brister i säkerhetsskyddet åtgärdats och kan undvikas framöver. Tillsynen har också lett till att lagstiftningen prövats vad gäller tolkning av tillsynsuppdraget, regler och bestämmelser samt eventuella påföljder vid brister inom säkerhetsskyddet. Detta bidrar till att upprätta en praxis inom rättsområdet.

PTS har också gett vägledning till verksamhetsutövare, både på deras förfrågan och på myndighetens initiativ. Myndigheten har erbjudit och genomfört utbildning för

¹⁵ Säkerhetsincidenter och integritetsincidenter på området elektroniska kommunikationer 2022 (PTS-ER-2023:9)

verksamhetsutövare rörande personalsäkerhet, vilket ytterligare stärker förmågan att skydda säkerhetskänslig verksamhet hos verksamhetsutövarna.

I rollen som tillsynsmyndighet har PTS vissa uppdrag rörande personalsäkerhet hos de verksamhetsutövare som ligger inom myndighetens ansvarsområde, exempelvis beslut om placering i säkerhetsklass och registerkontrollhantering. Detta är en förutsättning för att verksamhetsutövarna ska kunna upprätthålla en fullgod personalsäkerhet. Under 2023 har sammanlagt 428¹⁶ registerkontroller administrerats för de verksamhetsutövare över vilka PTS har tillsynsansvar.

Sammantaget har PTS tillsyn och vägledning för verksamhetsutövare inom myndighetens tillsynsområde synliggjort utmaningarna med att bedöma vilken verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet, och att därefter vidta lagstadgade åtgärder. Myndigheten bedömer att insatserna har ökat kunskapen om säkerhetsskydd hos verksamhetsutövarna, som därmed ytterligare kunnat dimensionera skyddet av sin säkerhetskänsliga verksamhet.

Arbetet med säkerhetsskydd sker i vissa delar i samverkan med andra aktörer. Myndigheten deltar exempelvis i ett stående samarbetsforum under ledning av Säkerhetspolisen och Försvarmakten, där samtliga tillsynsmyndigheter för säkerhetsskydd ingår. Under 2023 har deltagarna i forumet informerat om och diskuterat frågeställningar kopplat till tillsyn, exempelvis hur säkerhetsskydd relaterar till totalförsvaret och Natomedlemskap. Denna samverkan underlättar samordning och förväntas över tid att åstadkomma en effektiv och likvärdig tillsyn på nationell nivå.

Inför ett svenskt Natointräde har PTS fortsatt att skapa förutsättningar för korrekt hantering av Natoklassificerade uppgifter inom ramen för myndighetens uppdrag inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänst. Myndigheten har även ansökt till UD-NSA om Personnel security clearance (säkerhetsintyg) för att medarbetare vid PTS ska kunna delta i vissa Natorelaterade möten och ta del av vissa Natoklassificerade uppgifter.

2.2.2 Tillsyn av skydd av behandlade uppgifter och säkerhet i elektroniska nät och tjänster

Tillsyn av WhatsApp på grund av misstanke om bristande incidentrapportering

PTS inledde under våren 2023 en tillsyn mot kommunikationstjänsten WhatsApp eftersom misstankar fanns att bolaget inte levte upp till reglerna om incidentrapportering. WhatsApp hade ett globalt avbrott i sin kommunikationstjänst, vilket enligt regelverket utgjorde en rapporteringspliktig incident.

Tillsynen syftade främst till att granska om WhatsApp efterlevt skyldigheten att rapportera säkerhetsincidenten och WhatsApp underrättades om att PTS misstänkte

¹⁶ Siffrorna avser administration av nya, pågående och avanmälda registerkontroller.

att bolaget inte levt upp till reglerna. Granskningen avslutades efter att WhatsApp lämnat de uppgifter som efterfrågats av PTS i enlighet med gällande rapporteringsregler i Sverige. Enligt reglerna i LEK ska PTS i vissa fall ta ut en sanktionsavgift från tillhandahållare, bland annat vid överträdelse av rapporteringsreglerna. I denna tillsyn gjorde myndigheten bedömningen att det fanns särskilda skäl att inte ta ut en sanktionsavgift från WhatsApp.

Tillsynen har bidragit till att uppmärksamma de nya regler som trädde ikraft under 2022, där en ny grupp av aktörer, bland annat WhatsApp, träffas av reglerna. Det är viktigt att de bolag som verkar på den svenska marknaden och tillhandahåller tjänster i Sverige känner till de regler som gäller här.

Tillsyn över hur Telia, Tele2 och Telenor skyddar kunders uppgifter vid utlämnande till abonnentupplysning

PTS inledde i början av året en tillsyn över hur de granskade operatörerna skyddar kundernas uppgifter i samband med att de lämnar ut abonnentuppgifter till abonnentupplysning och hur operatörerna hanterar kundernas medgivande för detta.

Bakgrunden till tillsynen var att PTS under flera år mottagit incidentrapporter från operatörerna där de har lämnat ut abonnentuppgifter till abonnentupplysning utan kundernas medgivande eller där kunden har skyddade personuppgifter eller hemligt nummer. Incidentrapporterna visar att ett stort antal kunder har drabbats av felaktig hantering hos operatörerna. Operatörerna är skyldiga att lämna ut abonnentuppgifter till abonnentupplysning men det får bara ske för de kunder som har gett sitt medgivande. Även uppgifter om kunder som önskat hemligt nummer eller har skyddade personuppgifter har lämnats ut, med potentiellt mycket allvarliga konsekvenser till följd för de drabbade individerna.

PTS avslutade tillsynen då granskningen visade att operatörerna vidtagit tillräckliga tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder för att skydda abonnentuppgifter som lämnas ut till abonnentupplysning.

Tillsynen har lett till att operatörernas säkerhetsarbete har förbättrats vad gäller att minska risken för integritetsincidenter vid utlämnade av uppgifter till abonnentupplysning. Granskningen visar bland annat att operatörernas riskanalyser i relevanta delar uppdaterats för att minska denna risk.

Tillsyn avseende Tele2:s rutiner för att identifiera och rapportera integritetsincidenter

PTS startade i augusti 2023 en tillsyn som syftade till att granska Tele2:s rutiner för att identifiera och rapportera integritetsincidenter. Bakgrunden är att PTS under flera år noterat att Tele2 avviker i rapporteringsmönstret jämfört med de övriga stora operatörerna på marknaden då Tele2 rapporterar in betydligt färre

integritetsincidenter än övriga. Tillsynen syftade till att säkerställa att det låga antalet inrapporterade incidenter inte är orsakat av brister i Tele2:s rutiner i denna del.

Tillsynen avslutades då PTS inte konstaterat några brister i Tele2:s rutiner. PTS har sedan tillsynen inleddes ändå noterat en ökning av antalet inrapporterade integritetsincidenter från Tele2.

Sammanställning av fjolårets samtliga inrapporterade incidenter

Myndigheten har under 2023 tagit fram en skriftlig sammanställning av incidentrapporteringen för 2022 som publicerats i en rapport (PTS-ER-2023:9). Totalt rör det sig om 365 inrapporterade incidenter enligt reglerna om säkerhet i nät och tjänster och skydd av uppgifter i lagen om elektronisk kommunikation (LEK).

Sammanställningen visar att den vanligaste orsaken bakom inrapporterade säkerhetsincidenter var systemfel. För integritetsincidenter var den vanligaste orsaken mänskliga misstag eller felbedömningar och brister i organisatoriska rutiner och processer. Antalet användare eller abonnenter som drabbats av incidenter ökade stort under 2022 jämfört med föregående år. Ökningen kan bero på att reglerna ändrades under 2022 och bland annat omfattade fler aktörer, varav en hade en störning som påverkade ett stort antal användare.

Inrapporterade incidenter utgör en viktig del av PTS tillsynsarbete och den årliga sammanställningen syftar till att ge en övergripande bild av antalet rapporterade incidenter, dess orsaker samt fördelningen mellan inrapporterande tillhandahållare. Detta kan sedan utgöra underlag för riktade eller tematiska tillsynsinsatser.

Tillsyn över NIS-leverantörers arbete med riskanalys och riskbedömningar

PTS är tillsynsmyndighet över leverantörer av samhällsviktiga tjänster inom sektorn digital infrastruktur. I januari 2023 avslutade myndigheten en tillsyn som granskade Internetstiftelsens, Netnods och Glesys arbete med riskanalyser och riskbedömningar. Tillsynen var planlagd och granskningen utgick från reglerna om riskanalys och riskhantering i PTS föreskrifter och allmänna råd om säkerhetsåtgärder för samhällsviktiga tjänster inom sektorn digital infrastruktur, PTSFS 2021:3, PTS säkerhetsåtgärdsföreskrifter.

PTS har i sin tillsyn gjort bedömningen att de berörda aktörerna arbetar på ett systematiskt och riskbaserat sätt och att de har godtagbara och ändamålsenliga processer och rutiner för riskanalyser och riskbedömningar som uppfyller kraven i PTS säkerhetsåtgärdsföreskrifter. Aktörerna har även identifierat de nätverk och informationssystem som omfattas av NIS-lagen.

PTS avslutade därför tillsynen utan vidare åtgärd.

2.2.3 Betrodda tjänster

PTS har under perioden juni 2022 till december 2023 arbetat med ett regeringsuppdrag som går ut på att främja användningen av betrodda tjänster i kommuner och regioner.¹⁷ Bakgrunden är bland annat att regeringen bedömt att det inom offentlig förvaltning finns ett behov av ökad information om betrodda tjänster och vilka krav som behöver ställas på exempelvis elektroniska underskrifter. Målet har varit att höja kunskapsnivån om främst elektroniska underskrifter men även andra betrodda tjänster.

Arbetet med regeringsuppdraget har fokuserat på kommunikativa insatser för att nå ut med information till kommuner och regioner. PTS har bland annat tagit fram en ny webbsida med information om olika elektroniska underskrifter. På hemsidan finns vägledning för den som ska börja använda elektroniska underskrifter i sin verksamhet, information om hur elektroniska underskrifter kan valideras, en FAQ samt ett antal kortare utbildningsfilmer om elektroniska underskrifter. Utöver detta har myndigheten genomfört informationsutskick till samtliga kommuner och regioner samt anordnat webinarium för mindre kommuner. PTS har deltagit i externa konferenser så som bland annat E-leg dagarna, Informationsförvaltning 2023 och E-förvaltningsdagarna.

Då PTS genomfört flera olika kommunikationsinsatser gör myndigheten bedömningen att kunskapsnivån om betrodda tjänster har ökat i kommuner och regioner.

2.2.4 Informations- och cybersäkerhetsfrågor

Verksamheten i det nationella cybersäkerhetscentret

Försvarets radioanstalt, Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Säkerhetspolisen har under året fortsatt att fördjupa samverkan på cybersäkerhetsområdet inom ramen för det nationella cybersäkerhetscentret (NCSC). Arbetet har genomförts i nära samverkan med Försvarets materielverk, Polismyndigheten och Post- och telestyrelsen.

NCSC har under året arbetat utifrån regeringsuppdragen och den aktivitetsplan som beslutats. Detta inkluderar framtagande av lägesbilder och incidentkoordinering. Utöver den ordinarie produktionen av lägesbilder har centret även besvarat flera informationsförfrågningar från Regeringskansliet på ytterligare underlag. Inom arbetet med incidentkoordinering har det funnits beredskap att koordinera större incidenter inom cyberområdet.

Även samverkan mellan privata och offentliga aktörer har fortsatt att utvecklas och resulterat i utveckling av informationsdelning, gemensamma kommunikationsinsatser, och genomförande av övningar. Övningarna har bland annat inkluderat Safe Cyber,

¹⁷ Se slutredovisning i dnr 22-7875.

en Crate övning samt planering inför Locked Shields 2024 i samverkan med Försvarsmakten. Samverkan med finanssektorn har utvärderats och fortsatt utvecklas samtidigt som samverkan inletts med representanter för energi-, telekom- och transportsektorn under året enligt regeringsuppdraget. I slutet på året genomfördes en större konferens med temat incidenthantering.

Arbetet med att skapa förutsättningar för NCSC:s verksamhet har fortgått under året. Planeringsarbetet för en permanent lokal har intensifierats men har drabbats av förseningar som kommer att påverka inflyttningen. Samtidigt har NCSC flyttat in i den nu färdigställda lokalen som varit planerad hos MSB även om de myndighetsegna installationerna har blivit fördröjda. Diskussioner och planering för den förändring som regeringen aviserat kring huvudmannaskap för NCSC har inletts under året.

2.2.5 Arbete inom krisberedskap och totalförsvar

PTS arbetar med beredskapsfrågor inom området utifrån myndighetens inriktning för krisberedskap och totalförsvar 2020–2025.¹⁸ Året har präglats av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet med händelser kopplade till bland annat undervattensinfrastruktur. Parallellt med händelseutvecklingen har förberedelserna inför ett kommande Natointräde intensifierats, med ett stadigt ökande informationsutbyte mellan PTS och Nato.

Sedan den 1 oktober 2022 är PTS beredskapssektorsansvarig myndighet för sektorn elektronisk kommunikation och post. Arbetet under 2023 har framförallt handlat om att etablera former för ansvarsutövande, bland annat genom inrättandet av en kanslifunktion och ett antal samverkansfora för dialog med övriga myndigheter inom beredskapssektorn (MSB, Trafikverket och Svenska kraftnät). En stor mängd möten har hållits för att bygga upp och förvalta den nya organisationen.

Större arbetsinsatser har också gjorts kopplat till regeringsuppdrag och remisser, bland annat bedömningen av förmågan inom det civila försvaret (inklusive förmågan att stödja det militära försvaret), som rapporterades till MSB respektive Försvarsmakten den 1 oktober.¹⁹ Bland de mer omfattande remisserna kan nämnas MSB:s förslag till föreskrift om anmälan av utländska direktinvesteringar²⁰, förslag från regeringen om civilplikt inom räddningstjänst och elförsörjning²¹, SOU:n om en modell för försörjningsberedskap²² samt regeringens förslag om en reglerad nationell

¹⁸ PTS inriktning i totalförsvarsarbetet för sektorn elektronisk kommunikation 2020–2025 (PTS-ER-2019:24).

¹⁹ I enlighet med anvisningar för det civila försvaret för försvarsperioden 2021–2025 (PTS dnr 20–14726).

²⁰ Förslag till nya föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter (MSB 2022-07200).

²¹ Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet (Fö2023/01488).

²² En modell för svensk försörjningsberedskap - Betänkande av Utredningen om nationell samordning av försörjningsberedskapen (SOU 2023:50).

telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap²³. Därtill har MSB givit ut ett flertal vägledningar inom civil beredskap som PTS har lämnat synpunkter på.

Inga egna övningar har hållits under året men PTS har deltagit i flera övningar som har hållits av bland andra MSB och Försvarsmakten.

Robusthetshöjande åtgärder

Arbeten kopplade till höjd reparationsförmåga och regional robusthet har intensifierats. Bland annat har prototyper till så kallade trygghetsvagnar tagits fram för laddning av mobiltelefoner och annan privat utrustning. PTS har också låtit Telia analysera sitt core-nät (kärnnät) som förberedelse för nationella operatörer att höja robustheten.

Under året har ett flerårigt pilotprojekt kopplat till reservelsförmåga på Gotland slutförts. Syftet med projektet var att öka förmågan att hantera långvariga elavbrott i mobilnät, dock avgränsat till utomhustäckning. Resultatet innebär att utomhustäckningen på Gotland nu kan upprätthållas i samtliga mobilnät på ön även vid långvariga störningar i ordinarie elförsörjning. Vidare har pilotprojektet gett erfarenheter inför kommande satsningar på reservel för mobilnät i övriga landet, en särskilt viktig åtgärd för att öka förmågan för det civila försvaret.

PTS har lagt ett långsiktigt uppdrag som sträcker sig över 10 år till Stadsnätsföreningen.²⁴ Uppdraget innebär att Stadsnätsföreningen i samverkan med stadsnät och nationella operatörer ska upphandla förstärkningsmateriel nödvändig under framförallt höjd beredskap. Uppdraget utgör ett väsentligt bidrag för att höja förmågan inom beredskapssektorn elektroniska kommunikationer och post. I praktiken innebär detta att PTS finansierar avrop av materiel och fördelar dessa så långt ut i de medverkande organisationerna som möjligt. För att detta ska ge en verklig förmåga genomförs även omfattande satsningar på utbildning. Dels grundläggande utbildning för 1 400 personer under 2023 och 2024, samt befattningsutbildning på specifik förstärkningsmateriel för 200 personer under 2024. Totalt har under 2023 över 500 personer slutfört utbildningar inom ramen för uppdraget.

För mer information om vad som gjorts inom området, se PTS redovisning av myndighetens totalförsvarsarbete 2023 (PTS-ER-2024:5).

²³ En nationell telesamverkansgrupp för fredstida kriser och höjd beredskap (Fi2023/01681).

²⁴ Dnr 22-13574 ab7, dnr 22-13574 ab11

2.3 Användning av begränsade resurser

Mål: Enskilda och myndigheter ska få tillgång till effektiva elektroniska kommunikationer.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

Både radiospektrum och nummerresurser är ändliga resurser vars användning regleras i syfte att maximera samhällsnyttan. PTS har till uppgift att svara för att dels radiokommunikation och andra användningar av radiovågor och dels nummer ur nationella nummerplaner utnyttjas på ett effektivt sätt. Myndigheten verkar för detta genom att pröva frågor om tillstånd samt utöva tillsyn enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Verksamheten har under 2023 fortlöpt i enlighet med uppdraget för att möjliggöra effektiva elektroniska kommunikationer till enskilda och myndigheter. Tillståndsgivning för radiosändare har hanterats planerligt och det digitala handläggningssystemet har bidragit till ökad effektivitet och kortare handläggningstider. För att säkerställa god regelefterlevnad har myndigheten även utfört tillsyn av radiospektrum och marknads kontroll av radioutrustning. PTS har också hanterat svensk nummeranvändning genom att utföra tillsyn, förvalta och utveckla nummerplaner samt utfärda tillstånd för användning av nummerresurser för att möta efterfrågan från aktörer på marknaden.

Samlad bedömning:

Under 2023 har myndigheten hanterat ett stort antal ärenden inom ramen för förvaltningen av begränsade resurser. Antalet ärenden, handläggningstider och mängden radiostörningar är jämförbara med tidigare år. Inga större avvikelser, förändrade ärendeflöden eller oförutsedda händelser har påverkat effektiviteten i verksamheten.

Vid en samlad bedömning är verksamheten effektiv och levererar på uppdraget genom att möta enskildas och verksamheters efterfrågan på tillstånd att använda radiosändare och nummer.

2.3.1 Tilldelning av tillstånd för radiosändare

PTS har under 2023 handlagt 10 278 ansökningar för tillstånd att använda radiosändare för fast radio, rundradio, landmobil radio, maritim radio, luftfartsradio, jordstationer och amatörradio. Av dessa ärenden har cirka 2 700 hanterats i e-tjänsten på PTS hemsida som erbjuder digitala tillstånd för VHF-radio (båtradio) i fritidsbåtar. 2023 har tillståndsgivningen för lokala tillstånd för bland annat 5G fortsatt att öka. Nytt är att den första ansökan för testtillstånd för 6G har inkommit.

Antalet tillståndsärenden ligger på en något högre nivå jämfört med 2022. Därutöver har PTS under 2023 beslutat om förlängd tillståndstid för cirka 16 000 tillstånd.

Omfattningen av tillståndsgivningen visar att naturresursen radiospektrum kommer till användning och att PTS därmed också aktivt förvaltar radiospektrum och främjar en god radiomiljö genom möjligheten att förena tillstånden med lämpliga villkor.

Det digitala handläggningsstödet fortsätter att utvecklas och effektiviserar handläggningen i alla tillståndsområden. Handläggningsstödet effektiviserar handläggningen samtidigt som risken för felskrivningar minskar eftersom sökandens egna uppgifter automatiskt överförs i systemstödet. Handläggningsstödet medför dessutom att stödprocesserna vid förlängning och fakturering av tillstånd kan hanteras samlat. En ytterligare positiv effekt av det digitala handläggarstödet är att handläggningstiden kunnat hållas nere trots omfattningen av antalet ärenden och en allt större komplexitetsgrad.

Tabell 8 Avslutade tillståndsärenden (antal)¹⁾

	2023	2022	2021
Nytt tillstånd	2 733	2 905	3 354
Ändrat tillstånd	4 168	3 858	3 693
Överlåtelse	445	426	537
Återkallat tillstånd	2 932	2 597	2 831
Totalt antal tillstånd	10 278²⁾	9 786²⁾	10 415³⁾

1) Statistiken avser både företag, organisationer och fysiska personer.

2) Av totala antalet tillstånd har ca 25 % hanterats av PTS digitala självbetjäning.

3) Av totala antalet tillstånd har ca 30 % hanterats via PTS digitala självbetjäning.

Tabell 9 Genomsnittlig handläggningstid (dagar)

	2023	2022	2021
Nytt tillstånd, totalt ¹⁾	9	9	7
- exkl. e-tjänst	14	15	13
Ändrat tillstånd, totalt ¹⁾	16	20	9
- exkl. e-tjänst	19	23	12
Överlåtelse, totalt ¹⁾	6	7	8
- exkl. e-tjänst	6	7	8
Återkallat tillstånd, totalt ¹⁾	2	2	3
- exkl. e-tjänst	3	3	4

1) Handläggningen av tillstånd som hanterats i digital självbetjäningstjänst bidragit till kortare handläggningstid totalt.

Tabell 10 Hantering av radiotillstånd

	2023	2022	2021
Antal avslutade ärenden (st) ¹⁾	10 278	9 786	10 415
Kostnad inkl. OH (tkr)	32 328	29 021	30 164
Kostnad per avslutat ärende (kr)	3 145	2 966	2 896

¹⁾ Förlängningar av tillståndstid och koordineringar ingår inte i underlaget.

2.3.2 Tillgängliggörande av frekvenser genom auktion

Om efterfrågan i ett frekvensutrymme överstiger utbudet, har PTS möjlighet att besluta att antalet tillstånd som beviljas inom utrymmet ska vara begränsat, för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Detta gäller framför allt blocktillstånd där tillståndshavaren ges en rättighet att inom ett geografiskt avgränsat område disponera ett visst frekvensutrymme under vissa uppsatta villkor. Tillstånd

tilldelas då vanligen genom ett anbudsförfarande (auktion), där den som bjuder högst vinner tillståndet.

Auktionen ska utformas så att det främjar konkurrens och får därutöver syfta till att: främja täckning och utbyggnad, säkerställa tjänsters kvalitet, uppnå en effektiv användning av radiofrekvenser, eller främja innovation och näringslivets utveckling. En effektiv frekvensanvändning är den användning som maximerar samhällsnyttan över tid. Det är PTS uppgift att bedöma vad som är en effektiv användning av frekvenser i Sverige och utforma regler i auktioner utifrån detta.

Efter flera års förberedande arbete genomförde PTS under året auktion i 900 MHz-, 2,1 GHz- och 2,6 GHz-banden. I januari 2023 samrådde myndigheten samtliga regler inför tilldelningen och i april publicerades de slutgiltiga reglerna.

Konkurrens mellan tjänster baserade på radiokommunikation är centralt och kan leda till en högre samhällsnytta genom att tjänsters pris och kvalitet kan bli mer förmånliga för slutanvändare men också genom att investeringar och innovation kan främjas. PTS hade därför i den aktuella auktionen utformat regler som gav förutsättningar för såväl bibehållen effektiv konkurrens som att uppnå konkurrens i ett längre perspektiv, samtidigt som en effektiv resursallokering kan uppnås. PTS tillämpade i 900 MHz-bandet ett spektrumtak som säkerställde att minst två budgivare kunde tilldelas tillstånd. I 2,1 GHz- och 2,6 GHz-banden tillämpades ett spektrumtak som säkerställde att minst tre budgivare kunde tilldelas tillstånd.

I tilldelningen ställde PTS två täckningskrav. Ett krav i 900 MHz-bandet med fokus på täckning genom nya master där det inte finns täckning i dag. Samt ett krav i 2,1 GHz- och 2,6 GHz-banden med fokus på att höja kapaciteten utmed högrafikerade järnvägssträckor. PTS bedömer att dessa två täckningskrav tillsammans ger en god effekt på de täcknings- och kapacitetsbrister som PTS har identifierat. Tilldelningen kan därmed sägas ligga i linje med regeringens mål för 2023 om tillgång till mobila tjänster genom att utbyggnad av nya master och ökad kapacitet sker längs vägar och järnvägar och inom övriga områden där människor normalt befinner sig.

PTS ställde tekniska villkor som möjliggör samexistens mellan tillståndshavare och villkor för att skydda angränsande användningar. PTS ställde också villkor som är av betydelse för Sveriges säkerhet. Villkoren för Sveriges säkerhet är i huvudsak de samma som vid tilldelningen av 3,5 GHz- och 2,3 GHz-bandet 2021.

Auktionen av frekvensutrymme i de tre frekvensbanden startade den 19 september och avslutades tre dagar senare. Auktionen fungerade väl som verktyg för fördelning av frekvenserna. Utifrån auktionsutfallet kunde PTS senare samma månad fatta beslut om att använda radiosändare i banden. Den totala auktionslikviden uppgick till drygt 4,23 miljarder kronor, som tillfaller statskassan. Frekvenstillstånden börjar gälla den 1 januari 2026. Genom att tilldela i god tid innan de börjar gälla har en ökad förutsägbarhet och investeringstrygghet åstadkommit. Utfallet i auktionen innebär

en fortsatt spridning på spektruminnehavet, vilket ger bra förutsättningar för god slutkundskonkurrens.

2.3.3 Störningsfri radiomiljö

Samhällets ständigt ökande beroende av trådlösa kommunikationstjänster ställer allt högre krav på tillgången till radiospektrum. För att användare av radiokommunikationstjänster i Sverige ska kunna verka i en funktionell radiomiljö bedriver PTS löpande tillsyn av radiospektrum. Under 2023 har PTS genomfört 97 störningsutredningar efter anmälningar till myndigheten. Av dessa rörde sex ärenden störningar i samhällsviktiga nät och radionavigeringstjänster. PTS utför även riktad proaktiv tillsyn, speciellt med fokus på rundradiosändare som tidigare orsakat problem för luftfarten.

Tabell 11 Utredningar av störd radiokommunikation

	2023	2022	2021
Antal störningsutredningar (st)	97	97	71
Handläggningstid (dagar)	40	27	36
Antal störningar i samhällsviktiga nät (st)	6	4	3

Under 2023 bistod PTS även Polismyndigheten och MSB med att vid viktiga händelser säkerställa en radiomiljö fri från allvarliga störningar.

Sammantaget har PTS tillsyn bidragit till att minska fall av skadlig störning i svensk radiomiljö till nytta för all radiokommunikation. Myndigheten ser likväl behov av att fortsatt utveckla samarbeten med andra myndigheter för att möta samhällets krav på säker och tillgänglig radiokommunikation.

2.3.4 Marknadskontroll

PTS bedriver marknadskontroll av radioutrustning, vilket innebär kontroll av produkter där radiokomponenter ingår. Syftet är att upptäcka produkter som inte uppfyller tekniska och administrativa krav för att därigenom minska risken för framtida radiostörningar.

Under 2023 har 36 produkter kontrollerats avseende administrativa och tekniska krav. Av dessa uppvisade endast en produkttekniska brister, samtidigt som alla 36 produkter uppvisade administrativa brister. Samtliga brister har rättats till av aktörerna utom i två fall då produktmodellerna istället frivilligt tagits ur marknaden. Utöver PTS egna kontroller har även 16 ärenden, rörande import av sammanlagt 15 131 radioutrustningar, hanterats i samarbete med Tullverket. PTS kan konstatera att samarbetet med Tullverket är positivt då det på ett effektivt sätt hindrar bristfällig radioutrustning från att nå den svenska marknaden.

Tabell 12 Kontrollerade utrustningar

	2023	2022	2021
Totalt antal kontrollerade utrustningar (st)	36	20	44
Utrustningar helt utan brister (st)	0	1	4
Utrustningar med tekniska brister (st)	1	0	2
Utrustningar med administrativa brister (st)	36	19	38
Produktmodeller som frivilligt tagits ur marknaden (st)	2	0	2

PTS har under 2023 fortsatt att arbeta proaktivt mot bransch och slutanvändare i form av informationskampanjer och en kostnadsfri e-utbildning. En informationskampanj har även skett i samarbete med Swedac. Syftet är att över tid höja medvetenheten kring regelverket och på så vis motverka att bristfällig radioutrustning sätts på den svenska marknaden.

PTS bedömning är att marknaden för radioutrustning är välfungerande, men att det stadigt ökande utbudet av trådlösa produkter kräver fortsatt arbete från myndigheten, riktat både till marknadsaktörer och till konsumenter.

2.3.5 Tildelning av nummertillstånd

Nummer är en begränsad resurs som PTS förvaltar i syfte att skapa samhällsnytta. Genom en effektiv hantering av tillståndsgivning för nummer kan flera olika operatörer och tjänsteleverantörer erbjuda elektroniska kommunikationstjänster till allmänheten på en konkurrensutsatt marknad.

PTS utfärdar tillstånd för användning av nummer, dels ur den svenska telefonnummerplanen, dels ur olika s.k. tekniska planer, t.ex. för mobila nätkoder och internationella signalpunktskoder. Tillståndsärendena utgörs av ansökningar om nya tillstånd, överlåtelse av tillstånd och återkallelse av tillstånd. Majoriteten av ärendena handlar om nya tillstånd.

Bland de nummertillstånd som PTS har utfärdat under året omfattas också ett så kallat Europaharmoniserat nummer (116 016), som ska användas till telefonjour för kvinnor som utsatts för våld. Vidare har myndigheten utfärdat tre nummertillstånd avseende användning av mobila nätkoder (MNC) för privata nät, i enlighet med den vägledning om mobila nätkoder för privata nät som PTS publicerade den 1 juni 2023. Mobila nätkoder är en mycket begränsad nummerresurs, och med tanke på att det finns en oklarhet om hur stort behovet blir av mobila nätkoder för privata nät framöver så har PTS låtit ett konsultföretag utreda lösningar för en effektivare användning av denna nummerresurs.

PTS har under 2023 handlagt 109 nummertillståndsärenden. Den genomsnittliga handläggningstiden är 7 dagar. Antalet ansökningar om nummertillstånd är något färre än föregående år men ligger ändå på en relativt stabil nivå för varje år, förutom under pandemiåren då nivån var lägre.

2.4 Slut användarnas behov

Mål: Elektroniska kommunikationer ska tillgodose användarnas behov.

Enskilda och myndigheter ska få tillgång till största möjliga utbyte för alla av elektroniska kommunikationstjänster sett till urvalet samt till deras pris, kvalitet och kapacitet.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

Tillgång till fungerande elektroniska kommunikationstjänster är i allt större utsträckning en förutsättning för deltagande i samhället. PTS arbete för att tillgodose användarnas behov av elektroniska kommunikationer bedrivs till stor del i enlighet med lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

En förutsättning för att slutanvändarna ska kunna göra välinformerade val om sin bredbandstjänst är att det finns lättillgänglig och tydlig information från tjänstetillhandahållarna om pris, kvalitet och villkor. PTS har under 2023 undersökt förutsättningarna för konsumenterna i Sverige att via jämförelseverktyg kunna jämföra pris- och vissa kvalitetsparametrar och publicerat resultatet i rapporten Utredning av oberoende jämförelseverktyg (PTS-ER-2023:24). I rapporten bedömer PTS att det finns befintliga jämförelseverktyg på marknaden som med små förändringar uppfyller EUs krav.

En effekt av att slutanvändarna kan göra välinformerade val är sannolikt ett stärkt förtroende för operatörer och tjänster, vilket påverkar efterfrågan på tjänsterna. Slutkundernas efterfrågan och betalningsvilja för elektroniska kommunikationstjänster har stor betydelse för marknadsaktörernas investeringsvilja på marknaden. Under 2023 bedömer PTS att efterfrågan på snabbt bredband fortsatt är stor, trots ett försämrat ekonomiskt läge. Ett mått som stödjer detta är att den s.k. aktiveringsgraden²⁶ av bredband om minst 100 Mbit/s fortsatt att öka och under 2022 var 86 procent²⁷. Även efterfrågan på mobila bredbandstjänster är fortsatt hög och datatrafiken i mobilnäten ökade med 28 procent under 2022 jämfört med året innan²⁸. PTS bevakning av priser på bredbandsabonnemang visar att mediankostnaden per månad för bredbandsabonnemang och för mobilt bredband endast förändrades marginellt mellan 2021 och 2022²⁹. Å andra sidan visar PTS senaste operatörsundersökning Svensk Telekommarknad att intäkterna för mobila bredbandstjänster ökat med 3 procent under 2023, vilket tyder på att abonnemangspriserna ökat.

²⁶ Med aktiveringsgrad avses andelen hushåll och företag med tillgång till 100 Mbit/s som även köpt ett bredbandsabonnemang.

²⁷ PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2022 (PTS-ER-2023:13).

²⁸ Svensk Telekommarknad 2022 (PTS-ER-2023:15).

²⁹ Prop 2023/24:1 utgiftsområde 22.

För att få bättre kännedom om användarnas behov tar PTS emot frågor, tips och klagomål från allmänheten (se avsnitt 2.4.2). Kontakterna med allmänheten är även en del av PTS uppdrag att bedriva informationsverksamhet gentemot konsumenter. Genom kontakterna med enskilda sprider PTS information om myndighetens roll och uppdrag samt slutanvändares rättigheter och skyldigheter.

PTS har även bedrivit tillsyn utifrån lagen om elektronisk kommunikations regler om tjänster till slutanvändare, behandling av uppgifter och integritetsskydd (se avsnitt 2.4.1).

Samlad bedömning:

Användarnas behov av elektroniska kommunikationer, liksom konsekvenserna av att vara utan elektroniska kommunikationer blir allt större. Marknaden för elektroniska kommunikationer är komplex. Utbyggnad av fiber och 5G sker parallellt med avveckling av koppar- och 2G- och 3G-nät. Antalet branschaktörer är stort och omfattar såväl etablerade som nya företag och tjänster. PTS bedömer att behovet av information och vägledning ökar, och därmed även kontakterna till PTS.

PTS arbete med att säkerställa att marknadens aktörer följer gällande lagstiftning på konsumentområdet och information till konsumenter om deras rättigheter bidrar till att efterfrågan på bredbandstjänster är fortsatt hög. Under 2023 har PTS fört dialog och samverkat med olika branschaktörer och myndigheter för att diskutera och åtgärda befintliga problem på marknaden. Sammantaget bedömer PTS att arbetet bidragit till måluppfyllelsen.

2.4.1 Trygga och välinformerade slutanvändare

En av de samverkansåtgärder som över tid har haft stor effekt för en väl fungerande slutkundsmarknad och trygga konsumenter är den handlingsplan som infördes 2015 för etiska försäljningsmetoder. Branschen förvaltar handlingsplanen genom Telekområdgivarna och PTS och Konsumentverket deltar i uppföljningen av handlingsplanens efterlevnad. PTS har deltagit på uppföljningsmöten och bidragit med klagomålsstatistik som inkommit till myndigheten. Genom den kontinuerliga uppföljningen av handlingsplanen kan orsakerna till klagomålen om oseriös försäljning snabbt adresseras.

PTS har under året initierat tillsyn för att säkerställa att regler rörande slutanvändarrättigheter efterlevs. Bland annat har PTS inlett tillsyn av de operatörer som erbjuder kontantkort, för att utreda hur operatörerna tillämpar reglerna om registrering av kontantkort enligt LEK.

Under 2023 avslutade PTS fyra tillsynsärenden avseende hur bestämmelsen om kakor i 9 kap. 28 § LEK efterlevs. PTS underrättade samtliga av de granskade webbplatsinnehavare om misstanken att de inte uppfyllde bestämmelsens krav helt. Efter att webbplatsinnehavarna rättat sig i enlighet med de bedömningar PTS gjort i

underrättelserna avslutade PTS tillsynsärendena utan ytterligare åtgärder. PTS har arbetat aktivt med att sprida information om tillsynen genom att bland annat delta i webinarium, intervjuer och besvara frågor från såväl företag som privatpersoner.

2.4.2 Kontakter med allmänheten om telefoni och bredband

PTS sammanställer statistik om allmänhetens kontakter med myndigheten i frågor om konsumentproblem och regelverk relaterade till telefoni och bredband. Statistiken avser de frågor som faller inom PTS verksamhetsområde och publiceras årligen i rapporten PTS kontakter med allmänheten.

Tabell 14 Kontakter med allmänheten – telefoni och bredband

	2023	2022	2021
Antal frågor och klagomål (st) ¹⁾	2 685	3 026	1 944

¹⁾ Myndigheten saknar underlag som möjliggör statistik uppdelad efter kön eftersom det inte registreras i samband med klagomålen.

Myndigheten har under 2023 hanterat 2 685 frågor kopplade till telefoni och bredband. Antalet kontakter med allmänheten har under flera år ökat. Jämfört med 2022 har dock det totala antalet frågor om telefoni och bredband minskat. Bakgrunden till minskningen är att PTS i februari 2022 mottog ett ovanligt stort antal ärenden, där frågeställarna reagerade på ett beslut PTS fattat. Vid en månadsvis jämförelse har antalet ärenden under 2023, med undantag för februari, varit högre än motsvarande månad 2022. En möjlig förklaring till ökningen är att en ny e-tjänst infördes på PTS webbplats under juli 2023 vilket gjorde det möjligt att maila in frågor och synpunkter direkt på webbplatsen.

Under flera år, och även 2023, har den vanligaste frågan till PTS varit frågor om tillgång till elektroniska kommunikationsnät och -tjänster. Frågorna har till viss del ändrat karaktär över tid, men omfattar situationer där en slutanvändare, tillfälligt eller stadigvarande, saknat tillgång till elektroniska kommunikationer eller förlorat tillgång till elektroniska kommunikationer. Exempel på sådana situationer är frågor om bristande täckning, om teknikskiften såsom kopparnätets avveckling, om fiberutbyggnad med och utan stöd från PTS och om effekter av och ansvarsfördelning vid strömavbrott och andra avbrott.

Det kan även konstateras att många av de frågor som ställs till PTS från allmänheten faller utanför myndighetens verksamhetsområde. Sammanlagt har PTS under 2023 registrerat 3 367 kontakter med allmänheten. Många av frågorna hänvisas vidare till andra aktörer och myndigheter, såsom Telekområdgivarna, Konsumentverket och frågeställarens operatör.

2.5 Digital inkludering

Mål: Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

Funktionshinderspolitikens mål är att med mångfald som grund nå delaktighet och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning inom samhällets alla områden. PTS är sektorsansvarig myndighet för funktionshinderspolitiken, dvs. PTS har ansvar att samla, stödja och pådriva inom myndighetens verksamhetsområde.

PTS har fortsatt att arbeta med regeringsuppdraget att systematiskt följa upp funktionshinderspolitiken inom digitaliseringsområdet. Arbetet med en modell för uppföljning har slutförts i samverkan med Myndigheten för digital förvaltning (Digg). Avsikten är att kunna mäta grad av digital inkludering enligt utvecklade indikatorer. PTS modell utgår från att mekanismerna som leder till utanförskap ofta kan beskrivas på liknande sätt oavsett om grunden för utanförskap är språk, funktionsnedsättning, bristande kompetens etc.

Det finns fortfarande betydande utmaningar både vad gäller att analysera orsaker till och förekomst av digital exkludering. PTS modell pekar på vikten av att både arbeta för mer användbara digitala tjänster som är mindre krångliga och tilltalande³⁰ samt att varje individ har olika utmaningar för att kunna rustas med rätt förutsättningar, som motivation, kompetens, uppkoppling och utrustning. En utförligare beskrivning av modellen återfinns i avsnitt 2.5.1.

Samlad bedömning:

PTS arbete att ta fram nya indikatorer pågår. PTS gör bedömningen att den nya modellen för att följa upp digital inkludering går i linje både med de funktionshinderspolitiska målen och med målet för digitaliseringspolitiken att elektroniska kommunikationer ska tillgodose användarens behov. Med modellen som grund kommer PTS att kunna slå fast framtida resultatindikatorer och göra bedömningar om måluppfyllelse av regeringens mål.

³⁰ Digital inkludering – en modell för uppföljning och insatser

Återrapportering av regeringsuppdrag inom funktionshinderspolitiken 2021, PTS-ER-2024:7

2.5.1 Uppföljning av funktionshinderspolitiken

PTS fick 2021 i uppdrag av regeringen att följa upp funktionshinderpolitiken 2021–2031 inom området digitalisering. Som nämnts ovan har PTS i samverkan med Digg utvecklat en modell för systematisk uppföljning av funktionshinderspolitiken. En dialog har förts om modellen med myndigheter, funktionshinderorganisationer och andra berörda intressenter.

PTS beskriver i en rapport mer i detalj hur uppdraget genomförts och hur modellen ska användas.

Modellen beskriver, i enlighet med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, åtgärder för att strukturellt förebygga och motverka digital diskriminering oavsett förutsättningar. Modellens första område utgår från att bedöma användarnas faktiska tillgång till olika tjänster. Först då kan det avgöras om tillräckliga förutsättningar råder för digital inkludering. Den generella verkan av minimikrav för tillgänglighet enligt lag driver på.

Den faktiska tillgången är en sammanvägning av hur aktörerna förebygger funktionshinder, skapar användbarhet och tillgänglighet för att motivera alla, samt hur samhället stärker de individuella förutsättningarna att delta i det digitala landskapet.

Det andra området beskriver genomslag för principen om universell utformning. Här handlar det om att urskilja förflyttning från särskilda lösningar till ordinarie system och hur angreppssättet universell utformning får genomslag t.ex. bland utbildningsanordnare. Även användbarhet och tillgänglighet utöver minimikrav bedöms. Genom användbara lösningar kan de som står utanför också motiveras att delta i det digitala landskapet.

Det tredje området riktar in sig på förutsättningarna för individer att vara digitalt inkluderade. Hur kan graden av egenmakt uppskattas utifrån tillgång till uppkoppling, utrustning, tillit, motivation, digitala hjälpmedel och kompetens för att kunna och vilja ta sig ut i det digitala landskapet? Denna del bör bedömas utifrån hela samhällets förmåga att stärka individens potential.

För att kunna spegla den breda statistik som finns inom ramen för Statistiska centralbyrån (SCB), Eurostat och Internetstiftelsen har PTS påbörjat fördjupande dataanalyser av Svenskarna med funktionsnedsättning och internet (SMFOI)³¹. Syftet är att kunna få presentationer, nya specificerade data och särskilda rapporter. De första leveranserna som kom före årsskiftet bekräftar tidigare visade digitala klyftor. Dessutom har en särskild analys gjorts kring digitala hjälpmedel. Intressant är att tillgången till smarta telefoner är lägre bland personer med funktionsnedsättning än övrig befolkning. Samtidigt beskriver de som har tillgång till en smart telefon hur väl de inbyggda funktionerna stödjer användningen.

³¹ Dnr 23-28101

I kombination med SMFOI, analys av övergripande statistik och andra myndigheters data bedömer PTS att det kommer vara möjligt att föreslå vad som bör prioriteras inför att regeringen år 2026 ska se över och ta fram en ny handlingsplan för funktionshinderspolitiken. Redan under nästa år kommer de data som samlats in möjliggöra analys för effektivare prioriteringar av insatser.

PTS har också i linje med den systematiska uppföljningen under året genomfört två nya undersökningar. En gäller tillgänglighet på webbplatser hos ett antal olika privata aktörer inom 15 olika sektorer. Den andra gäller tillgänglighet och användbarhet i chatt- och videokonferenstjänster.

Under året har planen för modellens undersökningar utvecklats. Det handlar om att modellen förutsätter att undersökningar upprepas för att få fatt på stabila indikatorer och möjliga jämförelser över tid. Samtidigt kommer nya undersökningar att tillkomma utifrån väsentliga områden för digital inkludering i enlighet med modellens tre områden: principen för universell utformning, användarens tillgång och att stärka individens förutsättningar.

2.5.2 Inkluderande telefonitjänster

Lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) ställer krav på att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till elektronisk kommunikation på likvärdiga villkor och i samma utsträckning som andra. PTS uppdrag är att bidra till att jämna ut villkoren i den mån personer med funktionsnedsättning inte har likvärdig tillgång. PTS har därför för närvarande fyra upphandlade inkluderande telefonitjänster. Dessa är 118 400, Teletal, Bildtelefoni.net och Texttelefoni.se.

Tjänsterna tillgodoser i korthet behov för personer som använder text, som använder teckenspråk, som har svårt att hitta telefonnummer på internet och som behöver samtalsstöd för ett t.ex. tolka svåra ord eller svårt tal.

Under året har tjänsten Texttelefoni.se upphandlats inför ett nytt avtal med start i september 2024. I upphandlingen har PTS tagit höjd för förändringar inom elektronisk kommunikation med anledning av lag (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet, som träder i kraft den 28 juni 2025. Störst förändring bedöms vara att s.k. realtidstext ska tillhandahållas i ordinarie talkommunikation.

Texttelefoni.se är ett exempel på hur behov som tillgodoses genom en särskild lösning idag kommer att tillgodoses genom det ordinarie utbudet på sikt. PTS arbete att främja denna förflyttning ingår i det funktionshinderspolitiska uppdraget att verka för principen om universell utformning (se avsnitt 2.5.1).

Många användares möjlighet till likvärdig elektronisk kommunikation tillgodoses genom de inkluderande tjänsterna. PTS har under året löpande följt kvalitetsutveckling, utveckling av användning och tagit del av synpunkter som kommer in på tjänsterna.

För tjänsten 118 400 minskar antalet användare. Det beror troligen på att det var äldre användare som inte längre använder tjänsten. Sannolikt hänger behovet av tjänsten ihop med graden av digital inkludering.

Texttelefoni.se har haft en nedåtgående trend länge. Det beror på att nya digitala tjänster gradvis har kommit till som stödjer textanvändning.

Av tabellen framgår i vilken omfattning tjänsterna använts.

Tabell 15 Användning av tjänster för personer med funktionsnedsättning

	2023	2022	2021
118 400			
Antal registrerade användare (st) ¹⁾	7 445 ²⁾	10 203	12 163
Genomsnitt samtal/månad (st)	30 664	36 574	42 473
Teletal			
Genomsnitt samtalsminuter/månad (st)	16 457	14 980	16 579
Bildtelefoni.net			
Genomsnitt samtalsminuter/månad (st)	146 842	151 589	157 406
Texttelefoni.se			
Genomsnitt samtalsminuter/månad (st)	81 183	83 583	89 400

1) Antalet användare avser december aktuellt år.

2) Av antalet användare är 67,3 % kvinnor och 32,7 % män. Information om könsuppdelning saknas för åren 2021-2022.

2.5.3 Främjandeinsatser för användning av it och elektronisk kommunikation

Kommunikation och vägledning om tillgänglighet

Den myndighetsgemensamma webbplatsen digin.nu³² har under året främst använts för att förbereda inför att tillgänglighetskraven i enlighet med tillgänglighetsdirektivet och lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet som träder i kraft 2025. PTS har tagit fram film och text om kraven för att de som omfattas av lagstiftningen ska kunna förbereda sig i god tid.

PTS har också informerat om lagen och kraven i en digital kampanj på LinkedIn, Facebook, Instagram och i utvalda bransch- och nyhetstidningar. Kampanjen har bidragit till ökad kännedom om tillgänglighetsdirektivet och de kommande lagkraven. Kampanjen levererade totalt 3 092 932 annonsexponeringar över flera kanaler och visade på ett mycket stort intresse med totalt 103 948 klick till den webbplats som kampanjen länkade till. Kampanjvideos sågs i sin helhet totalt 60 556 gånger i de sociala kanalerna.

PTS innovationstävling om innovationer för att möjliggöra digital inkludering

PTS innovationsstöd syftar till att stimulera lösningar för ökad digital användbarhet och tillgänglighet. Målet är att alla ska kunna ta del av digitaliseringens möjligheter

³² Drivs av PTS, Myndigheten för digital förvaltning (Digg), Myndigheten för delaktighet (MFD) och Myndigheten för tillgängliga medier (MTM).

oavsett funktionsförmåga. Sedan 2010 har PTS delat ut en kvarts miljard kronor till en mängd olika innovationsprojekt.

Temat för utlysningen 2023 var ”Kommunikation för alla”. Tilldelningsbeslut fattades om 13 miljoner kronor för fyra innovationsprojekt och två utbildningsprojekt för löptiden 2023–2025.

Totalt utdelade bidrag 2023 uppgick till 6 883 tkr och de administrativa kostnaderna uppgick till 3 017 tkr.

PTS har genomfört en översiktlig uppföljning av 18 innovationsprojekt. Rapporten visar på en övergripande positiv inverkan av innovationsprojekten. De viktigaste resultaten kan sammanfattas i följande punkter:

- Självskattningen visar att majoriteten av projekten har kommersialiserat sina lösningar, vilket indikerar både samhällsnytta och kommersiell livskraft.
- Positiva sociala effekter inkluderar ökad tillgänglighet och förbättrad livskvalitet för användarna. Innovationsprojekten har bidragit till avtryck i produktutvecklingen inom deltagarorganisationerna, främst genom ökat beaktande av behoven hos individer med funktionshinder och testning av användbarhet.
- Positiva ekonomiska effekter inkluderar nya satsningar på tillgänglighet och användbarhet inom deltagarorganisationerna samt indirekta ekonomiska effekter kopplade till ökad självständighet för användarna.
- 11 av de 18 projekten har inte eller har i begränsad utsträckning nått upp till sina projektunika effektmål. Under 25 procent av projekten har nått sina effektmål i stor eller mycket stor utsträckning.

Insatser för att stärka individers potential att vara digitalt inkluderade

I strävan att nå digital inkludering är insatser för att stärka individers potential att delta i det digitala landskapet väsentliga. PTS fick uppdrag i linje med detta under pandemin. På olika sätt genom finansiering och samverkan har PTS fortsatt främja sådana insatser. Under året har PTS exempelvis beslutat att Digitalidag-konceptet ska drivas vidare inom PTS ordinarie verksamhet från den 1 januari 2024.

Digitalidag är en samarbetsplattform med en temadag som en gång om året kraftsamlar kring att sprida digitaliseringens möjligheter för enskilda individer. Över 15 000 personer genom 375 aktörer engagerade sig under årets dag för att vara med och inspirera fler människor till att vilja och kunna vara en del av den digitala utvecklingen.

PTS bidrog till Digitalidag genom att finansiera telefonitjänsten Ring digitalidag, dit personer i behov av stöd kunde ringa. Samtliga aktörer som engagerade sig under Digitalidag erbjöds att ta del av PTS utbildning till Digital coach. Även 80 000 exemplar av broschyren Känner du igen dig? distribuerades.

2.6 Internationellt arbete

PTS har ett omfattande internationellt arbete inom olika verksamhetsområden som syftar till att svenska ståndpunkter ska få så stort genomslag som möjligt.

I detta avsnitt lyfts väsentliga delar av resultatet av PTS arbete med EU-reglering, PTS globala arbete samt övrigt internationellt arbete som inte i första hand syftar till implementering av befintliga regelverk. Här ingår även PTS arbete med Sveriges exportstrategi och arbete med utvecklingsfrågor.

2.6.1 Export- och investeringsfrämjande

PTS har inom ramen för Sveriges exportstrategi deltagit i olika aktiviteter inom utvecklingsområdet, något som återkommande efterfrågas av svensk exportindustri.

PTS har, tillsammans med SPIDER³³ vid Stockholms universitet, bedrivit ett SIDA-finansierat, flerårigt projekt om kapacitetsutveckling mot regleringsmyndigheter från länder i Afrika. Programmet har efterfrågats av svensk industri och har fått positiv återkoppling. Under 2023 ansökte SIDA tillsammans med Luxemburg hos EU-kommissionen om ett EU-finansierat program med liknande upplägg. Kommissionen har preliminärt godkänt programmet som framöver kommer att genomföra aktiviteter på franska och portugisiska utöver engelska. SIDA har uppdragit åt SPIDER att administrera programmet och PTS bidrar med sakkunskap efter överenskommelse med SPIDER. Programmet påbörjades under hösten 2023.

PTS har också genomfört andra exportfrämjande aktiviteter, främst har det då handlat om besök av andra regleringsmyndigheter och bilaterala möten under olika event som Mobile World Congress (MWC) och Broadband for all (BB4A). PTS bidrar också till SPIDERS träning av den Nigerianska telekommyndigheten NCC.

2.6.2 EU-reglering

EU-kommissionen har tagit ett stort antal initiativ inom det digitala området. Initiativen eller delar av dessa kan komma att ha en stor inverkan på PTS verksamhet och därför är det relevant att PTS följer och ökar sin förståelse men i vissa fall även försöker att påverka. Myndigheten har deltagit aktivt i olika organisationer där frågorna diskuteras, såsom BEREC, OECD och RSPG, och har samtidigt haft dialog med berörda departement under året.

EU-kommissionen har tagit ett stort antal initiativ inom det digitala området. Initiativen eller delar av dessa kan komma att få en stor inverkan på PTS verksamhet och därför är det relevant att PTS följer och ökar sin kunskap och i vissa fall även försöker att påverka initiativen. Myndigheten har deltagit aktivt i olika organisationer där frågorna

³³ The Swedish Program for Information and Communication Technology in Developing Regions, Stockholms universitet.

diskuteras, såsom BEREC, OECD och RSPG, och har samtidigt haft dialog med berörda departement under året.

Digital Services Act (DSA)

PTS har deltagit i genomförandet av DSA-förordningen som syftar till att skapa nya och reviderade regler för de digitala tjänsterna, i synnerhet online-plattformars ansvar och skyldigheter, samt stärka tillsynen av digitala tjänster i EU. PTS har deltagit med en expert i den av regeringen tillsatta utredningen. PTS har av utredningen föreslagits som samordnare för digitala tjänster och som behörig myndighet avseende de delar av förordningen som inte omfattas av andra myndigheters behörighet. PTS har vidare lämnat remissvar på utredningens betänkanden samt haft erfarenhetsutbyte med representanter från andra medlemsstater samt relevanta nationella myndigheter.

Nytt NIS-direktiv (NIS2) och CER-direktiv

Ett nytt NIS-direktiv (NIS2) samt CER-direktivet antogs i december 2022. Direktiven, som ska vara implementerade i svensk rätt den 18 oktober 2024 kommer att få stor påverkan på PTS.

För att förbereda myndigheten på de nya direktiven så har PTS under 2023 fokuserat på att analysera direktiven och dess påverkan på PTS verksamhet samt genomfört en marknadsanalys av nya leverantörer i sektorn digital infrastruktur. PTS har även deltagit i olika internationella arbetsgrupper inom EU. Genom aktivt deltagande i dessa grupper har PTS varit med och påverkat innehållet i de genomförandeakter som ska tas fram, samt haft möjlighet att diskutera frågor och etablera samarbete med övriga medlemsländers tillsynsmyndigheter.

Utöver ovanstående så har PTS arbetat med interna kommunikationsinsatser samt arrangerat ett NIS-forum för leverantörer i sektorn digital infrastruktur för att informera om de kommande reglerna inom NIS2 och CER.

PTS har också en expert med i utredningen (2023:30) om direktivens införande i svensk lag.

Förberedelserna som pågått under 2023, och som kommer att fortsätta under 2024, syftar till att ge PTS de förutsättningar som är nödvändiga för att PTS ska kunna utföra uppdraget som tillsynsmyndighet utifrån den kommande NIS2- och CER-regleringen.

eIDAS

I juni 2021 presenterade EU-kommissionen ett förslag på en ny eIDAS-förordning, den så kallade eIDAS2-förordningen. PTS har deltagit under det svenska ordförandeskapets förhandlingar av eIDAS2 och har därefter bistått regeringskansliet med synpunkter på det nya eIDAS-förslaget. Ett annat viktigt arbete under 2023 har varit PTS deltagande i olika internationella arbetsgrupper inom EU kopplat till eIDAS.

EU-ordförandeskapet

Under första halvan av året genomfördes det svenska ordförandeskapet. PTS roll var relativt begränsad men några medarbetare deltog som resurser i de rättsakter som förhandlades.

Nytt telekomdirektiv

Under året har frågan om ett nytt telekomdirektiv eller nya regler för sektorn diskuterats av EU-kommissionen. Det har till stor del handlat om att stärka konkurrens och konkurrenskraft inom EU och mer konkret för PTS verksamhet att säkerställa tillgång till bredbandsanslutning. Inga konkreta förslag förväntas lämnas av innevarande EU-kommission utan först 2025 av en ny kommission. PTS stödjer finansdepartementet i detta arbete.

2.6.3 Globalt arbete

Enligt PTS instruktion ska myndigheten bland annat handlägga frågor som rör Sveriges deltagande i verksamheten inom den europeiska post- och telesammanslutningen CEPT, den internationella teleunionen ITU och annat internationellt samarbete. Vidare ska PTS delta i nationellt och internationellt standardiseringsarbete samt delta i arbetet i internationella organ i frågor som rör internets förvaltning genom att vid behov företräda Sverige i dessa organ och genom att bereda ärenden med intresser på nationell nivå.

Internationell harmonisering och standardisering inom spektrum- och nummerområdet

PTS verkar för att reglering, standarder, rekommendationer och riktlinjer i största möjliga utsträckning ska kunna passa och tillämpas i Sverige. PTS har under året arbetat kontinuerligt med internationell harmonisering och standardisering i olika internationella grupper såväl på global nivå som inom Europa och EU för spektrum- och nummerområdet. Stor del av harmoniseringsarbetet för spektrumområdet har skett inom ramen för Världsradiokonferensen 2023 (WRC-23 – World Radio Conference 2023). WRC hålls vart fjärde år i syfte att uppdatera ITU:s radioreglemente (ITU RR). Under WRC-23 ledde PTS den svenska delegationen på ca 30 personer, från myndigheter - varav 11 från PTS - regeringskansliet och svensk industri.

WRC- 23 föregicks av en s.k. studieperiod, där arbete under fyra år bedrevs i olika arbetsgrupper inom sex regionala grupper samt inom ITU, med syftet att ta fram förslag på hur frågorna under konferensens olika agendapunkterna (AI) skulle lösas. PTS har representerat Sverige i arbetsgrupperna inom CEPT, där förslagen sammanställdes i s.k. European Common Proposals (ECP). PTS syfte har varit att säkerställa att studier och beslut inom de internationella organisationerna, så långt som möjligt, är i enlighet med svenska intressen. PTS har särskilt arbetat med att

skapa teknikneutral reglering och harmonisering för att stimulera öppenhet och flexibilitet.

Före WRC-23 ägde ytterligare ett ITU-möte rum, Radiocommunication Assembly 2023 (RA-23). Under det mötet godkändes en ny resolution om att inom ITU-R främja jämlikhet mellan könen – Resolution Promoting gender equality and equity, and bridging the contribution and participation gap between women and men in ITU-R activities.

Utöver WRC-relaterat harmoniseringsarbete har PTS haft ordförandeskapet för arbetsgruppen FM60 inom CEPT, som på uppdrag av EU-kommissionen jobbar för att harmonisera frekvenser för att möjliggöra bl.a. lokala 5G-nät. Det handlar om 400 MHz i frekvensområdet 3,8 till 4,2 GHz. Intresset är stort från både industrin och marknaden och resultatet ska redovisas till EU-kommissionen under senare delen av 2024.

PTS har under året arbetat med att se över, förhandla och utarbeta utkast av ett administrativt avtal gällande satellitanmälningar till ITU för EU:s program för säker konnektivitet, IRIS2. PTS har presenterat den slutgiltiga versionen av avtalet för regeringskansliet, med förslag att Sverige undertecknar avtalet för genomförandet av IRIS2.

PTS deltar aktivt i arbetet med standardisering av radioutrustning, både nationellt och internationellt inom den europeiska standardiseringsorganisationen ETSI. Arbetet har bedrivits i syfte att säkerställa att innehållet i harmoniserade standarder är i enlighet med radioutrustningsdirektivet och att standarder blir ändamålsenliga för den pågående utvecklingen av radioanvändningar. Under 2023 har PTS även fokuserat på att anpassa ETSI:s beslutsprocesser och styrningsmekanismer till EU:s standardiseringsstrategi och den reviderade standardiseringsförordningen som pågick i en extrainsatt arbetsgrupp.

PTS har deltagit i arbetsgrupper inom CEPT med ansvar för nummer och adresseringsfrågor, nummerportabilitet, nödkommunikation och diverse telefonibedrägerifrågor (t.ex. CLI spoofing) inom Europa. Arbetet har resulterat i att CEPT under året har tagit fram rekommendationer på följande områden:

- Hantering av inkommande internationella röstsamtal med spoofade telefonnummer
- Tilldelningsprinciper för mobila nätkoder (MNC)
- Numreringsaspekter för maskin-till-maskin-kommunikation
- Principer för tilldelning och användning av telefonnummer utanför det egna landet.

Internationella teleunionen (ITU)

Under året har PTS i dialog med Finansdepartementet tagit fram en plan för hur PTS kan uppfylla de uppdrag som PTS har, det mer generella uppdraget i instruktionen och uppdraget om ITU Council i regleringsbrevet. Arbetet har påbörjats med nästa stora konferens under 2024, WTSA, som kommer att avhandla standardisering.

Internets styrning

PTS har under året bistått finansdepartementet i arbetet med internets styrning. Det har framförallt handlat om att delta och driva för Sverige viktiga frågor inom ICANN och särskilt då GAC³⁴. PTS har haft en representant som vice ordförande inom GAC under året. PTS har också bistått departementet i internetrelaterade frågor inom ITU men också genom deltagande i HLIIG, EU-kommissionens högnivågrupp för internetrelaterade frågor. Under året deltog PTS i Internet governance forum (IGF) med anledning av de globala diskussionerna som pågår om IGF:s framtida roll. En representant från PTS valdes också in i MAG, en rådgivande intressentgrupp. MAG förbereder mötena inom IGF och stödjer organisationen genom input till policydiskussioner.

Stöd till ukrainska operatörer med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina

PTS svarade under 2023 på en begäran om stöd från ukrainska Ministeriet för digital omvandling (Ministry of Digital Transformation) med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Ministeriets begäran mottogs under senhösten 2022 och bestod av ett stort antal typer av utrustning och stödutrustning som ukrainska operatörer var i akut behov av för att återställa eller återuppbygga nät eller tjänster för elektronisk kommunikation i det ukrainska samhället. PTS förmedlade därför Ukrainas begäran om stöd till svenska operatörer av elektroniska kommunikationsnät eller -tjänster, och samordnade en humanitär donation i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och ukrainska NCEC (National Commission for the State Regulation of Electronic Communications, Radio Frequency Spectrum and the Provision of Postal Services). Genom donationen av utrustning har PTS möjliggjort för svenska operatörer att bidra till ukrainska operatörers förmåga att återställa funktionen hos sina nät och tjänster för elektronisk kommunikation, vilket i förlängningen utgör ett bidrag från det svenska samhället till att återställa samhällsviktiga funktioner och tjänster i det ukrainska samhället.

³⁴ GAC är en rådgivande kommitté till ICANN:s styrelse, en ideell organisation som är en aktör inom förvaltningen av internet. med ansvar för koordineringen på global nivå för olika identiteter som IP-adresser och domännamn.

2.6.4 Övrigt internationellt arbete

Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC)

Under 2023 har PTS bidragit till att påverka ett antal frågor inom BEREC för att säkerställa en högre effektivitet i den nationella tillämpningen. Det är tydligt att PTS engagemang inom BEREC vad avser traditionella regleringsfrågor minskat över tid men samtidigt har BEREC blivit en plattform för diskussioner med andra regleringsmyndigheter i digitala frågor, plattformar och cybersäkerhet.

Radio Spectrum Policy Group (RSPG)

Under 2023 ansvarade PTS för ett av RSPG:s arbetsområden som behandlat framtiden för elektroniska kommunikationstjänster och dess infrastruktur. Detta arbete har bidragit till kommissionens vidare policyarbete på området. I detta och andra arbetsområden har PTS har påverkat dessa för Sverige viktiga frågor så att relevans och tillämpbarhet stämmer väl med svenska förhållanden och utmaningar.

3. Grundläggande betaltjänster

3.1 Tillgång till grundläggande betaltjänster

Mål: Alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Analys av resultatet i förhållande till mål:

Med grundläggande betaltjänster avses kontantuttag, dagskasseinsättning och betalningsförmedling.

I första hand är det marknaden som ska tillgodose behovet av grundläggande betaltjänster³⁵ och de största kreditinstituten har en särskild skyldighet att tillhandahålla platser för kontantuttag och dagskasseinsättning i betryggande utsträckning i hela landet. PTS bidrar till målet på två sätt, dels genom tillsyn över att berörda kreditinstitut följer skyldigheten, dels genom att främja länsstyrelsernas arbete med stöd- och utvecklingsinsatser för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster där behovet inte tillgodoses av marknaden.

Tabell 16 Resultatindikatorer: Tillgång till grundläggande betaltjänster

	Målvärde (högst)	2023	2022	2021	2020
Antal statligt finansierade betaltjänstombud	-	11	17	49	47
Antal personer som genom statligt finansierade betaltjänstombud fått kortare distans till:					
- kontantuttag ¹⁾	-	8 735	15 600	40 179	66 619
- dagskasseinsättning	-	12 998 ²⁾	37 757	94 446	-
- betalningsförmedling	-	0	0	82 032	-
Andel av Sveriges befolkning som har längre än 25 km till närmaste plats för:					
- kontantuttag ³⁾	0,3 %	0,25 %	0,28 %	0,25 %	-
- dagskasseinsättning ³⁾	1,22 %	0,92 %	1,09 %	1,05 %	-

1) Beräkningarna för kontantuttag har inte tagit hänsyn till att det på tre platser även fanns möjlighet till kontantuttag i butikskassan. Länsstyrelsen har bedömt att den tjänsten inte räcker för ortens behov.

2) Det är bara ett av de tre statligt finansierade ombuden som visar en mätbar effekt. På två av orterna har en alternativ tjänst för dagskasseinsättning etablerats vilket inneburit att effekten uteblivit i dessa fall.

3) Tillsyn genomfördes första gången 2021. Underlag finns därför inte för 2020.

Som framgår av tabellen ovan har antalet statligt finansierade betaltjänstombud minskat. Det beror framförallt på att marknadsaktörer, på grund av bland annat minskad efterfrågan och lönsamhet, avvecklat lösningar som ombud använt och att

³⁵ Prop 2006/07:55

handlare, på grund av den ökade rårisken, arbetsbelastningen och låga lönsamheten, i större utsträckning avstår från vara betaltjänstombud. Till viss del beror minskningen även på att behovet av de statliga insatserna minskat, bland annat till följd av minskad användning av tjänsterna eller att det etablerats kommersiella lösningar på samma ort. Som en följd av att antalet statligt finansierade ombud har minskat, har antalet personer som fått kortare avstånd till grundläggande betaltjänster i områden med statliga stödinsatser också minskat. Det är särskilt påtagligt när det gäller betalningsförmedling (räkningsbetalning över disk), där det inte längre finns några statligt finansierade betaltjänstombud med denna tjänst.

Av tabellen ovan framgår även att det, sett till hela landet, har skett en förbättring vad gäller tillgången till kontanttjänster. Enligt förordning (2010:1008) om betaltjänster (betaltjänstförordningen) får högst 0,3 procent av Sveriges befolkning ha längre vägvstånd än 25 kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag. Högst 1,22 procent av befolkningen får på samma sätt ha längre vägvstånd än 25 kilometer till närmaste plats för dagskasseinsättningar. PTS bedömer att en anledning till att tillgången till kontanttjänster har förbättrats är att Bankomat har placerat uttag- och insättningsautomater på geografiskt strategiska platser för att säkerställa att regelverket efterlevs. Läs mer om PTS tillsynsansvar enligt lag (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen) i avsnitt 3.1.2.

Samlad bedömning:

För stora delar av befolkningen är tillgången till betaltjänster god, framförallt tack vare digitala alternativ. Den ökade digitaliseringen inom betalområdet leder dock till en avveckling av grundläggande betaltjänster, vilket negativt påverkar uppfyllandet av målet. PTS och länsstyrelsernas insatser bidrar till tillgången till de grundläggande betaltjänsterna, men dessa insatser räcker inte för att målet ska uppnås. Sedan 2022 saknar PTS och länsstyrelserna helt möjligheter att stödfinansiera tjänsten betalningsförmedling då det inte längre finns någon aktör som tillhandahåller en sådan ombudslösning. Detta får särskilt konsekvenser för personer som saknar betalkonto, eftersom dessa personer i många fall numera helt saknar tillgång till räkningsbetalningstjänster. Även om någon aktör etablerar en sådan tjänst på marknaden bedömer PTS att trenden går mot fortsatt avveckling av grundläggande betaltjänster och att det finns skäl att titta på hur behovet av dessa tjänster ska kunna tillgodoses i framtiden.

PTS tillsyn av kraven att tillhandahålla kontanttjänster enligt betaltjänstlagen bedöms ha haft en bromsande effekt på avvecklingen av kontanttjänster och bidragit till att det har etablerats kontanttjänster på nya ställen. Tillsynen under åren 2021-2023 visar att infrastrukturen för kontanttjänster upprätthålls i förhållande till de mål som är uppsatta. Regelverket ställer dock inte krav på tillgång som täcker hela befolkningen och det beaktar inte heller regionala skillnader, vilket innebär att vissa personer, framförallt i de norra delarna av landet, kan ha långt till kontanttjänster. För den andel av befolkningen som inte täcks av regelverkets procentuella gräns, finns inte någon

övre gräns på hur långt de får ha till kontanttjänster. Läs mer om PTS tillsyn enligt 9 kap. i betaltjänstlagen i avsnitt 3.1.2.

Mot ovan beskrivna situation bedöms målet inte vara uppfyllt. Det finns grupper och verksamheter som inte har tillgång till grundläggande betaltjänster eller som har långt till dessa tjänster. PTS anser vidare att de grundläggande betaltjänsterna inte längre är tillräckliga för att fullt ut tillgodose människors behov av betaltjänster. Idag behöver människor även tillgång till digitala betaltjänster. PTS välkomnar därför Betalningsutredningens förslag på nytt teknikneutralt mål och hänvisar till myndighetens remissvar³⁶.

3.1.1 Regionala stöd- och utvecklingsinsatser inom grundläggande betaltjänster

PTS har i uppdrag att främja länsstyrelsernas arbete med att utforma och genomföra regionala stöd- och utvecklingsinsatser för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster på de orter och den landsbygd där behovet inte tillgodoses av marknaden. Med medel från PTS finansierar länsstyrelserna exempelvis betaltjänstombud i glesare bebodda områden och genomför informations- och utbildningsinsatser för att underlätta användningen av digitala betaltjänster.

Som ovan nämnts har möjligheterna att stödja den geografiska tillgången till grundläggande betaltjänster genom statligt finansierade ombud försämrats. Särskilt problematiskt är det att tillgången till betalningsförmedling över disk försämrats kraftigt och att det för närvarande inte finns någon marknadsaktör som tillhandahåller en sådan ombudslösning.

Utvecklingen på betaltjänstmarkanden har fått betydande konsekvenser för personer som saknar betalkonto vilka nu saknar tillgång till räkningsbetalning i stora delar av landet och även möjlighet att lösa in avier på stora belopp. Även personer som är beroende av manuella och kontanta tjänster, däribland vissa äldre personer och personer med funktionsnedsättning, har fått ökade problem. PTS har bland annat informerat Regeringskansliet och Betalningsutredningen om situationen samt även redogjort för problemet i myndighetens remissvar på Betalningsutredningen.

PTS har möjlighet att upphandla grundläggande betaltjänster. Under året har myndigheten låtit ett konsultföretag undersöka om det finns förutsättningar och möjligheter att upphandla grundläggande betaltjänster, med fokus på räkningsbetalning, för de grupper som har problem med detta. I studien³⁷ framkom att få aktörer är intresserade av att delta i en upphandling. Studien fick inte fram uppgifter om vad en upphandlad tjänst skulle kunna kosta och det saknas även information om hur stort behovet av tjänsten är. Mot bakgrund av dessa oklarheter

³⁶ [Remissvar Staten och betalningarna SOU 2023:16 PTS](#)

³⁷ Förstudie avseende förutsättningar och möjligheter att upphandla grundläggande betaltjänster, genomförd av Ramboll, augusti 2023, PTS dnr 23-29480

har PTS beslutat att inte gå vidare med upphandling i dagsläget, men utesluter inte att det kan bli aktuellt i framtiden. PTS har avropat en studie som under våren 2024 ska undersöka hur behovet av grundläggande betaltjänster ser ut. Vidare har PTS spridit information om den befintliga stödmodellen till aktörer som skulle kunna vara intresserade av att etablera sig på marknaden. PTS och länsstyrelserna arbetar även med att främja människors möjligheter att använda digitala betaltjänster.

Under året har PTS lämnat ekonomiska bidrag till 19 länsstyrelser samt till Tillväxtverket. Dessa bidrag har bland annat medfört att det vid årets slut fanns elva statligt finansierade betaltjänstombud i tio län. Bidragen har även finansierat regionala processledare i alla 21 län för arbete med insatser, utvecklingsprojekt och samverkan. Dessutom har bidragen finansierat samordningsfunktionen på Länsstyrelsen i Dalarnas län som hanterar länsöverskridande frågor samt finansierat Tillväxtverkets arbete med informations- och analysstöd inklusive förvaltning av GIS-plattformen Pupos Serviceanalys som används av länsstyrelserna i det regionala arbetet.

3.1.2 Tillsyn av kraven att tillhandahålla kontanttjänster

PTS ska vid sidan av främjandearbetet övervaka att vissa kreditinstitut efterlever skyldigheten i 9 kap. 1 § betaltjänstlagen att tillhandahålla platser för kontantuttag och dagskassainsättningar i betryggande utsträckning i hela landet. Skyldigheten gäller kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som den 1 juli närmast föregående år hade mer än 70 miljarder kronor i inlåning från allmänheten och tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner till konsumenter respektive betalkonton till företag.

Den geografiska delen av skyldigheten är reglerad i betaltjänstförordningen där det fastställts att högst 0,3 procent av befolkningen får ha längre vägavstånd än 25 kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag. Högst 1,22 procent av befolkningen får på samma sätt ha längre vägavstånd än 25 kilometer till närmaste plats för dagskassainsättningar. Skyldigheten har även en funktionell del där lagstiftaren har uttryckt att platser för kontanttjänster ska vara tillgängliga och användarvänliga, men dessa krav ska fastställas i praxis och inte regleras i förväg.

Under året har PTS genomfört två tillsynsomgångar avseende läget på marknaden, per den 1 mars respektive 1 september. PTS beräkningar visade att tillgången till kontanttjänster förbättrades såväl den 1 mars som den 1 september 2023. Av beräkningarna från den senast genomförda tillsynsomgången framgår att 0,25 procent av befolkningen har längre än 25 kilometer till närmaste plats för kontantuttag och att 0,92 procent av befolkningen har längre än 25 kilometer till närmaste plats för dagskassainsättning. PTS tillsyn under 2023 visar att infrastrukturen avseende kontanttjänster upprätthålls i förhållande till de mål som är uppsatta, dvs. att de kreditinstitut som omfattas av bestämmelsen i 9 kap. 1 §

betaltjänstlagen tillhandahåller platser för kontantuttag och dagskasseinsättningar i betryggande utsträckning i hela landet.

Under året har PTS även lämnat rapporten Återrapportering av PTS tillsyn av kontantjänster (PTS-ER-2023:19) till regeringen, som ger en mer utförlig analys av det som framkommit i tillsynen.

4. PTS som myndighet och särskild återrapportering

4.1 PTS som myndighet

PTS arbetar kontinuerligt med att utveckla myndighetens digitala arbetssätt, både gentemot aktörer, allmänhet samt interna arbetsformer.

Under året har förberedelser inför organisationsanpassningar genomförts för att tillämpa nya uppdrag inom Lagen om vissa tjänsters och produkters tillgänglighet, Dataförvaltningsförordningen (Data Governance Act, DGA) och rättsakten om digitala tjänster (Digital Services Act, DSA). Dessa ska träda ikraft 2024 och 2025.

Förvaltningsrätten respektive kammarrätten har under år 2023 meddelat 16 avgöranden som vunnit laga kraft i mål rörande överklaganden av PTS beslut. Högsta förvaltningsdomstolen har under året beslutat att inte meddela prövningstillstånd i tre mål där PTS beslut överklagats. Samtliga avgöranden innebär att PTS beslut står fast.

Myndigheten har inte fått kritik från granskande myndigheter som Justitieombudsmannen, Justitiekanslern eller Integritetsskyddsmyndigheten (IMY). Justitiekanslern har i ett fall prövat ersättningsanspråk mot staten med hänvisning till PTS hantering av en försändelse i verksamheten för saknade brev (Justitiekanslerns beslut den 4 juli 2023 i ärende med dnr 2022/4375). Justitiekanslern avslog sökandens anspråk.

PTS har under 2023 inte tagit emot några rapporter enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visselblåsning).

PTS följer kontinuerligt upp rapporterade incidenter avseende personuppgiftshantering och it- och informationssäkerhet. Under året har nio personuppgiftsincidenter hanterats varav två har anmälts till IMY. Ytterligare 17 it- och informationssäkerhetsincidenter har rapporterats varav 11 anmälts till MSB. Ingen av anmälningarna har föranlett ytterligare åtgärd av IMY eller MSB.

4.2 Kompetensförsörjning

PTS är under stark tillväxt och många nya medarbetare har rekryterats under året. Antalet anställda på myndigheten har ökat från 402 till 420. Antalet personer som har avslutat sin anställning på PTS uppgår till 43, vilket ger en personalomsättning på 10,6 procent (11,5 procent år 2022) inklusive pensionsavgångar.

Antalet sökande till PTS utlysta tjänster har varit relativt högt, och rätt kompetens har kunnat rekryterats i de flesta fallen. För att möta rekryteringsbehovet har myndigheten arbetat aktivt med att utveckla, digitalisera och effektivisera PTS rekryteringsprocess. Detta genom att använda systemstöd, implementera kompetensbaserad rekryteringsmetodik, jobbat tydligare med kravprofilen samt följa upp myndighetens rekryteringskommunikation. Det kan ha bidragit till att PTS i år har lyckats minska andelen avbrutna rekryteringar till 22 procent (31 procent år 2022). Andelen är fortfarande hög och beror på att slutkandidaten valt ett annat erbjudande alternativt att PTS inte fått tillräckligt många sökande med rätt kompetens. PTS har sett en ökad konkurrens om arbetskraften och svårigheter att attrahera och behålla viss kritisk kompetens, särskilt inom it-, upphandling-, säkerhetsskydd men även teknisk kompetens i form av ingenjörer.

För att lyckas attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens till myndigheten i en tid där PTS har ett stort rekryteringsbehov på en arbetsmarknad med stor konkurrens om arbetskraft har PTS under året dels arbetat fram ett arbetsgivarvarumärke och dels uppdaterat myndighetens organisationskultur.

Arbetsgivarvarumärket beskriver vad PTS kan erbjuda med utgångspunkt i vad prioriterade målgrupper söker hos en arbetsgivare. Det kommer att lanseras under 2024.

För att säkerställa en god arbetsmiljö har PTS under året uppdaterat myndighetens organisationskultur. I arbetet har samtliga medarbetare involverats. PTS-kulturen lyfter fram värderingar som är viktiga för myndigheten och de ligger till grund för de förväntningar PTS har på chefer och medarbetare. En del av integrationsarbetet av den nya kulturen är ett ledarutvecklingsprogram för myndighetens samtliga chefer som inleddes i november 2023. Programmet syftar till att utveckla ledarens roll och ansvar samt färdigheter att leda och ta beslut utifrån värderingar.

PTS arbetar även med karriär- och kompetensutveckling genom att delta i samarbetet Rörlighet i staten (RiS). Samarbetet ger utrymme för skraddarsydda utvecklingssatsningar mellan deltagande myndigheter. Under 2023 har 58 medarbetare från PTS deltagit i olika aktiviteter och nätverk som RiS erbjuder.

4.3 PTS bidrag till regional utvecklings- och landsbygdpolitik

I regeringens Nationell strategi för hållbar utveckling i hela landet 2021–2030 (skr.2020/21:133) finns fyra strategiska mål, där ett är målet Tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem. I regeringens proposition En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder – för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179) är ett av tre delmål Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder, liksom Likvärdiga förutsättningar för människor att arbeta, bo och leva i landsbygderna.

PTS verksamhet har en uttalad målsättning att bidra till säker och tillgänglig kommunikation för hela Sverige. Genom samverkan, främjande insatser, reglering och tillsyn bidrar PTS till en trygg, digital omställning på väg mot visionen Säker och tillgänglig kommunikation för Sverige.

Utförandet av myndighetens uppdrag förutsätter i många fall att tas hänsyn till regionala förhållanden och territoriella aspekter. Ett tydligt exempel är administrationen av de statliga stöden till utbyggnad av elektroniska kommunikationer (se avsnitt 2.1.1).

För att utföra dessa samt andra uppdrag och därmed bidra till de politiska målen ovan, behövs dialog, samverkan och kontakt med såväl regioner som länsstyrelser. Detta sker i ett flertal olika konstellationer, utifrån uppdragets behov och målgrupper. Exempelvis driver PTS två olika nätverk med syftena att stödja det regionala bredbandsfrämjandet samt att inhämta information och kunskap om regionala förhållanden och behov från regioner respektive länsstyrelser.

Vidare har PTS viktigt utbyte med länsstyrelser inom ramen för uppdragen att bedriva regionala stöd- och utvecklingsinsatser inom grundläggande betaltjänster (se avsnitt 3.1.1) samt inom området krisberedskap och totalförsvar (se avsnitt 2.2.5).

Framgångsfaktorer för samverkan med regioner och länsstyrelser är starka och utarbetade nätverk samt god kännedom om aktörernas behov, vilket skapar förutsättningar för målgruppsstyrt stöd och informationsutbyte. Utmaningar är att de regionala myndigheterna har en stor mängd uppdrag och uppgifter som utförs i konkurrens om personella och finansiella resurser. Här krävs att insatser med syftet att samverka uppfattas som relevanta och hjälpsamma i utförandet av de egna uppdragen och att de är kalibrerade mot regioners och länsstyrelsers kapacitet och prioriteringar.

4.4 Agenda 2030

PTS verksamhet bidrar på en mängd sätt både direkt och indirekt till en ökad ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling. Här redovisas några av de mer framträdande exemplen sorterade efter några av de globala målen för hållbar utveckling.

4.4.1 Ökad jämställdhet (mål 5)

PTS har representation i det så kallade NOW-initiativet som den europeiska samarbetsorganisationen inom post och telekommunikation (CEPT) har startat för att öka kvinnorepresentationen i radiovärlden. Under 2023 beslutade ITU en ny resolution om att främja jämlikhet mellan könen. I arbetet med resolutionen har en PTS medarbetare varit en drivande kraft.

PTS arbetar även aktivt för att vara en jämställd arbetsplats. Den fysiska och psykosociala arbetsmiljön ska fungera för alla oberoende av kön, etnisk bakgrund, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder. Alla medarbetare ska ha möjlighet att påverka sin arbetssituation och arbeta under lika förutsättningar på myndigheten. Av medarbetarna är 55 procent kvinnor och 45 procent män. Nästan samma fördelning gäller bland cheferna där det är 56 procent kvinnor och 44 procent män. Årets genomförda lönekartläggning visar inte några tecken på osakliga skillnader mellan könen kopplat till arbetsförhållanden eller lön.

4.4.2 Minskad ojämlikhet och Hållbara städer och samhällen (mål 10 och 11)

Ett av PTS mål är att säkerställa att fasta och mobila nät är utbyggda så att alla kan få tillgång till de tjänster som normalt efterfrågas. Bredbandsutbyggnaden har i hög utsträckning skett av privata aktörer på kommersiella villkor inom regelverk fastställt av PTS. Myndigheten fokuserar därför nu mycket på främjandeinsatser riktade mot utbyggnad på lands- och glesbygder där utbyggnad inte kunnat ske på kommersiella villkor. Detta sker bland annat genom samverkan och dialog med lokala aktörer och genom att tilldela stöd för utbyggnad av bredband. Som framgår av avsnitt 2.1.1 Bredbandsstöd så har stödet styrts mot glesbygd, och en god geografisk spridning har säkerställts genom att tillgängliga medel fördelats i Sveriges samtliga tre landsdelar. PTS ger även annat stöd för att säkerställa tillgång till telefoni och internet på landsbygderna (avsnitt 2.1.4).

PTS har även ett flertal uppdrag som inkluderar insatser och aktiviteter som direkt eller indirekt stödjer regional utveckling och landsbygdsutveckling. Några av dessa redovisas i avsnitt 4.3.

Lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation ställer krav på telefonitjänster för att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till dessa på likvärdiga villkor och i samma utsträckning som andra. PTS har också regeringens uppdrag att systematiskt

följa upp funktionshinderspolitiken inom digitaliseringsområdet som har resulterat i en modell för digital inkludering. Avsikten är att mäta grad av digital inkludering enligt utvecklade indikatorer. I avsnitt 2.5 redogörs för modellen samt för tjänster som PTS har upphandlat och andra insatser för ökad digital delaktighet bland äldre och personer med funktionsnedsättning.

PTS har även upphandlat tjänsten Portofri befördan av blandskriftsförsändelser och särskild posttjänst för personer utanför tätort som på grund av ålder (fyllda 80 år) eller en varaktig funktionsnedsättning inte kan hämta sin post vid ordinarie utdelningsställe. I avsnitt 1.2 beskrivs detta, och fler insatser, mer i detalj.

PTS har även i uppdrag att främja länsstyrelsernas arbete med att utforma och genomföra regionala stöd- och utvecklingsinsatser för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster vilket redovisas i kapitel 3.

Ytterligare insatser för att minska det digitala utanförskapet görs genom initiativet Digitalidag med målsättningen att alla människor ska vilja och kunna vara en del av den digitala utvecklingen. Det görs genom att möta människor där de befinner sig i miljöer där de känner sig trygga. För att kunna göra det krävs samarbete mellan det privata, offentliga och civilsamhället. PTS har under 2023 aktivt deltagit i arbetet med Digitalidag, se avsnitt 2.5.3. Utöver detta har PTS genomfört förberedelser för att från och med 2024 driva vidare Digitalidag inom PTS ordinarie verksamhet.

4.4.3 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål 9)

Samhällets ökande beroende av elektroniska kommunikationer innebär att kraven på säkra nät och tjänster ökar. En hållbar utveckling av samhället kräver därför att nät och tjänster har en så hög säkerhet och robusthet att de som vill använda tjänsterna anser att de är tillförlitliga. I avsnitt 2.2 redovisas ett stort antal exempel på hur PTS genom reglering, tillsyn och främjande verkar för tillförlitliga och säkra elektroniska kommunikationsnät och -tjänster.

PTS utfärdar lokala tillstånd för radiosändare till bl.a. industrier, operatörer och andra företag. Det främjar utveckling och uppfinning genom att skapa möjlighet till nya affärsmöjligheter som kan driva digitaliseringen framåt.

PTS bedriver tillsammans med SPIDER vid Stockholms universitet även ett SIDA-finansierat, flerårigt projekt om kapacitetsutveckling mot regleringsmyndigheter från länder i Afrika, mer om detta står i avsnitt 2.6.1 Export- och investeringsfrämjande.

4.4.4 Bekämpa klimatförändringarna (mål 13)

PTS har under 2023 ingått i styrgruppen för ASTER (Alliance for sustainable e-commerce) ett initiativ som samlar organisationer från samhälle, näringsliv och akademi med finansiering från Vinnova och Energimyndigheten. Målet med arbetet är att varje e-handelsleverans i Sverige ska bidra till ett levande och hållbart samhälle.

Därutöver har PTS deltagit i den internationella organisationen European Regulators Group for Posts (ERGP) arbete med att identifiera hur postsektorn och regleringsmyndigheterna på området kan verka för att skapa förutsättningar för klimatsmartare leveranser. PTS har redovisat myndighetens hållbarhetsarbete på postområdet i regeringsuppdraget Svensk postmarknad 2023 (PTS-ER-2023:11).

PTS arbetar även för att minska risken för att tillgången till post, tillförlitliga och säkra elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster påverkas av klimateffekter som ras, skred, översvämningar, höga temperaturer och torka. Detta arbete sker genom regelgivning, tillsyn och främjande och redovisas³⁸ enligt klimatförordningen i särskild ordning till Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska institut (SMHI). Som framgår av PTS miljöredovisning³⁹ har flera åtgärder genomförts för att begränsa myndighetens direkta klimatpåverkan genom att minska antalet tjänsteresor. PTS deltar ofta på möten digitalt både nationellt och internationellt.

³⁸ Rapport enligt Förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete 2023 (PTS dnr 24-748).

³⁹ Redovisning av miljöledningsarbetet 2023 (PTS dnr 24-747).

5. Ekonomi

5.1 PTS totalt

PTS verksamhet finansieras med anslag, avgifter och bidrag. Avgiftsfinansiering innebär att PTS tar ut avgifter från samhället för att bekosta den verksamhet som myndigheten bedriver. Myndigheten tar även ut avgifter som inte disponeras utan redovisas mot inkomsttitel.

De bidrag som PTS lämnar finansieras med anslag och bidrag.

Tabell 17 Utveckling av verksamhetskostnader och intäkter (tkr)

	2023	2022	2021
Totala intäkter	563 971	516 733	485 806
<i>Totala anslagsintäkter</i>	<i>205 431</i>	<i>182 757</i>	<i>169 099</i>
<i>Totala övriga intäkter ¹⁾</i>	<i>358 541</i>	<i>333 977</i>	<i>316 706</i>
Totala kostnader	563 469	519 695	486 954
Saldo	503	-2 962	-1 148

¹⁾ Summa övriga intäkter motsvarar intäkter av avgifter och andra ersättningar, intäkt av bidrag, förvaltning samt finansiella intäkter i resultaträkningen

PTS verksamhetskostnader uppgick år 2023 till 563 mnkr (520 mnkr). Det är en ökning med 43 mnkr. Ökningen beror främst på ökade lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter om 30 mnkr, ökade lokalkostnader om 5 mnkr samt ökade driftskostnader om 4 mnkr.

Tabell 18 Kostnads- och intäktsutveckling lämnade bidrag (tkr)

	2023	2022	2021
Totala intäkter	1 580 142	1 717 967	1 879 114
<i>Totala anslagsintäkter</i>	<i>1 572 571</i>	<i>1 682 618</i>	<i>1 847 504</i>
<i>Totala bidragsintäkter</i>	<i>7 572</i>	<i>35 349</i>	<i>31 610</i>
Totalt kostnader	1 580 142	1 717 967	1 879 114
Saldo	0	0	0

PTS lämnade bidrag uppgick till 1 580 mnkr (1 718 mnkr), en minskning med 138 mnkr. Minskningen förklaras främst av minskat bredbandsstöd om 23 mnkr, minskat stöd för civilt försvar om 63 mnkr. Uppdraget ökad mobiltäckning fjärrtåg avslutades 2022 och påverkar minskningen 2023 med 22 mnkr.

5.2 Ekonomiskt utfall för Post

Tabell 19 Post - verksamhetskostnader och intäkter (tkr)

	2023	2022	2021
Intäkter	40 735	33 837	31 406
Avgiftsintäkter ¹⁾	37 071	33 101	30 878
Anslagsintäkter ²⁾	3 037	336	275
Övriga intäkter	627	400	253
Verksamhetskostnader	46 100	40 427	34 986
Saldo	-5 365	-6 590	-3 580

¹⁾ Verksamhet som bedrivs med stöd av postlagen (2010:1045) samt lag (2019:181) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gränsöverskridande paketleveranstjänster och som ska finansieras med avgifter enligt förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet

²⁾ Verksamheten finansieras via anslag 22:2:1 ap.1 och anslag 22:2:2 ap.1

Avgiftsintäkterna inom Post har ökat efter att avgiftsnivån höjts under 2023.

Verksamhetskostnaderna har ökat med 5,7 mnkr. Att de totala verksamhetskostnaderna har ökat förklaras till övervägande delen av ökade personalkostnader och då främst inom den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 20 Post - lämnade bidrag (tkr)

	2023	2022	2021
Intäkt anslag lämnade bidrag	15 461	15 517	18 601
Anslagsfinansierade lämnade bidrag ¹⁾	15 461	15 517	18 601
Saldo	0	0	0

¹⁾ Verksamheten finansieras via anslag 22:2:2 ap.1 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning samt via anslag 22:2:5 ap.3 Civilt försvar

5.3 Ekonomiskt utfall för Elektronisk kommunikation

Tabell 21 Elektronisk kommunikation - verksamhetskostnader och intäkter (tkr)

	2023	2022	2021
Intäkter	516 631	477 322	446 441
Avgiftsintäkter ¹⁾	299 795	283 145	273 932
Anslagsintäkter ²⁾	195 903	176 919	160 941
Övriga intäkter ³⁾	20 934	17 258	11 569
Verksamhetskostnader	510 764	473 693	444 009
Saldo	5 867	3 697	2 432

¹⁾ Verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation, lagen (2016:534)

om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät, lag (2016:561) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering (eIDAS) samt radioutrustningslag (2016:392) och som finansieras med avgifter enligt förordningen (2016:602) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet.

Intäkter och kostnader kopplat till eIDAS har bokförts mot anslag 22:2:1 ap.1.

²⁾ Förvaltningskostnaderna finansieras via anslag 22:2:1 ap.1, anslag 22:2:2 ap.1, anslag 22:2:5 ap.1, anslag 22:2:5 ap.2, anslag 22:2:5 ap.3, anslag 22:2:5 ap.4 och anslag 22:2:4 ap.1

³⁾ Den bidragsfinansierade verksamheten finansieras vid bidrag från Stockholms universitet, MSB, Digg, bidrag från regeringen, LKAB samt via samarbetsprojektet Rörlighet i staten (RIS).

Verksamhetskostnaderna har ökat med 37 mnkr, vilket delvis förklaras av nya och utökade uppdrag. PTS har tilldelats medel för bland annat förberedande arbete av Digital Service Act (DSA), förstärkning av administrativa åtgärder mot allvarliga hot och påfrestande i fredstid samt sektorsansvarig myndighet. Inom den avgiftsbelagda verksamheten har kostnaden ökat då kraven och förväntningar på

PTS ökat bland annat i samband med att nya lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation trädde i kraft 2022. De ökade verksamhetsbehoven har genererat behov att höja avgiftsuttaget.

Tabell 22 Elektronisk kommunikation - lämnade bidrag (tkr)

	2023	2022	2021
Summa intäkter	1 549 170	1 686 023	1 841 982
<i>Intäkt anslag lämnade bidrag</i>	<i>1 541 599</i>	<i>1 650 674</i>	<i>1 810 372</i>
<i>Intäkt bidrag lämnade bidrag</i>	<i>7 572</i>	<i>35 349</i>	<i>31 610</i>
Summa kostnader ¹⁾	1 549 170	1 686 023	1 841 982
Saldo	0	0	0

¹⁾ Verksamheten finansieras via anslag 22:2:2 ap.1, anslag 22:2:5 ap.1 anslag 22:2:5 ap.2, anslag 22:2:5 ap.3, anslag 22:2:5 ap.4, anslag 22:2:5 ap.6 samt via bidrag från MSB.

Lämnade bidrag uppgick till 1 549 mnkr (1 686 mnkr), en minskning med 137 mnkr. Minskningen förklarades närmare i avsnitt 5.1 tabell 18.

5.4 Ekonomiskt utfall för Grundläggande betaltjänster

Tabell 23 Grundläggande betaltjänster - verksamhetskostnader och intäkter (tkr)

	2023	2022	2021
Intäkter	6 605	5 574	7 959
<i>Anslagsintäkter ¹⁾</i>	<i>6 490</i>	<i>5 502</i>	<i>7 883</i>
<i>Övriga intäkter</i>	<i>115</i>	<i>73</i>	<i>75</i>
Verksamhetskostnader	6 605	5 574	7 959
Saldo	0	0	0

¹⁾ Verksamheten finansieras via anslag 22:2:1 ap.1.

Intäkterna och kostnaderna har ökat med 1 mnkr jämfört med 2022 vilket beror på att kostnaden för uppdraget att bedriva tillsyn över kraven att tillhandahålla kontanttjänster har ökat från 3 mnkr till 4 mnkr.

Tabell 24 Grundläggande betaltjänster - lämnade bidrag (tkr)

	2023	2022	2021
Intäkt anslag lämnade bidrag	15 511	16 427	18 531
Anslagsfinansierade lämnade bidrag ¹⁾	15 511	16 427	18 531
Saldo	0	0	0

¹⁾ Verksamheten finansieras via anslag 22:2:3 ap.3.

Lämnade bidrag har minskat med 1 mnkr till följd av att länsstyrelserna inte rekviderat alla beslutade medel. Anslaget hade ett lägre utfall jämfört med tillgängliga medel på grund av att 22 av 41 statligt finansierade ombud upphörde med sin verksamhet den 31 augusti 2022.

5.5 Avgiftsbelagd verksamhet

5.5.1 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras

Tabell 25 Avgifter som disponeras - budget enligt regleringsbrev 2023 (tkr)

Verksamhet	Resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Budget intäkter 2023	Utfall intäkter 2023	Budget kostnad 2023	Utfall kostnad 2023	Budget resultat 2023	Utfall resultat 2023	Ack. Res UB 2023
Elektronisk kommunikation	13 177	1 678	278 700	287 175	299 200	283 601	-20 500	3 573	18 429
Post	697	-7 345	38 000	35 593	39 000	40 697	-1 000	-5 104	-11 752
Radioutrustning	3 909	-325	9 000	9 151	10 500	7 854	-1 500	1 297	4 881
Betrodda tjänster	0	0	75	50	75	50	0	0	0
Utbyggnad av bredbandsnät	5 236	2 343	3 500	3 419	4 000	2 301	-500	1 118	8 696
Gränsöverskridande paketleveranstjänster	1 525	754	1 500	1 478	1 800	1 738	-300	-260	2 019
Summa	24 544	-2 894	330 775	336 866	354 575	336 242	-23 800	624	22 274

Vid utgången av 2023 har PTS ett ackumulerat överskott om 22,3 mnkr (21,7 mnkr) vilket är en ökning med 0,6 mnkr. Det motsvarar ett ackumulerat överskott på 6,6 procent i förhållande till avgiftsintäkterna under räkenskapsåret.

Inom området elektronisk kommunikation avviker resultatet mot den beräknade budgeten i regleringsbrevet med cirka 24 mnkr. Det beror på att intäkterna blev högre än beräknat, samtidigt som kostnaderna blev väsentligt lägre än förväntat. Vad gäller intäkterna så förklaras avvikelsen dels av att intäkter kopplat till handläggningsavgift avseende den spektrumauktion som genomfördes under året inte finns med i den beräknande budgeten i regleringsbrevet, dels att den avgiftsgrundande omsättningen på marknaden stigit snabbare än prognosticerat. Att kostnaderna blev lägre än beräknat förklaras av att planerade konsultinsatser uteblev samt att personalkostnaderna inte har hunnit öka i den takt som planerats. Vad gäller kostnader för konsulter kan t.ex. nämnas att planerade konsultinsatser för att bistå PTS med utvecklandet av en kalkylmodell för beräkning av tillträdeskostnader till fasta nät, inte blev av under 2023. Det beror på att analysen kring vilken typ av tillträde som behövs på marknaden inte färdigställdes under året.

I fråga om personalkostnader har ersättningsrekrytering inte skett i den takt som motsvarar avgångar, vilket inneburit minskade personalkostnader i förhållande till vad som budgeterats för 2023.

Resultatet inom området post är 4,1 mnkr lägre än den beräknade budgeten i regleringsbrevet. Det beror på att intäkterna blev lägre än förväntat med anledning av sjunkande brevvolymer, samt att kostnaderna blev 1,7 mnkr högre än beräknat, främst på grund av personalkostnader.

Även områdena Radioutrustning och Utbyggnad av bredbandsnät avviker från budgeten i regleringsbrevet, främst med anledning av att kostnaderna för verksamheten blev lägre än beräknat.

5.5.2 Avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras

Tabell 26 Avgifter som inte disponeras – budget enligt regleringsbrev 2023 (tkr)

	Resultat t.o.m. 2021	Resultat 2022	Budget intäkter 2023	Utfall intäkter 2023	Budget kostnad 2023	Utfall kostnad 2023	Budget resultat 2023	Utfall resultat 2023	Ack. Res UB 2023
Avgifter									
Totalförsvär, 9453	0	490	125 000	124 573	122 800	124 658	2 200	-85	405
Summa	0	490	125 000	124 573	122 800	124 658	2 200	-85	405

Totalförsvär avser åtgärder för att skydda elektroniska kommunikationer mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid som sker med stöd av lagen om elektronisk kommunikation. Kostnaderna för 2023 motsvarar utfallet på den anslagspost som PTS tilldelats för detta ändamål (anslag 2:5 ap.1).

Utfallet för 2023 är i nivå med budget vad gäller både intäkter och kostnader. Det ackumulerade överskottet uppgår till 0,4 mnkr. Det motsvarar 0,3 procent av avgiftsintäkterna under räkenskapsåret.

6. Finansiell redovisning

6.1 Resultaträkning

	Not	2023 (tkr)	2022 (tkr)
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	205 431	182 756
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	346 431	325 543
Intäkter av bidrag, förvaltning	3	7 908	7 487
Finansiella intäkter	4	4 202	946
Summa		563 971	516 733
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-395 023	-363 121
Kostnader för lokaler	6	-36 640	-31 162
Övriga driftkostnader	7	-117 039	-112 899
Finansiella kostnader	8	-2 358	-822
Avskrivningar och nedskrivningar		-12 409	-11 691
Summa		-563 469	-519 695
VERKSAMHETSUTFALL		503	-2 962
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av PTS	9	536 811	385 505
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamheten		-516 213	-389 339
Saldo		20 597	-3 834
Transfereringar			
Medel från statens budget för finansiering av bidrag	10	1 572 571	1 682 618
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		7 572	35 349
Lämnade bidrag		-1 580 142	-1 717 967
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	11	21 100	-6 795

6.2 Balansräkning

TILLGÅNGAR	Not	2023-12-31 (tkr)	2022-12-31 (tkr)
Immateriella anläggningstillgångar	12		
Rättigheter och andra immateriella tillgångar		2 193	3 362
Summa immateriella anläggningstillgångar		2 193	3 362
Materiella anläggningstillgångar	12		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		6 937	7 300
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		35 072	35 088
Beredskapstillgångar		2 078	2 327
Summa materiella anläggningstillgångar		44 087	44 714
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	13	3 638	5 347
Fordringar hos andra myndigheter	14	19 079	17 169
Övriga kortfristiga fordringar	15	51 905	13 983
Summa fordringar		74 622	36 498
Periodavgränsningsposter	16		
Förutbetalda kostnader		27 104	40 927
Upplupna bidragsintäkter		717	205
Övriga upplupna intäkter		2 799	896
Summa periodavgränsningsposter		30 620	42 028
Avräkning med statsverket	17	6 132 030	4 228 053
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	18	80 513	82 973
Kassa, postgiro och bank		1	1
Summa kassa och bank		80 514	82 973
SUMMA TILLGÅNGAR		6 364 065	4 437 629

KAPITAL OCH SKULDER	Not	2023-12-31 (tkr)	2022-12-31 (tkr)
Myndighetskapital			
Statskapital	19	4 384	1 052
Balanserad kapitalförändring	20	17 289	24 017
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	11	21 100	-6 795
Summa myndighetskapital	21	42 774	18 273
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	22	1 451	1 234
Övriga avsättningar		6 162	5 993
Summa avsättningar		7 614	7 227
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	23	42 496	46 651
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	24	14 626	13 194
Leverantörsskulder		72 198	80 325
Övriga kortfristiga skulder	25	6 067	5 625
Summa skulder m.m.		135 387	145 794
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	26	31 766	29 019
Oförbrukade bidrag		2 633	3 735
Övriga förutbetalda intäkter		6 143 891	4 233 579
Summa periodavgränsningsposter		6 178 291	4 266 334
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		6 364 065	4 437 629

6.3 Anslagsredovisning

6.3.1 Redovisning mot anslag

Anslag	Benämning	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
	Utgiftsområde 22 Kommunikationer (tkr)								
2:1	Post- och telestyrelsen								
ap.1	Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter		5 575	119 362	0	-2 795	122 142	-121 767	376
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning								
ap.1	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	27	25 514	131 278	0	-25 514	131 278	-107 225	24 053
2:3	Grundläggande betaltjänster								
ap.3	Grundl. betaltj. - del till Post- och telestyrelsen	28	7 048	23 037	0	-7 048	23 037	-15 511	7 526
2:4	Informationsteknik och telekommunikation								
ap.1	Informationsteknik - del till Post- och telestyrelsen		3 005	500	2 000	-3 005	2 500	-2 487	13
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation								
ap.1	Del till Post- och telestyrelsen	29	-10 284	135 000	0	0	124 716	-124 658	58
ap.2	Elektronisk komm - Tillgängliga elektroniska kommunikationer - del till Post- och telestyrelsen	30	6 558	20 014	0	-6 558	20 014	-15 131	4 883
ap.3	Civilt försvar		-1 075	117 000	0	0	115 925	-115 249	675
ap.4	Stöd för bredbandsutbyggnad		5 099	600 000	0	-5 099	600 000	-598 992	1 008
ap.6	Stöd för bredbandsutbyggnad RRF		83	677 000	0	-83	677 000	-676 998	2
	Summa anslag		41 523	1 823 191	2 000	-50 102	1 816 612	-1 778 018	38 594

6.3.2 Redovisning mot inkomstitlar

Inkomstitel	Benämning	Not	Beräknat i regleringsbrev (tkr)	Utfall inkomster (tkr)
9453 011	Totalförsvär		125 000	124 573
2811 241	Obeställbara brev			302
2811 241	Övriga inkomster			2 312
2811 241	Återbetalning bidrag			139
2811 011	Auktionsinkomster PTS	31		209 038
2811 343	Återbetalt stöd till bredbandsutbyggnad			179 849
Summa			125 000	516 213

6.3.3 Återrapportering av finansiella villkor

Anslag	Benämning	Not	Villkor	Belopp i regleringsbrev	Utfall
	Utgiftsområde 22 Kommunikationer (tkr)				
2:2 ap.1	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	27			
	– studier av it-användning		Högst	1 500	480
	– motverka digitalt utanförskap samt projektbidrag		Högst	10 000	745
	– särskilda utredningar		Högst	3 000	910
	– finansiering av innovationstävlingar		Högst	10 000	6 883
2:4 ap.1	Informationsteknik – del till Post- och telestyrelsen				
	– Utredning av slutanvändarnas tillgång till oberoende jämförelseverktyg		Högst	500	495
	– Förberedande arbete tillämpning förordning om inre marknad för digitala tjänster		Högst	2 000	1 992
2:5 ap.1	Del till Post- och telestyrelsen	29			
	– kostnader för administration av anslagspostens åtgärder		Högst	6 200	3 839
2:5 ap.2	Elektronisk komm – tillgängliga elektroniska kommunikationer	30			
	– kostnader för bredbandskoordinatorer		Högst	12 000	12 000
	– åtgärder inom samhällsomfattande tjänster		Högst	8 000	3 268
2:5 ap.4	Stöd för bredbandsutbyggnad				
	– åtgärder effektiv och rättssäker hantering, samt uppföljning och tillsyn		Högst	55 000	54 918

6.3.4 Redovisning av beställningsbemyndiganden

Anslag	Benämning	Not	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtagande per 31 december	Utestående åtaganden fördelning			
						2024	2025	2026 -	Slutår
	Utgiftsområde 22 Kommunikationer (tkr)								
2:2	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning								
ap.1	Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	27	300 000	163 329	144 894	98 642	45 884	368	2027
2:3	Grundläggande betaltjänster								
ap.3	Grundl. betaltj. - del till Post- och telestyrelsen	28	45 000	32 182	22 855	19 195	3 491	170	2027
2:5	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation								
ap.1	Del till Post- och telestyrelsen	29	252 000	96 507	160 924	89 308	33 265	38 351	2033
ap.2	Elektronisk komm - Tillgängliga elektroniska kommunikationer - del till Post- och telestyrelsen	30	4 000	366	520	220	250	50	2033
ap.3	Civilt försvar		275 000	185 078	218 058	82 123	39 856	96 080	2033
	Summa beställningsbemyndiganden		876 000	477 462	546 731	289 267	122 496	134 968	

6.4 Finansieringsanalys

	Not	2023 (tkr)	2022 (tkr)
DRIFT			
Kostnader	32	-550 674	-506 803
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		205 431	182 756
Intäkter av avgifter och andra ersättningar		346 431	325 543
Intäkter av bidrag		7 908	7 487
Övriga intäkter		4 202	946
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		563 971	516 733
Minskning (+) av kortfristiga fordringar		10 919	-5 478
Minskning (-) av kortfristiga skulder		-12 761	5 293
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		11 456	9 745
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-10 611	-7 985
Investeringar i immateriella tillgångar		0	-437
Summa investeringsutgifter		-10 611	-8 422
Finansiering av investeringar			
Lån från riksgäldskontoret		7 574	7 905
-amorteringar		-11 729	-10 247
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statens budget		3 400	52
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringsverksamhet		-755	-2 290
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		2 358	-15 578
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-9 008	-26 290
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		536 811	385 505
Förändringar av kortfristiga fordringar och skulder		1 872 677	-217 925
Inbetalningar av uppbördsverksamhet		2 409 487	167 580
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-516 213	-389 339
KASSAFLÖDE FRÅN UPPBÖRDSVERKSAMHET		1 893 274	-221 759
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		-1 580 142	-1 717 967
Förändringar av kortfristiga fordringar och skulder		5 796	5 403
Utbetalning av transfereringsverksamhet		-1 574 347	-1 712 564

	Not	2023 (tkr)	2022 (tkr)
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		1 572 571	1 682 618
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		7 572	35 349
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		1 580 142	1 717 967
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		5 796	5 403
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		1 901 518	-232 901
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		4 311 026	4 543 927
Ökning (+) av kassa och bank		0	0
Minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		-2 460	2 455
Ökning (+) av fordran på statsverket		1 903 978	-235 356
Summa förändring av likvida medel		1 901 518	-232 901
Likvida medel vid årets slut		6 212 544	4 311 026

6.5 Väsentliga uppgifter

	2023 (tkr)	2022 (tkr)	2021 (tkr)	2020 (tkr)	2019 (tkr)
Låneram i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev	60 000	60 000	65 000	33 000	25 000
Utnyttjad	42 496	46 651	48 993	28 560	10 534
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret					
Beviljad i regleringsbrev under året maximalt	37 000	37 000	37 000	37 000	37 000
Utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto					
Ränteintäkter	3 852	718	-	-	2
Räntekostnader	44	-	-	2	257
Avgiftsintäkter som disponeras av PTS					
Budget i regleringsbrev	330 775	309 900	298 475	287 075	284 075
Utfall	336 866	316 246	304 809	284 815	282 053
Avgiftsinkomster inkomsttitel 9453					
Budget i regleringsbrev	125 000	110 000	100 000	100 000	100 000
Utfall	124 573	110 021	101 833	97 288	99 352
Övriga inkomster					
Utfall, inkomsttitel 2811 011 PTS auktionsinkomster	209 038	210 369	202 618	115 885	114 537
Utfall, inkomsttitel 2811 141 Obeställbara brev	302	500	375	535	452
Utfall, inkomsttitel 2811 141 Ränteintäkter ¹⁾	2 312	269	62	675	432
Utfall, inkomsttitel 2811 141 Återbetalning bidrag	139				
Utfall, inkomsttitel 2811 343 Återbetalt bredbandsstöd	179 849	68 179	0	0	0
Anslag 22 2:1 ap.1 Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	3 595	2 630	2 241	1 901	1 503
Anslagskredit som utnyttjats	0	0	0	0	0
Anslagssparande	376	5 575	1 615	2 135	1 560
Anslag 22 2:2 ap.1 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	4 088	4 088	4 088	4 208
Anslagskredit som utnyttjats	0	0	0	0	0
Anslagssparande	24 053	25 514	10 305	2 503	12 504
Beställningsbemyndigande tilldelat i regleringsbrev	300 000	300 000	300 000	300 000	200 000
Beställningsbemyndigande utfall	144 894	163 329	238 149	116 225	151 087
Anslag 22 2:3 ap.3 Grundläggande betaltjänster					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	781	781	781	931
Anslagskredit som utnyttjats	0	0	0	0	0
Anslagssparande	7 526	7 048	5 244	2 916	7 659
Beställningsbemyndigande tilldelat i regleringsbrev	45 000	45 000	45 000	45 000	45 000
Beställningsbemyndigande utfall	22 855	32 182	26 297	21 239	34 702
Anslag 22 2:4 ap.1 Informationsteknik					
Anslagssparande	13	3 005	22	2 571	1 129

¹⁾Inkomster 2020 - 2019 avser återbetalning bidrag

	2023 (tkr)	2022 (tkr)	2021 (tkr)	2020 (tkr)	2019 (tkr)
Anslag 22 2:5 ap.1 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation – del till PTS					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	13 000	3 000	3 000	3 000
Anslagskredit som utnyttjats	0	10 284	754	0	745
Anslagssparande	58	0	0	98	0
Beställningsbemyndigande tilldelat i regleringsbrev	252 000	252 000	240 000	240 000	240 000
Beställningsbemyndigande utfall	160 924	96 507	122 695	182 172	202 450
Anslag 22 2:5 ap.2 Tillgängliga elektroniska kommunikationer					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	1 770	2 130	5 880	1 380
Anslagskredit som utnyttjats	0	0	0	0	0
Anslagssparande	4 883	6 558	38 318	7 189	16 814
Beställningsbemyndigande tilldelat i regleringsbrev	4 000	13 000	30 000	505 000	30 000
Beställningsbemyndigande utfall	520	366	179	334	689
Anslag 22 2:5 ap.3 Civilt försvar					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	3 060	2 220		
Anslagskredit som utnyttjats	0	1 075	924		
Anslagssparande	675	0	0		
Beställningsbemyndigande tilldelat i regleringsbrev	275 000	275 000	275 000		
Beställningsbemyndigande utfall	218 058	185 078	108 816		
Anslag 22 2:5 ap.4 Stöd för bredbandsutbyggnad					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	24 000	48 000		
Anslagskredit som utnyttjats	0	0	0		
Anslagssparande	1 008	5 099	5 506		
Anslag 22 2:5 ap. 6 Stöd för bredbandsutbyggnad RRF					
Anslagskredit beviljad i regleringsbrev	0	15 000	0		
Anslagskredit som utnyttjats	0	0	0		
Anslagssparande	2	83	0		
Personal					
Antal årsarbetskrafter (st)	360	340	340	309	282
Varav kvinnor (st)	196	183	182	164	151
Varav män (st)	164	157	158	145	131
Medeltal anställda (st)	406	392	372	343	327
Varav kvinnor (st)	227	220	204	186	181
Varav män (st)	179	172	169	157	146
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 524	1 492	1 410	1 443	1 455
Statskapital utan avkastningskrav					
Statskapital IB	1 052	1 000	85	85	85
Årets förändring konst från Statens konstråd		0	-85		
Årets förändring anslagsfinansierade tillgångar	3 332	52	1 000		
Statskapital UB	4 384	1 052	1 000	85	85
Balanserad kapitalförändring					
Balanserad kapitalförändring UB	17 289	24 017	26 279	43 207	50 106
Årets kapitalförändring					
Kapitalförändring övrigt	20 476	- 3 902	-1 148	846	-106
Kapitalförändring avgiftsfinansierad verksamhet	624	-2 894	-1 115	-17 773	-6 792
Årets kapitalförändring	21 100	-6 795	-2 263	-16 928	-6 899

7. Tilläggsupplysningar

7.1 Kommentarer till noter

Belopp anges i tusentals kronor (tkr) om inte annat framgår. Belopp som anges i parentes gäller föregående år.

7.2 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). PTS följer god redovisningssed enligt ESV:s föreskrifter till 2 kapitlet 7 § FÅB respektive allmänna råd till 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Finansieringsanalys

Från och med 2023 inkluderas en Finansieringsanalys i den finansiella redovisningen då PTS under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren har haft både en balansomslutning och kostnader om minst en miljard kronor. För att öka jämförbarheten innefattar finansieringsanalysen även jämförelsetal avseende 2022.

Intäkter hänförliga till auktion av spektrumutrymmet

Intäkter hänförliga till auktion av spektrumutrymmet har periodiserats utifrån den tidsperiod som respektive spektrumutrymme nyttjas.

Brytdag

Löpande redovisning avseende räkenskapsåret har gjorts fram till och med brytdagen den 5 januari. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter brytdagen redovisas det som periodavgränsningspost.

Uppbörd

intäkter avseende återkrävda bredbandsstöd inkomsttitel 2811 343 hanteras fr.o.m. 2023 med kassamässig avräkning.

Transfereringar

Kostnader avseende tjänster och upphandlingar där PTS inte erhåller någon motprestation redovisas under rubriken Transfereringar liksom motsvarande finansiering. Transfereringsavsnittet är hänförligt till PTS samtliga verksamhetsområden.

Värdering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar avser tillgångar med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre. Avskrivning sker linjärt över den bedömda ekonomiska livslängden.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Anläggningstyp	Tid
Datorprogram och licenser	3 år
Övriga immateriella tillgångar	3-5 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet avseende master och mastfundament	25 år
Förbättringsutgifter på annans fastighet, övrigt	5 år
Maskiner, instrument och inventarier	10 år
Maskiner, instrument och inventarier avseende möbler	5 år
Fordon och transportmedel	5 år
Datorer och kommunikationsutrustning	3-5 år
Beredskapsinventarier	10 år

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningsposter bokförs poster överstigande 100 tkr.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har värderats till det belopp som beräknas inflyta. Fordringar äldre än sex månader tas upp som befarade kundförluster. Skulder i utländsk valuta har värderats till fastställd kurs på balansdagen.

Avsättningar för pensioner

Posten Avsättningar för pensioner avser avsättningar för kommande utbetalning av förtida pensioner. Avsättningen inkluderar löneskatt.

Lån hos Riksgälden för anläggningstillgångar

Från och med låneupptag 2020 inkluderas uppskattade anskaffningar och avskrivningar av anläggningstillgångar under december i låneupptaget. Avvikelse mellan bokfört värde och utestående lån beror på sent inkomna fakturor och andra bokslutstransaktioner.

Undantag från föreskrifter vid rapportering av ekonomisk information till statsredovisningen

Enligt beslut från ESV, med dnr 40-710/2009, rapporterar PTS periodiseringar av varor och tjänster som ska anslagsavräknas i transfereringsavsnittet mot S-koder för utgifter.

7.3 Ersättning m.m. till styrelseledamöter och ledande befattningshavare

Skattepliktiga ersättningar och andra förmåner som betalats ut under räkenskapsåret. Förmånerna under 2023 består av kostförmån.

Ersättningar m.m. för ledamöter under 2023 (kr).

Namn	Funktion	Skattepliktiga ersättningar och andra förmåner (kr)
Dan Sjöblom	GD och ledamot, 2023-01-01 – 2023-12-31	1 804 430
Inga Thoresson Hallgren	Ordförande, 2023-01-01 – 2023-12-31	65 634
Markus Bylund	Ledamot, 2023-01-01 – 2023-12-31	32 916
Mikael Forsgren	Ledamot, 2023-01-01 – 2023-12-31	32 816
Pia Gruvö	Ledamot, 2023-01-01 – 2023-12-31	33 126
Tommy Svensson	Ledamot, 2023-01-01 – 2023-12-31	33 016

Övriga uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag som ledamöter av PTS styrelse innehar:

Namn	Organisation, uppdrag
Dan Sjöblom	Kåpan Pensioners styrelse, ledamot Arbetsgivarverkets styrelse, ledamot Digitalidag, ledamot
Markus Bylund	Lantmäteriets styrelse, ledamot
Mikael Forsgren	Digilaw Sverige AB, ledamot
Inga Thoresson Hallgren	-
Pia Gruvö	-
Tommy Svensson	-

7.4 Sjukfrånvaro

Tabell 27 Sjukfrånvaro, fördelat på kön och ålder (%)

	2023	2022	2021
Sjukfrånvaro totalt	3,8	4,1	2,0
Andel långtidssjukskrivna (60 dagar eller mer)	58,3	55,3	46,2
Sjukfrånvaro kvinnor	4,6	4,8	2,4
Sjukfrånvaro män	2,7	3,2	1,4
Åldersgrupp –29 år	2,1	2,5	0,6
Åldersgrupp 30–49 år	3,9	4,8	1,7
Åldersgrupp 50 år–	3,8	3,4	2,4

Sjukfrånvaron har totalt sett sjunkit något under 2023. Under året utbildades alla chefer i rehabiliteringsprocessen och vikten av att agera på tidiga signaler och arbeta förebyggande vid signaler på ohälsa. Den ökning vi ser av långtidssjukskrivna i

åldersgruppen 50 år och äldre beror på orsaker som inte påverkas av arbetssituationen exempelvis allvarliga sjukdomstillstånd.

7.5 Notförteckning

1) Intäkter av anslag (tkr)

	2023	2022
Utgiftsområde 22 Kommunikationer		
2:1 ap.1 Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter	121 750	88 671
2:2 ap.1 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	4 746	7 634
2:3 ap.3 Grundl. Betaltj. – del till Post- och telestyrelsen	0	2 562
2:5 ap.1 Del till Post- och telestyrelsen	17 512	8 324
2:5 ap.2 Elektroniska komm – Tillgängliga elektroniska kommunikationer – del till Post- och telestyrelsen	2 729	11 958
2:5 ap.3 Civilt försvar	1 288	2 355
2:5 ap.4 Stöd för bredbandsuppbyggnad	54 918	50 257
2:4 ap.1 Informationsteknik – del till PTS	2 487	10 995
Summa	205 431	182 756

Se även not 27–30.

2) Intäkter av avgifter och andra ersättningar (tkr)

	2023	2022
Offentligrättsliga avgifter	336 866	316 246
Intäkter av avgifter enligt 4 §, tjänsteexport	1 490	0
Intäkter av avgifter enligt 4 §, exklusive tjänsteexport	3 483	4 617
Intäkter av avgifter enligt 15 §	2	0
Fakturerade kostnader	4 500	4 586
Övriga ersättningar	90	94
Summa	346 431	325 543

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 20 887 tkr. Ökningen beror främst på höjda offentligrättsliga avgifter inom vissa områden. Tjänsteexport avser iPRIS, ett kapacitetsbyggandeprojekt i Afrika som finansieras med avgifter från Stockholms Universitet.

3) Intäkter av bidrag, förvaltning (tkr)

	2023	2022
Nystartsstöd/kompensation sjuklönekostnad	0	182
Omställnings- och kompetensstöd	82	0
Kapacitetsbyggandeprojekt Afrika	1 110	1 004
RiS (Rörlighet i Staten) Kansli	1 354	795
Systematisk uppföljning av funktionshinderpolitiken	159	300
Medfinansiering EUREKA	471	205
RU betrodna tjänster (Digg)	4 181	1 014
Åtgärder för ökad bredbandsutbyggnad, bidrag Kammarkollegiet	0	1 279
Krisberedskap, bidrag MSB	337	2 719
Bidrag LKAB	214	0
Förvaltningsmodell för skyddade it-utrymmen, justering	0	-11
Summa	7 908	7 487

Intäkter av bidrag är inomstatliga med undantag av bidrag från LKAB.

4) Finansiella intäkter (tkr)

	2023	2022
Ränteintäkter, räntekonto	3 852	718
Övriga ränteintäkter	9	1
Valutakursvinster	341	228
Summa	4 202	946

5) Kostnader för personal (tkr)

	2023	2022
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter m.m.	-240 438	-220 450
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier m.m.	-142 339	-132 463
Övriga kostnader för personal	-12 247	-10 209
Summa	-395 023	-363 121
<i>Varav arvoden till ej anställd personal exkl. sociala avgifter</i>	-195	-192

Personalkostnaderna har ökat med 9 procent under perioden motsvarande 31 902 tkr. Ökningen beror främst på fler anställda, personalomsättning där nyanställda har erhållit högre lön än personal som slutat under året samt 1,7 procent i lönerrevision.

6) Lokalkostnader (tkr)

	2023	2022
Lokalhyra	- 34 808	-28 273
Övriga driftskostnader för lokaler	-1 832	-2 889
Summa	-36 640	-31 162

Lokalkostnader har ökat med 5 478 tkr, vilket främst beror på ökad lokalhyra på grund av indexuppräknning samt att PTS under 2022 erhöll en hyresrabatt för kontorslokalen i Stockholm.

7) Övriga driftkostnader (tkr)

	2023	2022
Konsultkostnader/tjänster (exkl. datatjänster)	-34 977	-34 169
Medlemsavgifter	-24 780	-22 027
Datatjänster	-44 235	-37 958
Tele, post och kommunikation	-4 449	-3 547
Resor och transporter	-5 520	-3 520
Varor och korttidsinventarier	-1 772	-2 172
Reaförluster lånefinansierade anläggningstillgångar	0	-16
Övriga driftkostnader (inkl. befarade kundförluster)	-1 306	-9 490
Summa	-117 039	-112 899

8) Finansiella kostnader (tkr)

	2023	2022
Räntekostnader räntekonto RGK	-44	0
Räntekostnader lån hos RGK	-1 570	-364
Räntekostnader skattekonto	-187	-72
Övriga räntekostnader	-29	-5
Valutakursförluster	-362	-313
Övriga finansiella kostnader	-166	-69
Summa	-2 358	-822

9) Uppbördsverksamhet (tkr)

Övriga intäkter som inte disponeras av PTS

	2023	2022
Inkomsttitel 9453, totalförsvär		
Offentligrättsliga avgifter	124 573	110 021
<i>Summa intäkter redovisat mot inkomsttitel 9453, totalförsvär</i>	<i>124 573</i>	<i>110 021</i>
Befarade förluster i uppbördsverksamheten	939	-3 834
<i>Summa intäkter som inte redovisats mot inkomsttitel, totalförsvär</i>	<i>939</i>	<i>-3 834</i>
Summa totalförsvär	125 512	106 187
Inkomsttitel 2811, övriga inkomster		
Övriga intäkter, kontanta medel obeställbara brev	302	500
Övriga intäkter, räntor	2 312	269
Övriga intäkter, auktionsinkomster	209 038	210 369
Återbetalning av bidrag redovisat mot inkomsttitel	179 988	68 179
<i>Summa intäkter redovisat mot inkomsttitel</i>	<i>391 640</i>	<i>279 318</i>
Återbetalning av bidrag, periodisering utestående återkrav	19 659	0
<i>Summa intäkter som inte redovisats mot inkomsttitel</i>	<i>19 659</i>	<i>0</i>
Summa intäkter som inte disponeras, övriga inkomster	411 299	279 318
Summa	536 811	385 505

Intäkter hänförliga till auktion av spektrumutrymme som genomfördes 2018, 2021 samt 2023 har periodiserats utifrån den tidsperiod som respektive spektrumutrymme nyttjas. Återbetalning av bidrag, inom posten övriga inkomster, avser i huvudsak återbetalt bredbandsstöd från anslagspost 2:5 ap. 4 samt 2:5 ap. 6.

Saldot i uppbördsverksamheten på 20 597 tkr utgörs av minskade befarade kundförluster och ännu reglerade återkrav avseende lämnade bidrag.

10) Transfereringar (tkr)

	2023	2022
Utgiftsområde 22 Kommunikationer		
2:2 ap.1 Ersättning, särskilda tjänster funktionsnedsättning	-102 479	-103 129
2:3 ap.3 Grundläggande betaltjänster	-15 511	-16 427
2:5 ap.1 Åtgärder för att skydda elektronisk kommunikation	-107 146	-101 206
2:5 ap.2 Tillgänglighet elektronisk kommunikation	-12 402	-40 498
2:5 ap.3 Civilt försvar	-113 961	-176 796
2:5 ap.4 Stöd för bredbandsutbyggnad	-544 074	-744 644
2:5 ap.6 Stöd för bredbandsutbyggnad RRF	-676 998	-499 917
Bidragsfinansierade transfereringar	-7 572	-35 349
Summa	-1 580 142	-1 717 967

Lämnade bidrag har minskat med 137 824 tkr jämfört med tidigare år, vilket främst förklaras av att bidragsfinansierade lämnade bidrag minskat samt att lämnade bidrag avseende civilt försvar, tillgängliga elektroniska kommunikationer och stöd för bredbandsutbyggnad minskat till följd av minskade disponibla medel.

11) Årets kapitalförändring (tkr)

	2023	2022
Avgiftsfinansierad verksamhet	624	-2 894
Tjänsteexport	-16	0
Periodiseringar i uppbördsverksamhet	20 597	-3 834
Avskrivningar som ska föras mot statskapital	-105	-68
Summa	21 100	-6 795

Periodiseringar i uppbördsavsnittet innefattar obetalda återkrav avseende lämnade bidrag bredbandsstöd samt förändring befarade förluster.

12) Anläggningstillgångar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Rättigheter och andra immateriella tillgångar		
Anskaffningsvärde IB	12 979	16 970
Årets anskaffning	0	437
Årets försäljning/utrangering	-18	-4 429
Anskaffningsvärde UB	12 961	12 979
Ackumulerade avskrivningar IB	-9 616	-12 946
Årets avskrivning	-1 169	-1 100
Årets försäljning/utrangering	18	4 429
Ackumulerade avskrivningar UB	-10 768	-9 616
BOKFÖRT VÄRDE	2 193	3 362
SUMMA IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2 193	3 362

	2023-12-31	2022-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Anskaffningsvärde IB	7 856	14 992
Årets anskaffning	543	1 027
Årets försäljning/utrangering	-118	-8 163
Anskaffningsvärde UB	8 280	7 856
Ackumulerade avskrivningar IB	-556	-8 315
Årets avskrivning	-906	-389
Årets försäljning/utrangering	118	8 148
Ackumulerade avskrivningar UB	-1 344	-556
BOKFÖRT VÄRDE	6 937	7 300
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Anskaffningsvärde IB	74 625	91 138
Årets anskaffning	10 069	6 487
Årets försäljning/utrangering	-690	-23 000
Anskaffningsvärde UB	84 004	74 625
Ackumulerade avskrivningar IB	-39 538	-52 479
Årets avskrivning	-10 085	-10 058
Årets försäljning/utrangering	690	22 999
Ackumulerade avskrivningar UB	-48 932	-39 538
BOKFÖRT VÄRDE	35 072	35 088
Beredskapstillgångar		
Anskaffningsvärde IB	2 470	2 000
Årets anskaffning	0	470
Anskaffningsvärde UB	2 470	2 470
Ackumulerade avskrivningar IB	-144	0
Årets avskrivning	-249	-144
Ackumulerade avskrivningar UB	-392	-144
BOKFÖRT VÄRDE	2 078	2 327
SUMMA MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	44 087	44 714
Bokfört värde exklusive konst och beredskapstillgångar som finansieras med bidrag	39 030	43 730

Beredskapstillgångar avser uppbyggnad av ledningsplats, varav tillgång med bokfört värde om 879 tkr finansieras med erhållna medel från MSB som är undantagna från kravet på lånefinansiering enligt 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Undantaget gäller även maskiner och inventarier som finansieras med erhållna medel från MSB med ett bokfört värde om 3 400 tkr.

Förbättringsutgifter och maskiner och inventarier med bokfört värde om 778 tkr har finansierats med bidragsmedel från icke-statlig givare med stöd av 2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

13) Kundfordringar

Utestående obetalda kundfordringar uppgår till 8 564 tkr (11 266 tkr) varav osäkra kundfordringar uppgår till 4 926 tkr (5 920 tkr).

14) Fordringar hos andra myndigheter (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter	2 228	1 680
Fordran ingående moms	16 700	15 461
Övriga inomstatliga fordringar	150	28
Utgående balans	19 079	17 169

15) Övriga kortfristiga fordringar (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Fordringar anställda	276	102
Rikskuponger	908	796
Uppbördsfordringar	50 720	13 085
Utgående balans	51 905	13 983

Obetalda uppbördsfordringar uppgår på balansdagen till 54 142 tkr (17 446 tkr), varav 3 422 tkr (4 361 tkr) är osäkra.

Ökningen beror främst på en större obetald faktura avseende avgift för totalförsvaret samt fakturerade återkrav avseende lämnat bidragsstöd.

16) Periodavgränsningsposter (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda kostnader		
Internationella medlemsavgifter	11 046	23 923
Förutbetalda hyreskostnader	8 803	8 895
Övriga förutbetalda kostnader	7 255	8 110
Summa förutbetalda kostnader	27 104	40 927
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	598	205
Upplupna bidragsintäkter, utom statliga	119	0
Summa upplupna bidragsintäkter	717	205
Övriga upplupna intäkter		
Upplupna avgiftsintäkter	2 799	896
Summa övriga upplupna intäkter	2 799	896
Utgående balans	30 620	42 028

Förutbetalda kostnader har minskat med 13 823 tkr vilket främst beror på att faktura avseende medlemsavgift till ITU för 2024 inte inkommit per den 31 december 2023.

Att upplupna avgiftsintäkter har ökat är främst hänförligt till ett kapacitetsbyggandeprojekt i Afrika som finansieras med avgifter från Stockholms Universitet.

17) Avräkning med statsverket (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	4 216 133	4 437 892
Redovisat mot inkomsttitel	-516 213	-389 339
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	2 409 487	167 580
Skulder avseende Uppbörd	6 109 408	4 216 133
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	17 391	17 811
Redovisat mot anslag	1 656 251	1 776 704
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats från icke räntebärande flöde	-1 650 103	-1 777 124
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	23 540	17 391
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	- 5 575	-1 615
Redovisat mot anslag	121 767	88 718
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-119 362	-92 679
Återbetalning av anslagsmedel	2 795	0
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-376	-5 575
Fordran avs. semesterlöneskuld som inte redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	17	64
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-17	-48
Fordran avs. semesterlöneskuld som inte redovisats mot anslag	0	17
Övriga fordringar och skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
<i>Ingående balans</i>	87	9 256
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	2 440 124	194 951
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-1 681 368	-1 813 664
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-759 385	1 609 544
Övriga fordringar på statens centralkonto i Riksbanken	-541	87
Utgående balans	6 132 030	4 228 053

Avräkning med statsverket har ökat med 1 903 978 tkr jämfört med föregående år. Ökningen är i allt väsentligt hänförlig till genomförd auktion i 900 MHz, 2,1 GHz och 2,6 GHz-banderna. Respektive tillståndshavare har betalt 50 procent av auktionslikviden i anslutning till beslutet. Tillstånden gäller från 1 januari 2026 till 31 december 2048 alternativt 31 december 2050. Förutbetalda auktionsintäkter periodiseras utifrån den tidsperiod som respektive spektrumutrymme nyttjas.

Av posten övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken ingår ett belopp om 7 320 tkr som ännu inte reglerats mot räntekontot.

18) Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Anslagssparande	376	5 575
Resultat avgiftsfinansierad verksamhet	22 274	21 650
Resultat tjänsteexport	-16	0
Oförbrukade/upplupna bidrag	-1 463	3 139
Kortfristiga fordringar	-86 703	-102 635
Kortfristiga skulder	146 045	155 243
Utgående balans	80 513	82 973
Beviljad räntekontokredit	37 000	37 000

Beviljad räntekontokredit 2023 framgår av regleringsbrevet. Krediten har inte utnyttjats under året.

19) Statskapital

Statskapital per 31 december 2023 utgörs i sin av helhet av bidragsfinansierade anläggningstillgångar.

20) Balanserad kapitalförändring (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	24 017	26 279
Föregående års kapitalförändring	-6 727	-2 263
Utgående balans	17 289	24 017

Den balanserade kapitalförändringen utgörs av ackumulerat resultat till och med räkenskapsåret 2022 i den avgiftsfinansierade verksamheten, 21 650 tkr, samt periodiseringseffekter avseende uppbörd, - 4 361 tkr.

21) Myndighetskapital (tkr)

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring uppbörd	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2022	1 052	24 544	-527	-6 795	18 273
Ingående balans 2023	1 052	24 544	-527	-6 795	18 273
Föreg. års kapitalförändring	-68	-2 894	-3 834	6 795	0
Årets anskaffning bidragsfinansierade tillgångar	3 400				3 400
Årets kapitalförändring	0	0	0	21 100	21 100
Summa årets förändring	3 332	-2 894	-3 834	27 895	24 500
Utgående balans 2023	4 384	21 650	-4 361	21 100	42 774

22) Avsättningar (tkr)

Avsättningar för pensioner	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning	1 234	126
Årets pensionskostnad	837	1 298
Årets pensionsutbetalningar	-619	-190
Utgående balans	1 451	1 234

Under 2023 har tre nya beslut om delpension fattas.

Övriga avsättningar	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning avseende lokalt omställningsarbete	5 993	5 523
Årets avsättning lokalt omställningsarbete	716	664
Årets nyttjande av avsatta medel	-547	-194
Utgående avsättning lokalt omställningsarbete	6 162	5 993
Ingående avsättning återställning lokaler	0	392
Återföring avsatta medel	0	-392
Utgående avsättning lokaler	0	0
Utgående balans	6 162	5 993

Under 2024 beräknas ca 150 tkr av avsättningar för lokalt omställningsarbete att disponeras inom ramen för projektet Rörlighet i staten.

23) Lån i Riksgäldskontoret (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	46 651	48 993
Nyupptagna lån	7 574	7 905
Årets amortering	-11 729	-10 247
Utgående balans	42 496	46 651
<i>Låneram</i>	60 000	60 000

Låneram framgår av regleringsbrevet. Utestående lån avviker mot bokfört värde på anläggningstillgångar, exklusive bidragsfinansierade anläggningstillgångar, med 1 274 tkr.

24) Kortfristiga skulder till andra myndigheter (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder, inomstatliga	6 596	5 949
Arbetsgivaravgifter	6 493	5 774
Utgående mervärdesskatt	1 537	1 470
Utgående balans	14 626	13 194

25) Övriga kortfristiga skulder

Balansposten utgörs till övervägande del av kortfristig skuld för personalens källskatt.

26) Periodavgränsningsposter (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupen semesterlöneskuld	29 757	27 297
Övriga upplupna lönekostnader	772	802
Övriga upplupna kostnader	1 238	921
Summa upplupna kostnader	31 766	29 019
Oförbrukade bidrag		
Oförbrukade bidrag, inomstatliga	2 633	3 735
Summa oförbrukade bidrag	2 633	3 735
Förutbetalda intäkter		
Förutbetalda auktionsintäkter	6 143 891	4 233 579
Summa övriga förutbetalda intäkter	6 143 891	4 233 579
Utgående balans	6 178 291	4 266 334

Totalt har upplupna kostnader ökat med 2 747 tkr vilket främst beror på ökat antal sparade semesterdagar 2023. Posten övriga upplupna kostnader inkluderar även 255 tkr (148 tkr) kopplat till samhällsättaganden.

Förutbetalda auktionsintäkter har ökat kraftig jämfört med föregående år. Under 2023 genomförde PTS en auktion avseende 900 MHz, 2,1 GHz och 2,6 GHz-banderna. Respektive tillståndshavare har i anslutning till beslutet betalat 50 procent av auktionslikviden. Tillstånden gäller från 1 januari 2026 till 31 december 2048 alternativt 31 december 2050. Förutbetalda auktionsintäkter periodiseras utifrån den tidsperiod som respektive spektrumutrymme nyttjas.

	2023-12-31	2022-12-31
Oförbrukade inomstatliga bidrag förväntas tas i anspråk inom följande tidsintervall		
Inom tre månader (varav merparten ska återbetalas)	2 633	2 017
Mer än tre månader till ett år		1 718
Summa oförbrukade bidrag	2 633	3 735

27) Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning (Uo 22 2:2 ap.1)

Förbrukningen av anslagsposten 2:2 uppgick till 107,2 mnkr 2023, vilket är 18 procent lägre än anslagstilldelningen. Den låga anslagsförbrukningen beror på flera saker.

De upphandlade s.k. inkluderande kommunikationstjänsterna inom telefoni och post uppgick endast till 96,8 miljoner kronor för 2023. En stor orsak till det är att utfallet för tjänsten utsträckt postutdelning i glesbygd har varit underutnyttjad.

Utbetalat stöd i innovationstävling och till organisationer som utbildar för att motverka digitalt utanförskap uppgick till 7,6 mnkr. PTS får använda maximalt 10 mnkr per år för innovationstävlingar och maximalt 10 mnkr till utbildningsprojekt samt informationsinsatser för att motverka digitalt utanförskap. Den låga förbrukningen

beror delvis på att PTS betalar ut stöd etappvis och behöver planera bemyndigandet så att det finns utrymme att bevilja stöd kommande år, delvis på att PTS av resursskäl kombinerade utlysningen om innovationer och utbildningsprojekt under benämningen "innovationstävling" och därmed behövde hålla sig inom ramen på 10 mnkr för både innovationsprojekten och utbildningsprojekten.

Tilldelad bemyndiganderam är utnyttjad till 48 procent. Utnyttjandet påverkas av tidpunkt för avtalstecknande. Det utrymme som finns inom bemyndigandet är dock väsentligt för att kunna ta höjd för icke planerbara händelser.

28) Grundläggande betaltjänster - del till Post- och telestyrelsen (Uo 22 2:3 ap.3)

Anslagsutfallet för 2023 blev 15,5 mnkr, vilket motsvarar 67 procent av disponibla medel. Det låga anslagsutnyttjandet beror bland annat på nedläggningen av tjänsten Kassagirot som påverkade 22 av 41 statligt finansierade ombud. Sedan Kassagirot lades ner finns det inte längre möjligheter för länsstyrelserna att stödfinansiera ombud med tjänsten betalningsförmedling eftersom det inte finns någon marknadsaktör som tillhandahåller en sådan ombudslösning.

Vidare har länsstyrelserna inte rekvirerat alla medel som PTS fattat beslut om, och länsstyrelserna har 2023 återbetalat rekvirerade medel som inte användes under 2022.

Bemyndigandet har nyttjats med ca 51 procent 2023. Underutnyttjandet beror framförallt på att länsstyrelserna ansöker om stöd två år i taget och att majoriteten ansöker om stöd jämna år. Ansökningarna förväntas därför öka under 2024. Även nedläggningen av kassagirot har minskat användandet av bemyndigandet, då nedläggningen innebar stängning av flera statligt finansierade betaltjänstombud.

29) Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation - del till Post- och telestyrelsen (Uo 22 2:5 ap.1)

PTS har nyttjat nära 100 procent av anslagsposten under 2023. Under anslagsposten finns ett finansiellt villkor där det framgår att medlen även får användas till administration upp till 6,2 mnkr kopplat till dess åtgärder. PTS har prioriterat robusthetsåtgärderna framför administration varför endast 3,8 mnkr nyttjats till administration under året.

Bemyndiganderamen har endast nyttjats i begränsad omfattning. Nivån av utestående åtaganden är också relativt låg i förhållande till plan. Den huvudsakliga orsaken förklaras av att en åtgärd kopplat till 5G inte kunde genomföras. Därutöver var planen att ta ett beslut om implementation om ökad reservels-förmåga i en operatörs kärnnät vilken blivit försenad.

30) Elektronisk kommunikation - Tillgängliga elektroniska kommunikationer - del till Post- och telestyrelsen (Uo 22 2:5 ap.2)

Anslagsutnyttjandet 2023 uppgår till 76 procent av disponibla medel, vilket främst beror på lågt utfall för det finansiella villkoret avseende åtgärder inom samhällsomfattande tjänster som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet.

Antalet avslag på inkomna ansökningar har ökat under 2023 på grund av marknadsförändringar (främst satellitbredband, men även avvecklingen av gamla tekniker).

Bemyndigandet har utnyttjats i låg omfattning vilket även här förklaras av det låga användandet av samhällsomfattande tjänster.

31) Inkomstitlar

2811 011 Auktionsinkomster PTS

Intäkter hänförliga till auktion av spektrumutrymme som genomfördes 2018 och 2021 samt 2023 periodiseras utifrån den tidsperiod som respektive spektrumutrymme nyttjas.

32) Drift, kostnader (tkr)

	2023-12-31	2022-12-31
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-563 469	-519 695
<i>Avgår</i>		
Avskrivningar och nedskrivningar	-12 409	-11 691
Realisationsförluster vid försäljning av anläggningstillgångar	0	-16
Förändring av avsättning för pensioner	-217	-1 108
Förändring av avsättning för övriga avsättningar	-169	-78
Verksamhetens kostnader enligt finansieringsanalysen	-550 674	-506 803

8. Underskrifter

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Styrelsen har beslutat om årsredovisningen, protokoll S1-24.

Stockholm den 20 februari 2024

Inga Thoresson Hallgren
Ordförande

Dan Sjöblom
Generaldirektör

Markus Bylund

Mikael Forsgren

Pia Gruvö

Tommy Svensson

Redovisade regeringsuppdrag 2023

Avser regeringsuppdrag som har redovisats till Regeringskansliet separat under året. Hänvisning till regeringsbeslut anges inom parentes.

Varje månad januari - april 2023

- Rapport: Rapportering av uppdraget att vidta energibesparingsåtgärder inom den statliga förvaltningen, dnr 22-10462 (Fi2022/02571).

Februari

- Rapport: Redovisning av miljöledningsarbetet 2022, dnr 23-163. Redovisning enligt Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
- Rapport: Rapport enligt Förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete, dnr 23-165. Redovisning enligt Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete.
- Rapport: Bredbandsstöd 2022 - Post- och telestyrelsens (PTS) rapportering av regeringsuppdraget att vara ansvarig myndighet för stöd till utbyggnad av elektroniska kommunikationer, PTS-ER-2023:4 (PTS regleringsbrev 2022).
- Rapport: Länsstyrelsernas bredbandsfrämjande 2022, PTS-ER-2023:1 (PTS regleringsbrev 2022).
- Rapport: Återrapportering av PTS tillsyn av kontanttjänster, PTS-ER-2023:19. Redovisning enligt Förordning (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen.
- Rapport: Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF 2 Digital) - Post- och telestyrelsens (PTS) årliga rapportering av regeringsuppdraget att vara ansvarig myndighet för Fonden för ett sammanlänkat Europa 2022, PTS-ER-2023:6 (PTS regleringsbrev 2022).
- Rapport: PTS rapportering av tilldelningsåret 2022, dnr 23-501. Redovisning av Sveriges återhämtningsplan (Fi2023/00584).

Mars

- Rapport: Sammanställning av utnyttjandet av statliga bredbandsstöd och redovisning av behovet av bredbandsstöd för 2023-2024, dnr 23-958 (PTS regleringsbrev 2023).
- Rapport: De regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet 2022, PTS-ER-2023:8 (I2020/02956).

April

- Rapport: PTS redovisning enligt uppdraget att ta emot praktikanter med funktionsnedsättning, dnr 20-14510 (A2020/02583).

April, forts.

- Rapport: PTS redovisning enligt uppdraget att ta emot praktikanter som är nya i Sverige, dnr 20-14626. Redovisning av uppdrag att fortsatt ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2021–2023 (Fi2020/04960).
- Rapport: Svensk postmarknad 2023, PTS-ER-2023:11. Redovisning rörande uppföljning och analys av posttjänster (PTS regleringsbrev 2023).

Juli

- Rapport: Prognoser för anslagen för 2023–2026 inklusive beställningsbemyndiganden, dnr 23-4860 (PTS regleringsbrev 2023).

September

- Rapport: Uppdaterad sammanställning av utnyttjandet av statliga bredbandsstöd – hösten 2023, dnr 23-958 (PTS regleringsbrev 2023).
- Rapport: IPv6 i allmänna kommunikationsnät i Sverige, PTS-ER-2023:18 (PTS regleringsbrev 2023).
- Rapport: Utvärdering av stöd som beviljats under 2022 för bättre mobil uppkoppling för resenärer i fjärrtågtrafik, dnr 23-12316 (I2022/00842).
- Rapport: Stöd för att påskynda utbyggnad av bredband i glesbefolkade områden, PTS-ER-2023-22. Redovisning rörande stöd för bredbandsutbyggnad i glesbygd, med trådlösa tekniker (Fi2023/010668).

Oktober

- Rapport: PTS redovisning till MSB, dnr 23-8646. Redovisning rörande insatser inom det civila försvaret (Fö2023/00751).

December

- Rapport: Utredning av oberoende jämförelseverktyg, PTS-ER-2023:24 (PTS regleringsbrev 2023).

Förkortningar

ASTER	Alliance for sustainable e-commerce (projekt Framtidens hållbara e-handel)
BB4A	Broadband for all
BEREC	Body of European regulators for electronic communications (sv. Organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation)
CEF2Digital	Fonden för ett sammanlänkat Europa (EU-kommissionen)
CEPT	La Conférence des administrations des post et télécommunications (CEPT är en europeisk samarbetsorganisation inom post och telekommunikation)
CER-direktiv	Critical Entities Resilience Directive
CERP	European Committee for Postal Regulation
Digg	Myndigheten för digital förvaltning
DGA	Data Governance Act
DSA	Digital Services Act
ECP	European Common Proposals
eIDAS	Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG
ERGP	European Regulators Group for Postal Services (sv. Europeiska gruppen av tillsynsmyndigheter för posttjänster)
ERUF	Europeiska regionala utvecklingsfonden
ESV	Ekonomistyrningsverket
ETSI	European Telecommunications Standards Institute (sv. Europeiska institutet för telestandarder)
EU	Europeiska unionen
FÅB	Förordning och årsredovisning och budgetunderlag
GAC	Governmental Advisory Committee
GIS	Geografiska Informationssystem
ICANN	Internet Corporation for Assigned Names and Numbers
IGF	Internet governance forum
IMY	Integritetsskyddsmyndigheten
IRIS2	Infrastructure for Resilience, Interconnection & Security by Satellites
ITU	International Telecommunication Union (sv. Internationella teleunionen)
LEK	Lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation

MAG	Multistakeholder Advisory Group
MFD	Myndigheten för delaktighet
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
MTM	Myndigheten för tillgängliga medier
MNC	Mobila nätkoder
MWC	Mobile World Congress
NCEC	MSB) och ukrainska NCEC (National Commission for the State Regulation of Electronic Communications
NCSC	Nationellt cybersäkerhetscenter
NIS	Informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
Open RAN	Open radio access network
Pipos	Tillväxtverkets plattform för geografiska analyser
PTS	Post- och Telestyrelsen
RiS	Rörlighet i staten
RSPG	Radio Spectrum Policy Group (sv. gruppen för radiospektrumpolitik)
SAMÖ	Samverkansövning
SCB	Statistiska Centralbyrån
Sida	Sveriges biståndsmyndighet
SKR	Sveriges kommuner och regioner
SMFOI	Svenskarna med funktionsnedsättning och internet
SMHI	Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut
SMP	Significant Market Power (sv. betydande marknadsinflytande)
SPIDER	The Swedish Program for Information and Communication Technology in Developing Regions, Stockholms universitet
SRF	Synskadades Riksförbund
SU	Stockholms Universitet
UD-NSA	National Security Authority (Nationell säkerhetsmyndighet på UD)
UPU	Universal Postal Union (sv. Världspostföreningen)
VHF	Very High Frequency
WRC	World Radio Conference
WTSA	World Telecommunication Standardization Assembly